

1993. évi LXXX. törvény

a felsőoktatásról

PREAMBULUM

A magyar felsőoktatás első önálló törvényi szabályozásának alapját az alkotmányos emberi jogok, az európai egyetemek Magna Chartája, valamint a társadalmi és a nemzeti lét jobb feltételeinek megteremtése iránti igény alkotja.

Ennek érdekében szabályozza e törvény a felsőoktatási intézmények rendszerét, működését, autonómiáját, az állam szerepvállalását; rendelkezéseivel biztosítva a tanítás, a tanulás, a tudomány és a művészet szabadságát.

A felsőoktatás mint kiemelt jelentőségű ágazat iránt az Országgyűlés különös felelősséget érez, ennek szellemében mindent megtesz annak érdekében, hogy a megfelelő korosztályból a felsőoktatásba bekerülő hallgatók létszáma a fejlett demokratikus társadalmakban elért szintre emelkedhessék.

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Fejezet

A törvény hatálya

1. § (1) E törvény hatálya kiterjed

- a) a Magyar Köztársaság területén működő felsőoktatási intézményekre;
- b) a felsőoktatási intézmények oktatóira, tudományos kutatóira és hallgatóira, valamint az oktatásban, a tudományos kutatásban, továbbá a felsőoktatási intézmények feladatainak megvalósításában közvetlenül részt vevő foglalkoztatottakra;
- c) a felsőoktatási intézményben igazgatási, szervezési, pénzügyi, gazdasági, műszaki és szolgáltatási tevékenységet végző foglalkoztatottakra, valamint
- d) e törvényben meghatározott esetekben a felsőoktatási intézménnyel közalkalmazotti vagy hallgatói jogviszonyban nem álló személyekre.

(2) Állami szervek részére e törvényben meghatározott hatáskörökön túlmenően a felsőoktatást érintő további jogosultságok csak törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján jogszabályban állapíthatók meg.

2. Fejezet

A felsőoktatási intézmények

2. § (1) Felsőoktatási intézmények: az állami és az állam által elismert nem állami egyetemek és főiskolák.

(2) A felsőoktatási intézmény - az e törvényben foglalt keretek között - szakmailag önálló, önkormányzattal rendelkező jogi személy, amelynek kizárólagos joga a törvény 84. §-a (2) bekezdésének b)-d) pontjában meghatározott egyetemi és főiskolai szintű alapképzés, szakirányú továbbképzés és doktori, illetve mesterképzés

folytatása, valamint a 97-99. §-ban megállapított oklevelek kiadása. A felsőoktatási intézmény jogosult továbbá a törvény 7. §-ának (8) bekezdésében meghatározott ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzés folytatására és a 97. § (7) bekezdése értelmében a felsőfokú szakképesítést igazoló bizonyítványok kiadására.

(3) A felsőoktatási intézmény alapító okirat alapján működik.

(4) Az állami felsőoktatási intézmény költségvetési szerv, amely kincstári vagyonnal, a központi költségvetés meghatározott előirányzataiból, valamint más kiegészítő forrásokkal gazdálkodik.

(5) A felsőoktatási intézmények és székhelyeik felsorolását e törvény *1. számú melléklete* tartalmazza.

(6) Az egyetem, a főiskola elnevezést, valamint ezek idegen nyelvű megfelelőit csak az Országgyűlés által, illetve hozzájárulásával létesített, az e törvény 1. számú mellékletében felsorolt, továbbá a 110. § (1) bekezdésében foglalt felsőoktatási intézmény használhatja.

3. § (1) Egyetem abban az esetben létesíthető, illetve működhet, ha több tudományterületen és tudományterületenként több tudományágban, valamint több szakon képes és alkalmas

a) legalább négyéves egyetemi alapképzésre, általános és szakirányú továbbképzésre;

b) tudományos kutatásra, doktori, illetőleg mesterképzésre (a továbbiakban együtt: doktori képzés) és doktori (PhD), illetőleg mester (DLA) fokozat (a továbbiakban együtt: doktori fokozat) odaítélésére; valamint

c) habilitációs eljárás lefolytatására; továbbá, ha

d) egyetemi tanárai doktori fokozattal és habilitációval rendelkeznek;

e) egyetemi docensei doktori fokozattal rendelkeznek.

(2) Az egyetemnek létesítésekor időarányosan, illetve működése során folyamatosan rendelkeznie kell

a) az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátásához szükséges, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatói állománnyal és azon belül a megfelelő számú egyetemi tanárral és docenssel;

b) a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (e céloknak megfelelő épülettel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, laboratóriummal, kísérleti és gyakorlóhelyekkel, műszerekkel és más eszközökkel).

(3) Az egészségügyi tudományterületen a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti feltételek teljesülésénél - az egyetem és az egyetemi klinikai központ között létrejött megállapodásnak megfelelően - az egyetemi klinikai központ keretében foglalkoztatottakat is figyelembe kell venni.

4. § (1) Főiskola abban az esetben létesíthető, illetőleg működhet, ha egy tudományágban vagy művészeti területen képes és alkalmas

a) több szakon legalább hároméves főiskolai alapképzésre, általános és szakirányú továbbképzésre;

b) kutatási, illetve fejlesztési tevékenység folytatására; továbbá, ha

c) főiskolai tanárai doktori fokozattal rendelkeznek.

(2) A 3. § (2) bekezdésben foglalt feltételeket a főiskolákra is értelemszerűen alkalmazni kell.

(3) A magyar állam nevében aláírt állam- vagy kormányközi együttműködési megállapodás alapján létesített, idegen nyelven képzést folytató felsőoktatási intézmény esetén külön törvény a 3. § (1), illetve a 4. § (1) bekezdésben meghatározott feltételektől eltérhet.

4/A. § (1) A művészeti képzésben az e törvény 3. §-a (2) bekezdés *a)* pontja tekintetében – az egyetem és a művészeti intézmény között létrejött megállapodásnak megfelelően – azon rész munkaidőben foglalkoztatott oktatókat is figyelembe kell venni, akik művészeti intézménnyel munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételeket a főiskolákra is alkalmazni kell.

(3) Az e törvény 3. §-a (1) bekezdés *d)* pontjában, illetve a 4. §-a (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott oktatók körében az intézmény egyetemi magántanári címmel, valamint főiskolai magántanári címmel rendelkező oktatóit is figyelembe kell venni.

5. § Állami felsőoktatási intézményt az Országgyűlés létesíthet, alakíthat át és szüntethet meg.

6. § (1) Nem állami felsőoktatási intézmény az Országgyűlés hozzájárulásával (állami elismerésével) létesíthető.

(2) A nem állami felsőoktatási intézmények létesítésekor a létesítőnek időarányosan rendelkeznie kell a 3-4. §-okban foglalt személyi és tárgyi feltételekkel, valamint a folyamatos működést biztosító gazdálkodási és pénzügyi feltételekkel.

(3) Nem állami felsőoktatási intézmény állami elismerését az Országgyűlés a 3-4. §-okban, továbbá a (2) bekezdésben meghatározott feltételek meghíúsulása esetén vonhatja vissza.

(4) Az Országgyűlés nem állami felsőoktatási intézmény megszüntetéséhez, az alapító kérelmére, a (3) bekezdésben nem említett okból is hozzájárulhat.

3. Fejezet

A felsőoktatási intézmények feladatai

7. § (1) A felsőoktatási intézmények az e törvényben meghatározott feladatokat az alapító okiratukban foglaltak szerint látják el. A felsőoktatási intézmények feladata:

- a) felsőfokú szakemberképzés,
- b) felkészítés a nemzeti és egyetemes kultúra közvetítésével az értelmiségi létre,
- c) felkészítés a tudományos ismeretek bővítésére és alkalmazására, művészeti és más alkotások, eredmények létrehozására,
- d) a tudományok, a művészetek és a kultúra művelése és fejlesztése,
- e) az Európa Tanács Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Kartájában foglaltak figyelembevételével az anyanyelvi és az idegen nyelvi ismeretek fejlesztése, a szaknyelvi ismeretek kialakítása,
- f) a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvényben foglaltak szerinti felnőttképzési tevékenység folytatása,
- g) közreműködés a tudásalapú társadalom számítástechnikai és informatikai kultúrájának fejlesztésében.

(2) A felsőoktatási intézmények az (1) bekezdésben meghatározott feladatokat az oktatás, a továbbképzés, a tudományos kutatás, a művészeti és tudományszervező tevékenység, a nemzetközi oktatási és tudományos kapcsolatok ápolása, valamint a tudományos és más szolgáltatások nyújtása, az egészséges életmód és testedzés feltételeinek biztosítása révén valósítják meg.

(3) Jogszabályokban meghatározott feltételek mellett a felsőoktatási intézmények természetbeni és pénzbeli juttatások, továbbá ösztöndíjak és más eszközök felhasználásával látják el képzési és kutatási feladataikat.

(4) Az állami felsőoktatási intézmény ~~alap~~ feladatainak körét az (1) bekezdés alapján az intézménynek az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) szerint megalapozott tartalmú alapító okirata határozza meg.

(5) Az állami felsőoktatási intézmény alapfeladatai állami finanszírozásának módját és mértékét a 9/A-9/C. § rendelkezéseinek alkalmazásával kell megállapítani.

(6) Az állami felsőoktatási intézmény az államilag finanszírozott alapfeladatán túl is folytathat felsőfokú szakemberképzést költségtérítéses szolgáltatásként, e törvény rendelkezései alapján. **A felsőoktatási intézményben a felnőttképzési törvényben meghatározott felnőtt hallgató részére nyújtott - az e törvény hatálya alá tartozó, de állami támogatásban nem részesülő - képzés a felnőttképzési támogatásra vonatkozó rendelkezések alkalmazásában felnőttképzési tevékenységnek minősül.**

(7) A nem állami felsőoktatási intézmények a fenntartó által meghatározott alapító okirat keretei között feladataikat maguk határozzák meg. A nem állami felsőoktatási intézmények felsőfokú szakemberképzését az állam az erre vonatkozó megállapodás alapján finanszírozza.

(8) A felsőoktatási intézmények az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott iskolai rendszerű **emeltszintű** szakképzést a képzési profiljuknak megfelelő szakterületeken, a törvényben előírt akkreditáció alapján folytathatnak.

(9) **A felsőoktatási intézmények szakképző iskola fenntartásával iskolai rendszerű szakképzést folytathatnak, ennek keretei között felkészítenek a szakmai vizsgára és a szakmai vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint részt vesznek a szakmai vizsga megszervezésében, lefolytatásában. E tevékenységre a szakképzésre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni. E képzésben résztvevők jogállása és e képzés finanszírozása megegyezik a szakképző iskola tanulóinak jogállásával és képzésfinanszírozásával. A felsőoktatási intézmények költségtérítéses formában, illetőleg vállalkozási tevékenységként – élethosszig tartó tanulás keretei között – iskolarendszeren kívüli képzést is folytathatnak.**

(10) Az e törvény 81. § (2) és (4) bekezdése szerinti felsőoktatási program és intézményi akkreditáció a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény 12. §-ának (6) bekezdése, valamint a 19. §-ának (3) bekezdése szerinti intézmény és programakkreditációt tanúsít.

(11) A felsőoktatási intézmények költségtérítéses szolgáltatásként, illetőleg vállalkozási tevékenységként - alapfeladataik ellátásának sérelme nélkül - külső megbízók, megrendelők számára oktatási, kutatási, fejlesztő, szaktanácsadó, szolgáltató és egyéb feladatokat láthatnak el.

(12) A felsőoktatási intézmények az intézményben folyó sajátos képzési tevékenységgel összefüggésben, alapító okirat kiadásával közoktatási intézményt hozhatnak létre és működtethetnek. A közoktatási intézmények létrehozására, az intézmények működésére és finanszírozására a közoktatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A felsőoktatási intézmény által fenntartott közoktatási intézmény az oktatási miniszter engedélyével – az abban meghatározott feltételekkel – működhet gyakorló intézményként.

7/A. § (1) A felsőoktatási intézmények e törvény rendelkezései szerint - a szakképzésre vonatkozó jogszabályok figyelembevételével - ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzést akkor folytathatnak, és ennek megfelelő bizonyítványt akkor adhatnak ki az Országos Képzési Jegyzék felsőfokú képzettségi szintre külön előírt követelményei szerint, ha az egyetemi-főiskolai képzési szintre való továbblépés lehetőségét a felsőoktatási

intézmény saját keretei között biztosította, és a felsőfokú szakképzésben szerzett ismeretanyag egyharmada az egyetemi-főiskolai képzési szinten kreditértékként beszámítható. Az egyetemi-főiskolai képzésben szerzett ismeretanyagnak a felsőfokú szakképzésbe történő beszámítására ugyanezek a szabályok vonatkoznak.

(2) Felsőfokú szakképzést a felsőoktatási intézmények a szakképzés képzési programjának, szakmai és vizsgakövetelményeinek e törvény szerinti – az (1) bekezdésben meghatározott kredit beszámításra vonatkozó – akkreditációja után indíthatnak.

(3) A szakközépiskolák a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján közreműködhetnek a felsőfokú szakképzésben. A közreműködés feltételeit kormányrendelet határozza meg.

8. § A felsőoktatás általános nyelve a magyar; képzés azonban bármely nemzeti és etnikai kisebbségi nyelven, és részben vagy egészben - más nyelven is folyhat.

4. Fejezet

A felsőoktatás pénzügyi rendszere és támogatása

9. § (1) Az állami felsőoktatási intézményekben a 7. § (1)-(4) bekezdésében foglalt feladatok ellátásának, a felsőoktatás fejlesztésének alapvető anyagi feltételeit az állam biztosítja a 9/A-9/F. §-ban foglalt rendelkezések szerint.

(2) Az állami felsőoktatási intézmények feladatai ellátásának forrásai:

- a) központi költségvetési támogatás;
- b) az államháztartás más alrendszereiből származó források;
- c) az igénybe vett szolgáltatások díja, más hallgatói térítések, tandíj és költségtérítés;
- d) az alap- és vállalkozási tevékenység bevétele;
- e) adomány jellegű és más bevételek, továbbá alapítványi források;
- f) az e célra rendelkezésre álló kincstári, és ezen belül a 9/G. §-ban meghatározott vagyon.

(3) A működés és a fejlesztés pénzügyi forrásait központi költségvetési előirányzatként kell megtervezni. E forrásokból történő finanszírozásra, a velük való gazdálkodásra, a felhasználásukat bemutató beszámolásra a költségvetési szervekre vonatkozó előírásokat - a jelen törvényben foglaltakra figyelemmel - kell alkalmazni.

9/A. § (1) A hallgatói előirányzat - az államilag finanszírozott felsőfokú szakemberképzés területén – **a felsőoktatási intézményekben** magyar állampolgárságú és - nemzetközi megállapodás vagy jogszabály alapján azzal azonos elbírálás alá eső - külföldi állampolgárságú, első akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben, első alapképzésben, illetőleg első kiegészítő alapképzésben, valamint első szakirányú továbbképzésben részt vevő nappali tagozatos hallgatók, továbbá az első doktori képzésben nappali tagozaton résztvevők képesítési követelmények szerinti tanulmányi időszakára nyújtott támogatására szolgál.

(2) A hallgatók állami támogatásának előirányzatát az (1) bekezdésben megjelöltek létszáma, a költségvetési törvényben az egy főre megállapított hallgatói normatíva és a doktori képzésben résztvevők támogatási normatívája határozza meg. A hallgatói előirányzat másik részét képezi a hallgatók pénzbeli és természetbeni juttatásaira fordítandó egyéb állami támogatás: a köztársasági ösztöndíj, a tankönyv- és jegyzettámogatás, valamint a diákotthoni (kollégiumi) elhelyezés vagy az ezt kiváltó lakhatási támogatás is.

9/B. § (1) A képzési és fenntartási előirányzat a felsőoktatási intézmény kiadásainak az a része, amely az államilag finanszírozott, valamint költségtérítéses, illetve vállalkozási tevékenység keretében folytatott oktatási tevékenység ellátásához közvetlenül kapcsolódó feltételekről, továbbá az ettől el nem különíthető kutatási feltételekről való gondoskodást szolgálja. Ezen előirányzat részét képezi továbbá a felsőoktatási tevékenység infrastrukturális hátterének üzemeltetési feltételeit biztosító előirányzat is. A kiadási előirányzat tartalmazza a saját bevételt is.

(2) A képzési és fenntartási előirányzat részét képezi az az elkülönítetten megtervezett előirányzat is, amely a képzéshez szükséges gyakorlóiskola, klinika, tangazdaság, művészeti gyakorlóhely, valamint gyakorló óvoda működési költségeihez járul hozzá.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt előirányzat részét képező képzési és fenntartási normatíva (ezen belül a személyi juttatások) megállapítása az egyes képzési szakterületek fajlagos ráfordításának értékelésével, a teljesítménymutatók megállapításával és az államilag finanszírozott hallgatólétszám alapulvételével történik. A képzési és fenntartási normatíva alapján történő finanszírozás részletes szabályait kormányrendeletben kell meghatározni úgy, hogy az megteremtse a költségvetési támogatás és a hallgatói létszám növekedés összhangját, valamint a képzési és fenntartási előirányzat, illetve a kiemelt előirányzatok tervezésekor érvényesüljenek a hallgatólétszám változásával,

az egyes költségelemek eltérő alakulásával és a költségvetési támogatás meghatározásával összefüggő követelmények.

(4) Ha valamelyik képzés kreditként beszámítható valamely főiskolai vagy egyetemi képzésbe, akkor a kreditérték erejéig a magasabb képzési szint képzési és fenntartási normatíváját kell biztosítani.

(5) A képzési és fenntartási normatívák alapján számított előirányzat **mértékét növelő tényezőként** kell figyelembe venni:

- a) a doktori képzésben résztvevők oktatói tevékenységének díjazására;
- b) a nemzetközi megállapodás alapján hazánkban tanuló külföldi hallgatók magyar hallgatókkal azonos elvek szerinti finanszírozására;
- c) a nemzetközi megállapodás alapján hazánkban tanuló külföldi hallgatók képzésének támogatására szolgáló összegeket.

9/C. § A felsőoktatási intézmények akkreditált szakon és felsőfokú szakképzésben államilag finanszírozott képzést folytathatnak a Kormány által meghatározott, évente felvehető államilag finanszírozott hallgatói összlétszám keretei között. Az államilag finanszírozott képzés – a magyar állampolgárságú és a nemzetközi megállapodás vagy jogszabály alapján azzal azonos elbírálás alá eső külföldi állampolgárságú hallgatók részvételével – nappali tagozaton az első alapképzésben, az első kiegészítő alapképzésben, az első felsőfokú szakképzésben, az első szakirányú továbbképzésben, továbbá az első doktori képzésben folyhat. A Kormány az oktatási miniszter és a pénzügyminiszter együttes előterjesztésére, az e törvény 72. §-ának j) pontja alapján meghatározott, évente felvehető államilag finanszírozott összlétszámon belül, az e törvény 84. §-ának (1) bekezdésében szereplő egyes tagozatokra, képzési formákra, illetve hallgatói körre kiterjesztheti az államilag finanszírozott képzés indításának lehetőségét.

9/D. § (1) A programfinanszírozási előirányzat az állami támogatásnak az a része, amely a felsőoktatási intézmény célprogramjaihoz, oktatáshoz kapcsolódó vagy azt kiegészítő tevékenységeihez való hozzájárulás, amely az új vagy egyedi sajátosságokkal rendelkező szakok és programok indításának, a tankönyvkiadásnak és taneszközfejlesztésnek, a sport- és kulturális tevékenységnek, valamint a nemzetközi kapcsolatoknak és egyéb intézményi és központi célfeladatoknak a támogatására szolgál. A programfinanszírozási előirányzat nem lehet kevesebb, mint a felsőoktatási intézmények éves képzési és fenntartási normatívája alapján számított képzési és fenntartási előirányzat öt százaléka. A programfinanszírozási előirányzat előre le nem kötött részéből támogatások csak pályázat útján nyerhetők. Lekötöttnek a nemzetközi, továbbá a legalább miniszteri szintű kötelezettségvállalás minősül.

(2) A korszerű, színvonalas tankönyvkiadás költségvetési többlettámogatásának évenkénti mértéke nem lehet kevesebb a képzési és fenntartási normatíva alapján számított támogatási előirányzat egy százaléknál, amely pályázati rendszerben kerül elosztásra.

(3) A felsőoktatásban tanuló hallgatók és oktatók szakmai könyvekkel, folyóiratokkal történő jobb ellátására évenként minimálisan az éves hallgatói normatíva alapján számított előirányzat öt százalékat kell többletforrásként előirányozni. A forrás elosztásának rendjét az oktatási miniszter rendeletben állapítja meg.

9/E. § (1) A felsőoktatási intézményekben folyó, a képzést tematikusan elkülönülten megalapozó kutatások, műszaki fejlesztések, valamint tudományos műhelyek támogatására, továbbá a doktori képzés keretében a doktori fokozat megszerzésére felkészítő programok feltételeinek biztosítására az éves központi költségvetési törvényben kutatási előirányzat áll rendelkezésre. A kutatási előirányzat összegét a felsőoktatási intézményekben teljes munkaidőben foglalkoztatott tudományos és művészeti fokozattal rendelkező oktatók és kutatók, továbbá az államilag finanszírozott nappali doktori képzésben résztvevők együttes létszáma, valamint a kutatási normatíva szorzata alapján kell meghatározni. A kutatási normatíva nem lehet kisebb, mint a legalacsonyabb képzési és fenntartási normatíva kétszerese. E pénzeszközök elosztásánál a 111. § (6) bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A felsőoktatási intézményekben folyó kutatások minisztérium, országos hatáskörű szerv által kezelt más kutatási előirányzattól is támogathatók.

(3) A kutatási előirányzat elkülönítetten tartalmazza a Magyar Tudományos Akadémiától 1998. január 1. után átvett és a továbbiakban a felsőoktatási intézmény kutatóintézeteként, kutatócsoportjaként működő szervezeti egységek létesítményfenntartási, szakmai feladatait szolgáló előirányzatot.

9/F. § A fejlesztési előirányzat és a "Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok" előirányzata a felsőoktatási intézmények beruházási, felújítási, infrastruktúra-fejlesztési kiadásaihoz, új felsőoktatási intézmények, illetőleg karok létesítésére biztosított támogatást, valamint e célra átvett pénzeszközöket, saját bevételeket tartalmazza.

9/G. § (1) Az állami felsőoktatási intézmény az államilag nem finanszírozott feladat ellátásával kapcsolatos bevétel felhasználásáról az Áht. keretei között saját maga dönt azzal, hogy

- a) a költségtérítéses alap-, illetőleg vállalkozói tevékenység bevételeinek fedeznie kell az e tevékenységet terhelő összes kiadást, beleértve a kincstári vagyon használatáért járó térítést is;

b) a fennmaradó rész az intézmény gazdálkodási rendjében kizárólag az intézmény működésének és fejlesztésének, illetve képzési és kutatási tevékenységének céljaira fordítható.

(2) Az állami felsőoktatási intézmény az intézmény javára tett alapítványi hozzájárulásként, adományként, ajándékozás jogcímén kapott vagy örökölt ingó és ingatlan vagyonnal (a továbbiakban együtt: felajánlott vagyon) rendelkezhet. Az e jogcímenen történő vagyonszerzés illetékmentes.

(3) A felajánlott vagyon kizárólagosan a vagyónáruházó által megjelölt intézményt illeti, amelyet feladatainak ellátását segítő alapítványnak, illetve közalapítványnak át lehet adni.

(4) A felsőoktatási intézmény felajánlott vagyonát képező ingatlan vagyon elidegenítéséhez az intézményi tanács minősített többségű határozata szükséges azzal, hogy az ebből származó bevétel csak intézményfejlesztési, illetve -átalakítási célra fordítható. A fejlesztési, illetve átalakítási cél megjelölése az intézményi tanács hatáskörébe tartozik.

(5) A felajánlott vagyon tekintetében nem kell alkalmazni a kincstári vagyon elidegenítésére vonatkozó szabályokat, e tekintetben a felsőoktatási intézmények nem tekintendők kincstári vagyonkezelőnek.

9/H. § (1) Az egyházi jogi személyek által létesített, államilag elismert felsőoktatási intézmények (a továbbiakban: egyházi felsőoktatási intézmények) és az egyéb nem állami létesítésű (alapítványi, magán) államilag elismert felsőoktatási intézmények (a továbbiakban: magán felsőoktatási intézmények) a 7. § (1) bekezdése szerinti feladatok ellátásának feltételeit - az e §-ban megállapított állami hozzájárulás mellett - a fenntartó, illetve saját bevételeiből az intézmény köteles biztosítani. A fejlesztés feltételeiről való gondoskodás a fenntartó feladata, melyhez az állam hozzájárulhat.

(2) A magán felsőoktatási intézmények a felsőfokú szakemberképzési feladataikat e törvény rendelkezései alapján költségterítéses szolgáltatásként, illetve vállalkozási tevékenységként végzik. A magán felsőoktatási intézmény külön megállapodás alapján államilag finanszírozott felsőfokú szakemberképzési feladatot is elláthat. A megállapodás tartalmazza, hogy az intézmény meghatározott hallgatólétszám alapján számított támogatásban részesül a következők szerint:

a) államilag finanszírozott hallgatói után a 9/A. § szerint kell biztosítani a hallgatói előirányzatot;

b) jogosult a 9/B. § (2) bekezdésének alapján a szakterületre megállapított képzési és fenntartási normatívára a megállapodásban rögzített hallgatói létszám alapján;

c) a programfinanszírozási előirányzathoz támogatásban részesíthető.

(3) A (2) bekezdésben megjelölt tevékenységhez, illetve annak megkezdéséhez az állam támogatást nyújthat, ha az intézmény olyan feladatot kíván ellátni, melynek képzési tartalma az állami intézményekben folyó képzésektől jelentős mértékben eltér, vagy azt kiegészíti.

(4) (6) Az állami felsőoktatási intézmény az államilag finanszírozott alapfeladatán túl is folytathat felsőfokú szakemberképzést költségterítéses szolgáltatásként, e törvény rendelkezései alapján.

~~(4) Az egyházi jogi személyek által létesített államilag elismert felsőoktatási intézmények (a továbbiakban: egyházi felsőoktatási intézmények) működéséhez, a volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről szóló 1991. évi XXXII. törvényben meghatározott kárpótlásban érdekelt egyházak jogi személyei által létesített egyházi felsőoktatási intézmények fenntartásához és fejlesztéséhez – a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény rendelkezéseinek szem előtt tartásával, továbbá a Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentszék között a Katolikus Egyház magyarországi közszolgálati és hitéleti tevékenységének finanszírozásáról, valamint néhány vagyoni természetű kérdésről 1997. június 20-án, Vatikánvárosban aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló 1999. évi LXX. törvényre, és az abban foglaltaknak az azonos jogok érvényesítése érdekében az érintett egyházakra történő kiterjesztésére tekintettel – az állam a költségvetési támogatásokat azonos mértékben, a felsőoktatási célú pályázatokon való részvétel lehetőségét ugyanazon elvek szerint biztosítja, mint az állami felsőoktatási intézményeknek. Az egyházi felsőoktatási intézmények hittudományi és hitélettel összefüggő egyetemi szintű képzésére vonatkozó képzési és fenntartási normatíva megegyezik az egyetemi szintű bölcsész szakokra, a főiskolai szintű képzésben pedig a főiskolai szintű bölcsész-tanár szakokra nyújtott képzési és fenntartási normatívával. Az egyházi jogi személyek által létesített államilag elismert felsőoktatási intézmények (a továbbiakban: egyházi felsőoktatási intézmények) működéséhez, **fenntartásához és fejlesztéséhez** - az állam a költségvetési támogatásokat azonos mértékben, a felsőoktatási célú pályázatokon való részvétel lehetőségét ugyanazon elvek szerint biztosítja, mint az állami felsőoktatási intézményeknek. Az egyházi felsőoktatási intézmények hittudományi és hitélettel összefüggő egyetemi szintű képzésére vonatkozó képzési és fenntartási normatíva megegyezik az egyetemi szintű bölcsész szakokra, a főiskolai szintű képzésben pedig a főiskolai szintű bölcsész-tanár szakokra nyújtott képzési és fenntartási normatívával.~~

(5) Az egyházi felsőoktatási intézmények államilag finanszírozott hallgatólétszámának megállapítására a 114/A. § rendelkezései vonatkoznak.

(6) Az egyházi felsőoktatási intézmények hittudományi és hitélettel összefüggő képzésben részesülő hallgatók képzésére fordított előirányzatot külön költségvetési előirányzatként kell megtervezni.

(7) Az (1) bekezdés szerinti nem állami létesítésű felsőoktatási intézményeknek juttatott állami támogatás felhasználásának ellenőrzésére az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 121. §-ának szabályai irányadóak.

10. § (1) A felsőoktatás állami támogatását a Kormány előterjesztése alapján az Országgyűlés az éves központi költségvetés az Oktatási Minisztérium, illetve a katonai felsőoktatás vonatkozásában a Honvédelmi Minisztérium, a rendvédelmi felsőoktatás vonatkozásában a Belügyminisztérium fejezetében határozza meg.

(2) Az egyes címek előirányzatainak megállapítása a 9. § és a 9/A-9/F. § szerinti előirányzatok tervezésén alapul.

(3) A felsőoktatási intézmények és feladatok költségvetési előirányzatára, tekintettel az államháztartás szerkezeti rendjére is, a Kormány tesz javaslatot.

(4) Az Oktatási Minisztérium - az (1)-(3) bekezdésben foglaltakra figyelemmel - költségvetési javaslatát a **Felsőoktatási Tudományos Tanács (a továbbiakban: FTT)** állásfoglalását is figyelembe véve terjeszti elő.

(5) Az államközi megállapodások alapján képzésben (teljes, illetve részképzés, doktori képzés) részesülő külföldi állampolgárok oktatásával kapcsolatos költségeket az Oktatási Minisztérium költségvetésében kell előirányozni.

10/A. § (1) E törvény alapján pályázati rendszerben

a) Széchenyi István ösztöndíjban részesíthetők ~~pályázat alapján~~ - **három** éves időtartamra - azon tudományos vagy ezzel egyenértékű művészeti fokozattal rendelkező személyek, akik felsőoktatási intézményben egyetemi docensi, főiskolai tanári munkakörben foglalkoztatottak, továbbá akik felsőoktatási intézményben kutatói (tudományos főmunkatársi) kinevezéssel rendelkeznek, beleértve a felsőoktatási intézményben működő MTA kutatócsoport kutatóit is.

b) Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjban részesíthetők ~~pályázat alapján~~ - **három** éves időtartamra - önálló munkatervre alapozott kutatás-fejlesztési vagy alkotóművészeti tevékenység folytatására a felsőoktatási intézményben azon tudományos, vagy azzal egyenértékű művészeti fokozatot szerzett személyek, akik felsőoktatási intézményben határozott idejű oktatói kinevezéssel rendelkeznek és egyetemi, főiskolai tanársegédi, adjunktusi, főiskolai docensi munkakörben foglalkoztatottak, továbbá akik felsőoktatási intézményben kutatói (tudományos, segédmunkatársi és tudományos munkatársi) kinevezéssel rendelkeznek, beleértve a felsőoktatási intézményben működő MTA kutatócsoport kutatóit is, illetve akik felsőoktatási intézménnyel munkaviszonyban nem állnak és vállalják az ösztöndíj folyósítására vonatkozó munkajogi feltételeket.

(2) Mindkét ösztöndíj személyi jövedelemadó köteles, de nem képezik a társadalombiztosítási járulék alapját, mértéküket évente a költségvetési törvény határozza meg.

(3) A két ösztöndíjat kuratórium ítéli oda, melynek tagjait az oktatási miniszter 3 évre kéri fel.

(4) Az ösztöndíjban részesíthetők számát - mindkét ösztöndíj esetében - a Kormány állapítja meg.

(5) Az ösztöndíjak odaítélésének részletes rendjét, az ösztöndíjra jogosultak körét, és a pályázat feltételeit miniszteri rendeletekben kell megállapítani.

10/B. § (1) E törvény alapján pályázati rendszerben Szent-Györgyi Albert Ösztöndíj nyerhető el.

(2) Az ösztöndíj elsődleges célja az, hogy a külföldi illetőségű, a nemzetközi tudományos életben elismert oktatók, kutatók közül mind többen végezzenek Magyarországon oktató-kutató tevékenységet a magyar felsőoktatás érdekében.

(3) Felhatalmazást kap az oktatási miniszter, hogy rendelettel állapítsa meg a Szent-Györgyi Albert Ösztöndíj mértékét, odaítélésének rendjét, az ösztöndíjhoz rendelt egyéb szolgáltatásokat, a jogosultak körét, a pályázat feltételeit, az ösztöndíjasok számát, jogait és kötelességeit.

10/C. § (1) Annál az állami felsőoktatási intézménynél, amelynek gazdálkodása az alapfeladatok ellátását veszélyezteti, a gazdaságos működés feltételeinek megteremtésére rendezési eljárást kell lefolytatni.

(2) Az e törvény szerinti rendezési eljárás lefolytatásakor a felsőoktatási intézmény az Oktatási Minisztériumnak az eljárásban való részvételét kérheti.

(3) Ha a rendezési eljárás során elfogadott intézkedési terv megvalósítása sem vezet eredményre, kezdeményezni lehet az intézmény átalakítását, illetve megszüntetését.

(4) A rendezési eljárás lefolytatásának részletes szabályait kormányrendelet állapítja meg.

10/D. § A 9/D. §-ban, a 9/E. § (1) bekezdésében, továbbá a 10/A. § (2) bekezdésében foglalt előirányzatok elosztásának költségeire, a pályázatok előkészítésére és lebonyolítására az elosztásra kerülő pénzeszközök 5 százaléka fordítható.

5. Fejezet

A felsőoktatási intézmények együttműködése, társulásai, szövetségei

11. § (1) A felsőoktatási intézmények feladataik körében együttműködhetnek más felsőoktatási, továbbá tudományos kutató, fejlesztő, tervező és egyéb intézményekkel, valamint gazdálkodó szervezetekkel. Az együttműködés feltételrendszerét szerződésben állapítják meg. Ellenkező kikötés hiányában az együttműködőnek az általa ellátott tevékenységre járó állami támogatás összegét át kell engedni.

(2) A felsőoktatási intézmények feladataikat az állami szervek, a Magyar Tudományos Akadémia, a tudományos kutatóintézetek, továbbá más szervezetek közreműködésével és támogatásával, a nemzetközi intézményrendszer tagjaként látják el.

(3) A felsőoktatási intézmények együttműködhetnek különösen a tantervek előkészítésében, a tudományos kutatási és fejlesztési feladatok kidolgozásában, a képzésben, a doktori képzésben és a doktori fokozat odaítélésének elbírálásában, valamint a habilitációs eljárás lefolytatásában más felsőoktatási intézményekkel és tudományos kutatóintézetekkel.

(4) A felsőoktatási intézmények társadalmi, egyházi és a Ptk. 685. § c) pontjában meghatározott gazdálkodó szervezetekkel, továbbá alapítványokkal, közalapítványokkal, köztestületekkel és magánszemélyekkel szerződésben megállapodhatnak doktori ösztöndíjak létesítéséről az intézményi Szabályzat előírásai szerint.

(5) A felsőoktatási intézmények - külön szerződés alapján - kutatási, illetőleg oktatási kapcsolatot létesíthetnek a Magyar Tudományos Akadémiával, illetőleg annak intézeteivel, továbbá más kutatóintézetekkel. A megállapodás célja lehet:

a) kutatócsoport alapítása a felsőoktatási intézményen belül;

b) akadémiai intézetnek és **más kutatóhelynek kihelyezett, a felsőoktatási intézmény** tanszékeként való működése;

c) akadémiai intézeteknek a doktori képzésben való részvétele.

(6) **Az (5) bekezdésében** említett együttműködés esetén:

a) az a) pontban említett esetben az akadémiai kutatóhely működéséhez szükséges személyi, dologi és működési költségeket a Magyar Tudományos Akadémia biztosítja;

b) a b) pont szerinti esetben a kihelyezett tanszék személyi költségeihez a felsőoktatási intézmény hozzájárul;

c) a c) pontban foglalt doktori képzésben részt vevő akadémiai intézeti munkatársakat e munkájukért - szerződés szerint - a felsőoktatási intézmény külön illetményben részesíti.

(7) A nem felsőoktatási intézménnyel történő együttműködés - az egyetemi klinikai központ, az oktató kórház (oktató kórházi osztály), valamint a (4) bekezdésben foglalt eset kivételével - a felsőoktatási intézmény feladatai közé tartozó képzés ellátására nem irányulhat.

11/A. § (1) Az egyetem és a főiskola székhelyén kívül abban az esetben folytatható egy vagy több szakon a képzés - a Magyar Akkreditációs Bizottság véleménye és a Felsőoktatási és Tudományos Tanács állásfoglalása alapján, az oktatási miniszter engedélyével -, ha a székhelyen kívüli - karokra nem tagozódó intézmények esetében az intézményhez, a karokra tagozódó intézmények esetében a karokhoz kapcsolódó - képzéshez a szakindítás feltételei rendelkezésre állnak.

(2) A határon túli képzés mint székhelyen kívüli képzés költségeit a programfinanszírozási előirányzat kialakításakor és elosztásakor kell figyelembe venni.

11/B. § (1) Két vagy több felsőoktatási intézmény együttműködésében megvalósuló közös képzés eredményeként - a 11/A. §-ban foglaltakra is figyelemmel - bizonyítvány, illetőleg oklevél adható ki, amelyet a szakindítási engedéllyel rendelkező intézmény bocsát ki. Egyetemi és főiskolai szak közös egyetemi oklevelet eredményező képzésére megállapodás nem köthető.

(2) Felsőoktatási intézmény és nem felsőoktatási intézmény közötti együttműködésben az oklevelek kiadására kizárólag a felsőoktatási intézmény jogosult, és felel a képzésre vonatkozó képesítési követelmények betartásáért.

(3) A felsőoktatási intézmény az államilag nem finanszírozott általános és szakirányú továbbképzési feladatát továbbképző intézet vagy más saját szervezeti egység létesítésével, továbbá együttműködési megállapodás alapján más formában (pl. alapítvány) is végezheti. Ez utóbbi esetben a szakirányú oklevél kiadására kizárólag a felsőoktatási intézmény jogosult, és felel a képzésre vonatkozó képesítési követelmények betartásáért.

12. § (1) A felsőoktatási intézmények együttműködésük elősegítése, szellemi és anyagi erőforrásaik koncentrált felhasználása, optimális hasznosítása érdekében társulásokat hozhatnak létre. Társulás más elnevezéssel is működhet. A társulás jogi személy.

(2) A társulásokban a Magyar Tudományos Akadémia intézetei és egyéb kutatóintézetek, továbbá más, a 49. §-ban meghatározott intézmények is részt vehetnek.

(3) A társulást alkotó intézmények összehangolt oktatási és kutatási tevékenységet folytathatnak (közös szakokat indíthatnak, közös kutatási feladatokat dolgozhatnak ki és hajthatnak végre), közös oktatási és kutatási szervezeti egységeket hozhatnak létre, közös számítóközpontot, eszközparkot, könyvtárat, valamint szociális, kulturális és

sportlétesítményeket tarthatnak fenn, illetve létesíthetnek, továbbá egységes gazdasági és igazgatási szervezetet alakíthatnak ki.

(4) A társulás a csatlakozni kívánó intézmények szerződésével jön létre, amelyet a Kormány hagy jóvá.

12/A. §

MÁSODIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK OKTATÓI, TUDOMÁNYOS KUTATÓI ÉS HALLGATÓI

6. Fejezet

Oktatók és tudományos kutatók

13. § (1) Egyetemen és főiskolán egyetemi, illetve főiskolai tanári, docensi, adjunktusi és tanársegédi, valamint nyelvtanári, testnevelő tanári, művésztanári és kollégiumi nevelőtanári, más oktatói, továbbá tudományos kutatói munkakörök szervezhetők. **A munkáltatói jogkör gyakorlója – a kinevezési okmányban, illetve munkaszerződésben és a munkaköri leírásban – határozza meg az intézményen belül a munkavégzés helyét és az ellátandó munkakört, oktatói munkakörben az e törvény 35. §-a (1) bekezdése szerint meghatározott oktatói és egyéb feladatokat.**

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt oktatói és tudományos kutatói munkaköröktől és elnevezésektől eltérő munkakört mind az állami, mind a nem állami felsőoktatási intézmény létesíthet.

14. § (1) Felsőoktatási intézményben oktató, illetve tudományos kutató az lehet, aki

a) egyetemi oklevéllel rendelkezik;

b) büntetlen előéletű és cselekvőképes;

c) az intézményi oktatói, tudományos kutatói, illetve művészeti alkotói követelményeknek - beosztásához mérten - megfelel.

(2) Az egyetemi, illetőleg főiskolai tanársegédi, adjunktusi munkakörben határozott időre, legfeljebb négy évre szóló munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt lehet létesíteni, amely alkalmanként legfeljebb négy évvel, tanársegéd esetében egy, adjunktus esetében két alkalommal hosszabbítható meg. A határozott idejű foglalkoztatás időtartamába nem számít be a terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély vagy gyermeknevelési támogatás folyósításának, a sor- és tartalékos katonai szolgálatnak, a polgári szolgálatnak az időtartama, továbbá legfeljebb 6 hónap időtartamban:

a) a keresőképtelenséggel járó betegség,

b) a külföldi felsőoktatási intézményben való munkavállalás vagy szakmai tanulmányút, illetve más ok miatt engedélyezett fizetés nélküli szabadság.

(3) A felsőoktatási intézmény oktatói-kutatói követelményrendszerében határozza meg az alkalmazás, az előremenetel és a folyamatos alkalmasság követelményeit.

(4) A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában (a továbbiakban: Szabályzat) meghatározott egyes oktatói munkakörök kivételes esetben főiskolai végzettséggel is betölthetők.

15. § (1) A felsőoktatási intézményben - ~~az intézményi tanács egyetértésével~~ - nem magyar állampolgár is lehet oktató vagy tudományos kutató.

(2) A nem magyar állampolgárságú oktatókra és tudományos kutatókra ~~egyebekben~~ a 14. §-ban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

16. § (1) Az állami felsőoktatási intézményekben az egyetemi tanári és egyetemi docensi, valamint a főiskolai tanári és főiskolai docensi munkaköröket - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - nyilvános pályázat útján kell betölteni.

(2) Az intézményi tanács javaslatára egyetemi és főiskolai tanári munkakör határozott időre meghívás alapján is betölthető. Az általános követelményeket [14. §, 17. § (4) bekezdés, 18. § (2) bekezdés] azonban a meghívott oktatók tekintetében is megfelelően alkalmazni kell.

(3) Amennyiben az oktatói vagy tudományos kutatói munkakört pályázattal töltik be, a pályázati felhívást az intézmény vezetője bocsátja ki az e törvényben, valamint az intézményi Szabályzatban meghatározott feltételeknek megfelelően. Ha a munkakör betöltése meghívással történik, a meghívást nyilvánosságra kell hozni. A nyílt pályázatokat legalább egy hónapos határidővel kell meghirdetni.

17. § (1) Az egyetemi tanári pályázatokat az intézményi tanács bírálja el. Több pályázó esetén a pályázatokat - a Szabályzatban meghatározott testületek, bizottságok ajánlását mérlegelve - rangsorolni kell. Az a pályázó kapja meg a kinevezéshez és alkalmazáshoz szükséges támogatást, aki a legtöbb szavazatot kapta, feltéve, hogy megkapta az összes érvényesen leadott szavazat több mint ötven százalékát.

(2) Az egyetemi tanárt az intézményi tanács javaslata alapján, az oktatási miniszter előterjesztésére a köztársasági elnök nevezi ki. Nem állami felsőoktatási intézmények esetén az oktatási miniszter az egyetemi tanári kinevezésre szóló előterjesztését a fenntartóval egyetértésben teszi meg. Az egyetemi tanári kinevezést követően, másik felsőoktatási intézményben az egyetemi tanári munkakörben történő alkalmazás e törvény 22. §-a (1) bekezdésében foglaltak szerint intézményi hatáskörbe tartozik.

(3) Az intézményi tanács javaslata alapján az oktatási miniszter az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő pályázatot előterjeszti a köztársasági elnöknek. Az oktatási miniszter az egyetemi tanári kinevezésre szóló javaslatot visszaküldi az intézménynek, ha a pályázati eljárás során jogszabálysértés történt és szükség esetén új pályázat kiírását kezdeményezi.

(4) Egyetemi tanárrá az nevezhető ki, aki - a 14. § (1) bekezdésében foglaltakon túl - doktori fokozattal és habilitációval rendelkezik, tudományágának, illetve művészeti területének mértékadó hazai és nemzetközi körei előtt ismert, kiemelkedő tudományos kutatói, illetve művészi munkásságot fejt ki, iskolateremtő egyéniség, oktató és tudományos, illetve művészi tevékenységével igazolta, hogy alkalmas a hallgatók, a doktori képzésben részt vevők, a tanársegédek tanulmányi, tudományos, illetve művészi munkájának vezetésére, továbbá, aki idegen nyelven is képes előadás megtartására. Az egyetemi tanár jogosult a professzori cím használatára.

~~(5) Állami felsőoktatási intézményekben az egyetemi tanárt a köztársasági elnök az (1) bekezdésben meghatározott eljárás alapján a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényben (a továbbiakban: Kjt.) meghatározott esetekben felmentheti.~~

(6) A köztársasági elnöknek – bármely feltétel fennállása esetén - fel kell mentenie az egyetemi tanárt. A feltételek a következők:

- a) az egyetemi tanár betöltötte a hetvenedik életévét,*
- b) az egyetemi tanárt szándékosan elkövetett bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték,*
- c) az egyetemi tanár az oktatói etika normáit megsértette és terhére emiatt jogerősen elbocsátás fegyelmi büntetést szabtak ki,*
- d) az egyetemi tanár kéri a felmentését.*

(7) A (6) bekezdés a) pontjában meghatározott korhatár betöltése esetén az egyetemi tanár munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya e törvény erejénél fogva szűnik meg. A munkáltatói jogkör gyakorlója a (6) bekezdés a)-d) pontjában foglaltak esetén az oktatási miniszter útján kezdeményezi az egyetemi tanár felmentését, és egyúttal tájékoztatja erről az intézményi tanácsot. A felmentésről szóló előterjesztésnek tartalmaznia kell a felmentés jogcímét és a munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony megszűnésének időpontját.

(8) Ha az egyetemi tanár vagy a habilitált főiskolai tanár felmentésére a (6) bekezdés a) pontjában meghatározott okból került sor, jogosult a nyugalmazott egyetemi tanár cím viselésére és részére az intézményi tanács Professor Emeritus címet adományozhat. A Professor Emeritus címmel járó jogokról és kötelezettségekről, azok időtartamáról az intézmény Szabályzata, a juttatásokról kormányrendelet rendelkezik.

18. § (1) A főiskolai tanárt az intézményi tanács javaslata alapján, az oktatási miniszter előterjesztésére a miniszterelnök nevezi ki. Nem állami felsőoktatási intézmények esetén – az e törvény 74. §-ának (1) bekezdése s) pontjában meghatározott eljárást alkalmazva – az oktatási miniszter a főiskolai tanári kinevezésre szóló előterjesztését a fenntartóval egyetértésben teszi meg. A kinevezést követően, másik felsőoktatási intézményben a főiskolai tanári munkakörben történő alkalmazás e törvény 22. §-a (1) bekezdésében foglaltak szerint intézményi hatáskörbe tartozik.

(2) Főiskolai tanárrá az nevezhető ki, aki - a 14. § (1) bekezdésében foglaltakon túl - doktori fokozattal rendelkezik, szakmai (művészeti) tevékenysége kiemelkedő és szakterületének mértékadó körei előtt ismert, oktató, tudományos vagy szakmai, illetőleg művészeti tevékenységével igazolta, hogy alkalmas a hallgatók, a tanársegédek tanulmányi, tudományos, illetve művészi munkájának vezetésére, idegen nyelven is képes előadás tartására. A habilitált főiskolai tanár jogosult a professzori cím használatára.

(3) A főiskolai tanár felmentésére az e törvény 17. §-ának (6)-(7) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a felmentés a miniszterelnök jogköre.

(4) Az (1) és (3) bekezdésben foglaltaktól eltérően a nem állami felsőoktatási intézmények esetében a fenntartó is gyakorolhatja a kinevezés és felmentés jogkörét azzal az eltéréssel, hogy a főiskolai tanári kinevezés csak az adott felsőoktatási intézménybe szól és e főiskolai tanári kinevezéssel munkavégzésre irányuló további jogviszony vagy új munkaviszony kizárólag újabb fenntartói kinevezéssel létesíthető.

19. § (1) Egyetemi docenssé az nevezhető ki, aki - a 14. § (1) bekezdésében foglaltakon túl - doktori fokozattal rendelkezik, alkalmas a hallgatók, a doktori képzésben részt vevők, a tanársegédek tanulmányi és tudományos munkájának vezetésére, idegen nyelven is képes előadás tartására, és megfelelő szakmai tudományos tapasztalattal rendelkezik.

(2) Főiskolai docenssé az nevezhető ki, aki - a 14. § (1) bekezdésében foglaltakon túl - igazoltan elismert alkotó, kutató vagy kiemelkedő szakmai-gyakorlati tevékenységgel rendelkezik, alkalmas a hallgatók és a beosztott oktatók tanulmányi és tudományos munkájának irányítására, és idegen nyelven is képes előadás tartására.

20. § (1) Az egyetemi tanár, a főiskolai tanár - a munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya megszűnését követően is - jogosult a kinevezésének megfelelő cím viselésére, kivéve, ha munkaviszonya, illetőleg közalkalmazotti jogviszonya az e törvény 17. § (6) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott ok miatt szűnt meg.

(2) Az intézményi tanács az egyetemen munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban nem álló habilitált személynek, valamint az egyetemen munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban álló habilitált tudományos kutatónak egyetemi magántanári címet adományozhat.

(3) Az intézményi tanács az intézménnyel munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban nem álló személynek főiskolai magántanári címet adományozhat, amennyiben doktori fokozattal rendelkezik és megfelel az intézmény Szabályzatában meghatározott feltételeknek.

(4) Az egyetemi magántanárnak és a főiskolai magántanárnak a címet adományozó felsőoktatási intézményben a szakterületén előadás hirdetési joga van.

(5) Az egyetemi és főiskolai magántanári cím az adományozással azonos eljárás szerint e törvény 17. § (6) bekezdésében meghatározott okból vonható meg.

(6) Az intézményi tanács a felsőoktatási intézménnyel munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban nem álló kiemelkedő, országosan elismert szakmai teljesítmény nyújtó személynek, a felsőoktatási intézmény tevékenységét, fejlesztési feladatait segítő szakembernek címzetes egyetemi tanári, címzetes egyetemi docensi, illetve címzetes főiskolai tanári, címzetes főiskolai docensi címet adományozhat. A cím adományozásának feltételeit a Szabályzatban kell meghatározni.

(7) Az intézményi tanács a felsőoktatási intézménnyel munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban álló, doktori fokozattal nem rendelkező oktatóinak – kiemelkedő gyakorlati jellegű oktatásuk elismeréseként – a Szabályzatban meghatározottak szerint mestertanári címet adományozhat.

21. § (1) A felsőoktatási intézmények munkavállalóira, közalkalmazottaira, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.), valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Az oktató és tudományos kutató tekintetében a munkaviszony, a közalkalmazotti jogviszony létesítése, a kinevezés, a megbízás, a besorolás, valamint a munkaviszony, illetve a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése során követett eljárás részletes szabályait a jogszabályok keretei között a felsőoktatási intézmény Szabályzatában, kollektív szerződésében állapítja meg.

22. § (1) A köztársasági elnök által kinevezett egyetemi tanár, illetve a miniszterelnök által kinevezett főiskolai tanár tekintetében, valamint a 18. § (4) bekezdésében meghatározott esetben a munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt az intézmény vezetője létesíti, illetve szünteti meg, továbbá gyakorolja az egyéb munkáltatói jogköröket. Az intézmény vezetője megszüntetheti a jogviszonyt, ha az egyetemi tanár, illetve a főiskolai tanár az Mt. 87/A. §, illetve a Kjt. 37/B. § alkalmazása szerint nyugdíjasnak minősül.

(2) A felsőoktatási intézmény (1) bekezdésben nem említett oktatóit és tudományos kutatóit a felsőoktatási intézmény vezetője nevezi ki, illetve menti fel. A kinevezés az oktatási szervezeti egység javaslatára, az intézményi tanács véleményére figyelemmel az intézményi Szabályzatban foglaltaknak megfelelően történik. A felsőoktatási intézmény felmentheti az oktatót és tudományos kutatót, ha az Mt. 87/A. §, illetve a Kjt. 37/B § alkalmazása szerint nyugdíjasnak minősül.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben megjelölt munkavállaló felsőoktatási intézményben munkavégzésre irányuló további jogviszonyban nem foglalkoztatható, ha e jogviszonyokból származó kötelezettségei az adott intézményben nem teszik lehetővé a 35. § (1) bekezdésében meghatározott feladatok - munkaidő beosztás szerinti [35. § (5) bekezdés] - ellátását.

23. § A felsőoktatási intézmények oktatói és tudományos kutatói a szakterületekkel való kapcsolattartás érdekében a szakképzettségüknek megfelelő gyakorlati, szaktanácsadási tevékenységet is folytathatnak, a tevékenységre vonatkozó jogszabályok szerint.

24. § (1) A felsőoktatási intézmények oktatói számára tudományos kutatások, illetve művészi alkotó tevékenység végzése, továbbá egyéni tudományos továbbképzésük elősegítése érdekében - a felsőoktatási intézmény szabályzatában meghatározottak szerint, legfeljebb azonban egyévi időtartamra - ötévenként oktatásmentes kutatási, alkotó időszak engedélyezhető.

(2) Az oktató, a kutatási időszak lejártával - az intézményi szabályzatban meghatározottak szerint - kutatási eredményeit köteles bemutatni.

7. Fejezet

A habilitációs eljárás

25. § (1) A habilitáció az oktatói és az előadói képesség, valamint a tudományos teljesítmény egyetemi megítélése.

(2) A habilitációs eljárás megindítását kérheti bárki, aki

a) doktori fokozattal rendelkezik, és

b) megfelel a 14. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott feltételeknek.

(3) A pályázó az egyetem habilitációs szabályzatában meghatározott módon ad tanúságot tudományos, szakmai eredményeiről, továbbá a doktori fokozat megszerzése után folytatott oktatói, kutatói, gyakorlati, alkotói teljesítményéről.

(4) A pályázó előadóképességét nyilvános, szabad előadásban vagy előadásokban - idegen nyelven is - bizonyítja.

26. § (1) Habilitációs eljárás lefolytatására valamely tudományterületen és tudományágban az az egyetem jogosult, amely doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére is jogosult.

(2) A habilitáció lefolytatására az egyetem habilitációs bizottságot hoz létre. Nagy létszámú egyetemeken a habilitációs bizottság karonként és szakonként is létrehozható.

(3) A habilitációs bizottság többségét az egyetem tanárai alkotják; a bizottságban az intézmény habilitált docenseinek egy képviselője és rajtuk kívül külső intézmények meghívott, doktori fokozattal rendelkező tagjai is legalább egyharmad arányban részt vesznek. A habilitációs eljárásra a 91. § (4) bekezdését alkalmazni kell.

(4) A bizottság elnöke egyetemi tanár; a bizottság a habilitáció és a **dr. habil. cím** megadásáról tagjai többségének szavazatával dönt.

(5) A habilitációs eljárás részletes szabályait az egyetem Szabályzata állapítja meg.

8. Fejezet

Hallgatók

27. § (1) A felsőoktatási intézmény hallgatója az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben, a főiskolai és egyetemi szintű alapképzésben, a szakirányú továbbképzésben, valamint a doktori képzésben részt vevő személy, függetlenül attól, hogy tanulmányait milyen oktatási formában végzi.

(2) A hallgató a felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban áll. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre, és - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - a hallgatói névsorból való törlést kimondó határozat jogerőre emelkedésének napjáig, illetve az adott tanévben a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzését követő első záróvizsga-időszaknak az utolsó napjáig tart. A hallgatói jogviszony megszűnése után az oklevél kiadásáig a jogosultat a Szabályzatban meghatározottak szerint megilletik a záróvizsga letételéhez fűződő jogok, illetve terhelik a kötelezettségek.

(3) Doktori képzésben a hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre, és a legfeljebb három év időtartamú doktori tanulmányok befejezésének, az elbocsátásnak, az intézményből való kizárás kimondásának, illetve a hallgatói névsorból való törlésnek a napjáig tart.

(4) A felsőoktatási intézményekben a hallgatók - a hallgatói jogviszonyból származóan - egyéni és kollektív jogokat gyakorolnak.

28. § (1) A hallgatói jogviszony az intézményi Szabályzatban meghatározott módon, összesen négy félévig szüneteltethető, amely két félévvel, különleges méltányosságot indokoló okból legfeljebb a képzés időtartamának megfelelő ideig meghosszabbítható.

(2) Doktori képzésben a hallgatói jogviszony külön jogszabály és az intézményi Szabályzat rendelkezései szerint szüneteltethető.

(3) A hallgatói jogviszonyon alapuló egyes jogok és kötelezettségek azonban - a hallgatói jogviszony szünetelése alatt - az intézményi Szabályzatban meghatározott módon megilletik, illetőleg terhelik a hallgatót, de ezen időszak alatt sem pénzbeli, sem természetbeni támogatásban nem részesíthető.

29. § (1) A diákigazolvány a hallgatói jogviszony fennállását tanúsító közokirat, amely

a) jogszabályban, illetőleg intézményi Szabályzatban meghatározott kedvezmények igénybevételére jogosít;

b) jogszabályban, illetőleg intézményi Szabályzatban vagy külső szervekkel való megállapodásban meghatározott jogok érvényesítését biztosítja;

c) jogszabályban, illetőleg intézményi Szabályzatban meghatározott információk tárolását szolgálja.

(2) A diákigazolványt a hallgató által benyújtott kérelem alapján kell kiállítani. A diákigazolvány típusait, valamint a diákigazolványra vonatkozó részletes szabályokat a Kormány rendeletben határozza meg.

(3) A diákigazolvány a következő személyes adatokat tartalmazza:

a) a hallgató arcképét;

b) a hallgató családi és utónevét, születési helyét és idejét, lakóhelyét vagy tartózkodási helyét, anyja nevét, állampolgárságát, aláírását;

c) a hallgatói azonosító számot;

d) annak a felsőoktatási intézménynek a nevét és székhelyét (a képzés helyét), amellyel a hallgató hallgatói jogviszonyban áll;

e) tagozat megjelölését.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott adatok kezelője az Országos Felsőoktatási Információs Központ, amely működteti a felsőoktatás információs rendszerét. A felsőoktatás információs rendszere - központi nyilvántartás keretében - a nemzetgazdasági szintű tervezéshez szükséges intézményi és hallgatói adatokat tartalmazza, az adatkezelés jogszerűségéért az oktatási miniszter felelős.

(5) A felsőoktatás információs rendszere tartalmazza a hallgatói nyilvántartást, amelyből adat - az érintetten kívül - csak a hallgatói jogviszonyhoz kapcsolódó juttatás jogszerű igénybevételének megállapítása céljából, a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésére hivatott szerv, illetve adat a kezelő által kijelölt, az adatok feldolgozását végző szervezet részére továbbítható. Az adattovábbítások nyilvántartását a továbbítástól számított tíz évig kell megőrizni.

(6) A (3)-(5) bekezdés szerinti adatok a diákigazolvány kiállításától számított tíz évig kezelhetők. A határidő újra kezdődik, ha újabb diákigazolvány kiállítását kéri.

(7) A hallgatói azonosító a külön jogszabályban meghatározott módon az Országos Felsőoktatási Információs Központ által képzett egyedi azonosító szám.

30. § (1) A felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatói e törvény, továbbá ennek felhatalmazása alapján megalkotott jogszabályok és intézményi Szabályzatok rendelkezései szerint az alábbi juttatásokban és kedvezményes szolgáltatásokban részesülhetnek:

a) ösztöndíj (pl. köztársasági, tanulmányi ösztöndíj);

b) pénzbeli szociális támogatás;

c) tankönyv- és jegyzettámogatás;

d) diákotthoni (kollégiumi) elhelyezés, illetve az ezt kiváltó lakhatási támogatás;

e) jogszabályban vagy az intézményi Szabályzatban megállapított további támogatások.

(2) Más oktatási formában részt vevő hallgatók számára is megállapíthat a Kormány rendeletben juttatásokat, kedvezményeket.

(3) A munkájuk mellett felsőfokú képzésben, továbbképzésben résztvevők számára kedvezmények (tanulmányi szabadság, munkaidő-kedvezmény, valamint egyes költségek megtérítése stb.) adhatók.

(4) A köztársasági ösztöndíj pénzügyi fedezetére az éves hallgatói normatíva országos keretösszege egy százalékának megfelelő összeget kell többlet-előirányzatként biztosítani.

(5) A tanulmányok támogatására felsőfokú képzésben (alap- és továbbképzésben) részt vevő és a felsőoktatási intézmény által folytatott felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgatóval természetes és jogi személy —~~a felsőoktatási intézmény ellenjegyzése mellett~~— tanulmányi szerződést köthet

a) az Mt. 110. § alapján, vagy

b) a szerzői jogról szóló **1999. évi LXXVI. törvény** alapján a végzettség (oklevél, bizonyítvány) megszerzése utáni munkavégzés vagy szerzői (irodalmi, művészeti, tudományos és ezekkel rokon) alkotótevékenység teljesítése ellenében.

31. § (1) Az államilag finanszírozott felsőfokú képzésben részt vevő hallgatók e törvény rendelkezései szerint tandíjat és egyéb díjakat, az államilag nem finanszírozott képzésben részt vevő hallgatók pedig költségtérítést és egyéb díjakat fizetnek.

(2) A tandíjra, a költségtérítésre és az egyéb díjakra vonatkozó szabályokat

a) **állami felsőoktatási intézményben**, valamint nem állami felsőoktatási intézményben államilag finanszírozott felsőfokú képzés esetén kormányrendelet keretei között az intézmény Szabályzata,

b) **nem állami felsőoktatási intézményben államilag nem finanszírozott képzésben a felsőoktatási intézmény Szabályzata** állapítja meg.

(3) Az államilag finanszírozott felsőfokú képzésben részt vevő hallgatók számára a tandíjon felül csak olyan igénybe vett szolgáltatásokért állapíthatók meg díjak, amelyek nem kapcsolódnak a képesítési követelményekben, illetve a tantervekben foglalt tanulmányi kötelezettségek teljesítéséhez.

(4) A felsőoktatási intézmény a (2) bekezdésben meghatározott keretek között megállapított tandíjat a képzési idő alatt Szabályzatában meghatározott módon és mértékben változtathatja meg.

(5) A felsőoktatási intézményekben a hallgatók esélyegyenlőségének elősegítését

a) tandíjmentesség, illetve tandíjkedvezmény;

b) a tandíjfizetések, költségtérítések meghatározott összegére törvényben nyújtott személyi jövedelemadó-kedvezmény;

c) továbbá jogszabályokban szabályozott más formák biztosítják.

(6) Az államilag finanszírozott felsőfokú képzésben részt vevő hallgatók közül tandíjmentesség illeti meg a kormányrendeletben meghatározott módon:

a) az első alapképzésben, első kiegészítő alapképzésben részt vevő hallgatót, amennyiben tanulmányait a kormányrendeletben előírt módon teljesíti,

b) az első doktori képzésben résztvevőket első két tanulmányi évükben, amennyiben a Szabályzatban meghatározott oktatási tevékenységet folytatnak, illetve a harmadik tanulmányi évben,

c) a kormányrendeletben meghatározott egyéb esetekben.

(7) A felsőoktatási intézményben államilag finanszírozott képzésre felvett hallgató az alapképzési szak képesítési követelményeiben, illetve a felsőfokú szakképzés szakmai és vizsgakövetelményeiben meghatározott időtartamban – ha e törvény másként nem rendelkezik – nem kötelezhető tanulmányainak államilag nem finanszírozott képzésben történő folytatására.

9. Fejezet

Az egyetemi és főiskolai oktatók, tudományos kutatók, hallgatók jogai és kötelességei

32. § (1) A felsőoktatási intézmények az oktatók, a tudományos kutatók és a hallgatók számára biztosítják az oktatás, a tudományos kutatás, a művészi alkotó tevékenység és a tanulás szabadságát.

(2) Az oktatók jogosultak, különösen

a) a tananyag meghatározására és az alkalmazott oktatási és képzési módszerek megválasztására a képesítési követelményeknek, a tantervi előírásoknak, valamint a szervezeti egységben kialakított munkamegosztásnak megfelelően;

b) a tantárgyi oktatási programok és a tananyag fejlesztésére;

c) a hallgatók tanulmányi munkájának és teljesítményének értékelésére;

d) az intézményi Szabályzatban meghatározott feltételek mellett a hallgatók megválasztására.

(3) A hallgatók joga különösen

a) a felsőoktatási intézmény, továbbá a szak megválasztása;

b) tanulmányaik ideje alatt az intézmény, továbbá a szak megváltoztatása;

c) más szakok, karok és felsőoktatási intézmények előadásain való részvétel, melyet a fogadó intézmény Szabályzata korlátozhat;

d) az előadók és más oktatók megválasztása, a párhuzamosan meghirdetett előadások, gyakorlatok, szemináriumok és más foglalkozások közötti választás, párhuzamos képzésben való részvétel - a képesítési követelmények által - meghatározott keretek között;

e) az oktatók munkájának véleményezése;

f) az intézményben rendelkezésre álló eszközöknek és az intézmény létesítményeinek (könyvtár, laboratórium, informatikai eszközök, sport, kulturális, szabadidő, egészségügyi és egyéb létesítmények) igénybevétele.

(4)

32/A. § (1) A tudományos diákköri tevékenységet végző hallgatók és az őket támogató oktatók szakmai és érdekképviselői szerve az Országos Tudományos Diákköri Tanács.

(2) Az Országos Tudományos Diákköri Tanács feladata a felsőoktatási intézményekben folyó hallgatói tudományos tevékenység, a tudományos diákköri mozgalom országos képviselője és összehangolása, valamint az országos jellegű tudományos diákfórumok szervezése.

(3) Az Országos Tudományos Diákköri Tanács működését az általa megalkotott szervezeti és működési szabályzat határozza meg.

(4) Az országos diákköri tevékenység támogatásának pénzügyi fedezetére az éves hallgatói normatíva országos keretösszege egy ezrelékének megfelelő összeget kell előirányzatként biztosítani.

33. § (1) A felsőoktatási intézmény oktatói, tudományos kutatói jogosultak, különösen

a) tudományos (művészeti) célú pályázat benyújtására;

b) a munkaköri feladataiból származó tudományos kutatási feladatok mellett a maguk választotta tudományos téma kutatására;

c) tudományos kutatási, illetőleg művészeti eredményeik közzétételére.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt személyek találmányainak szabadalmaztatására a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény rendelkezései vonatkoznak.

(3) A felsőoktatási intézmények hallgatói az (1) bekezdésben meghatározott jogokat tanulmányaik végzése mellett értelemszerűen gyakorolhatják.

34. § (1) A felsőoktatási intézmény minden oktatójának, tudományos kutatójának, hallgatójának és más foglalkoztatottjának joga, hogy

a) javaslatot tegyen a felsőoktatási intézmény életével kapcsolatos bármely kérdésben, s ezekre érdemi választ kapjon;

b) részt vegyen - közvetlenül vagy képviselője útján az intézmény Szabályzatában rögzített módon - az érdekét érintő döntések meghozatalában és az intézmény vezető testületeiben;

c) választó és választható legyen a felsőoktatási intézményben működő testületekbe;

d) az intézmények Szabályzatát követve használja a felsőoktatási intézmény létesítményeit, eszközeit és berendezéseit.

(2) A felsőoktatási intézmény oktatói, tudományos kutatói, ~~hallgatói~~ és más foglalkoztatottak észrevétellel, illetőleg panasszal fordulhatnak az intézmény tanácsaihoz és vezetőihez. E beadványok elbírálása után meg kell tenni a szükséges intézkedéseket és erről tájékoztatni kell a beadvány benyújtóját.

(3) A Szabályzatban biztosítani kell, hogy az oktatókat, a tudományos kutatókat, ~~a hallgatókat~~ és más foglalkoztatottakat, a felsőoktatási intézményen belül működő közösséget érintő döntés ellen - a munkaügyi szabályokra is figyelemmel - az érintettek, illetőleg a jogosultak az intézményen belül jogorvoslattal élhessenek.

(4) A hallgatónak joga van – a tanulmányi követelmények teljesítésére vonatkozó értékelés kivételével – a felsőoktatási intézmény döntése, intézkedése vagy mulasztása (a továbbiakban: döntés) ellen a hallgatói jogviszonyára vonatkozó rendelkezések megsértésére hivatkozással felülbírálati kérelemmel élni, az intézményi Szabályzatban meghatározott eljárás keretében.

(5) A hallgató a felsőoktatási intézmény döntése ellen a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított 15 napon belül nyújthatja be a kérelmet. A kérelem tárgyában, a Szabályzatban meghatározott eljárási rend szerint a rektor vagy a főiskolai rektor, illetve a főigazgató által létrehozott bizottság jár el. A bizottság létszámáról, összetételéről a Szabályzat rendelkezik azzal a megkötéssel, hogy a bizottságban a hallgatói önkormányzat képviselőjének mértéke egyharmad, illetve nem állami felsőoktatási intézmények esetén a bizottságban a fenntartó képviselőjét is biztosítani kell.

(6) A bizottság munkájában nem vehet részt az a személy,

a) aki a megtámadott döntést hozta, vagy a döntéshozatalt elmulasztotta, vagy

b) aki az első fokú eljárásban a határozathozatalban közreműködött, vagy

c) az a)-b) pontban megjelölt személy Ptk. 685. § (b) pontja szerinti közeli hozzátartozója, vagy

d) akitől az ügy tárgyilagosa elbírálása nem várható el, aki az ügy eldöntésében érdekelt.

(7) Az eljárás során a vizsgálat eredményeként a bizottság a következő másodfokú döntéseket hozhatja:

- a) a kérelmet elutasítja;
- b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja;
- c) az elsőfokú határozatot megváltoztatja;
- d) az elsőfokú határozatot megsemmisíti és az első fokon eljáró szervet vagy személyt új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

(8) A döntést határozatba kell foglalni és meg kell indokolni. Az eljárás során a határozatban fel kell hívni a figyelmet a jogorvoslat lehetőségére és az eljárás során a hallgatót legalább egy ízben személyesen meg kell hallgatni. Ha a hallgató szabályos értesítés ellenére nem jelenik meg a bizottság ülésén, úgy a személyes meghallgatásától el lehet tekinteni, illetve kérésére lehetővé kell tenni számára, hogy észrevételeit írásban megtehesse.

(9) A tényállás tisztázására, a határidők számítására, az igazolásra, a határozat alakjára és tartalmára, közlésére az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(10) A hallgató az intézmény másodfokú határozatának bírósági felülvizsgálatát kérheti, annak közlésétől számított 30 napon belül, jogszabálysértésre, illetve hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések megsértésére hivatkozással. A bírósági eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetét kell alkalmazni. A bíróság a döntést megváltoztathatja. A bíróság az ügyet soron kívül bírálja el.

(11) Az ügyben másodfokon hozott határozat a közléssel válik jogerőssé. A jogerős határozat végrehajtható, kivéve, ha a hallgató a bírósági felülvizsgálatát kérte. A keresetlevél benyújtásáról a hallgatónak az intézményt a keresetlevél egy példányának megküldésével értesíteni kell.

(12) Az e §-ban foglaltakat a hallgatók szak-, illetve intézményváltoztatási kérelmei tekintetében is alkalmazni kell. A hallgatók kártérítési és fegyelmi ügyeiben az e §-ban foglaltakat az e törvény 10-11. fejezetében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(13) Ha az ügy nem tartozik a (4) bekezdés hatálya alá, a bizottság a beadványt átteszi az ügy elintézésére hatáskörrel rendelkező illetékes szervhez és erről értesíti a beadvány benyújtóját.

(14) E rendelkezések alkalmazásában hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések: jogszabályban, valamint a Szabályzatban található olyan rendelkezések, amelyek a hallgatóra jogokat és kötelezettségeket állapítanak meg.

35. § (1) A felsőoktatási intézmény oktatójának és tudományos kutatójának kötelessége, hogy a Szabályzatban meghatározottak szerint, beosztásának, a munkaköri leírásban részletezett kötelezettségeinek megfelelően

a) részt vegyen az intézmény oktatómunkájában, így különösen az oktatási foglalkozások (előadások, szemináriumok, gyakorlatok stb.) vezetésében, a vizsgáztatásban;

b) folytasson tudományos munkát;

c) vegyen részt az intézményi közéletben;

d) ellássa a választás által elnyert intézményi tisztséget, mely kötelezettség alól - indokolt esetben - az intézményi tanács adhat felmentést.

(2) Az egyetemi tanárok és a habilitált egyetemi docensek kötelesek részt venni, az (1) bekezdésen túl, a doktori képzési feladatok ellátásában, a habilitációs eljárás lefolytatásában.

(3) Az egyetemi tanárok, a habilitált egyetemi docensek és a doktori (PhD) fokozattal rendelkező főiskolai tanárok kötelesek részt venni az oktatói utánpótlás képzésében és nevelésében.

(4) A felsőoktatási intézménynek az az oktatója, kutatója, aki az intézményi követelményrendszer előírásait nem teljesíti, munkaköre ellátására alkalmatlannak minősíthető.

(5) A munkáltatói jogkör gyakorlója határozza meg, hogy az oktató az (1)-(3) bekezdésben meghatározott kötelezettségeinek teljesítése érdekében munkaidejéből mennyi időt köteles a munkaköri leírásában meghatározott feladatok ellátásával a felsőoktatási intézményben tölteni.

35/A. § A doktori képzésben részt vevő hallgató oktatói feladatokat vállalhat. Az oktatói munkát végző doktori képzésben részt vevő hallgatót e tevékenysége során megilletik az oktatók jogai, és terhelik az oktatók kötelességei, továbbá oktatói munkájáért kormányrendeletben meghatározott külön díjazásban részesül.

36. § A hallgatóknak és az oktatóknak egyaránt kötelessége az intézmény tanulmányi és vizsgarendjének megtartása.

37. § A felsőoktatási intézmény oktatóinak, tudományos kutatóinak, hallgatóinak és más foglalkoztatottjainak is kötelessége a jogszabályok és a felsőoktatási intézmény szabályzatának megtartása, a rájuk bízott vagy az általuk használt eszközök rendeltetésszerű használata és védelme.

37/A. § (1) A hallgatónak a felsőoktatási intézmény Szabályzatában előírt módon el kell sajátítania és alkalmaznia kell az egészségét és a biztonságát védő ismereteket, továbbá jelentenie kell, ha balesetet vagy balesetveszélyt észlel.

(2) A hallgató számára biztosítani kell mindazokat az információkat és szolgáltatásokat, amelyek tanulmányai alatt beilleszkedését, egészséges életvitelét, egészségügyi ellátását szolgálják.

10. Fejezet

A hallgatók fegyelmi felelőssége

38. § (1) Ha a hallgató a kötelességeit vétken és súlyosan megszegi, fegyelmi vétség miatt fegyelmi büntetésben részesíthető.

(2) Nem tekinthető fegyelmi vétségnek az olyan kötelességszegés, amelyhez a tanulmányi és vizsgaszabályzat fűz hátrányos következményeket.

39. § (1) A hallgató fegyelmi határozatban a következő fegyelmi büntetésben részesíthető:

a) megrovás;

b) a felsőoktatási intézmény fegyelmi szabályzatában meghatározottan, kedvezmények és juttatások csökkentése, illetőleg megvonása;

c) meghatározott időre eltiltás a tanulmányok folytatásától;

d) kizárás a felsőoktatási intézményből.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott büntetés időtartama az öt hónapot nem haladhatja meg; a c) pontjában meghatározott eltiltás időtartama legfeljebb négy félévnek megfelelő oktatási időszak lehet. Fegyelmi büntetesként a szociális támogatást megvonni nem lehet.

(3) Nem lehet fegyelmi eljárást indítani, ha a felsőoktatási intézménynek a fegyelmi vétségről való tudomásszerzése óta egy hónap, illetőleg a vétség elkövetése óta egy év már eltelt.

40. § (1) Fegyelmi eljárást az intézmény vezetője vagy a fegyelmi szabályzatban meghatározott más személy rendelhet el.

(2) **Felsőoktatási intézményben** a fegyelmi jogkört első fokon a felsőoktatási intézmény fegyelmi bizottsága, másodfokon a felsőoktatási intézmény vezetője vagy másodfokú fegyelmi bizottság gyakorolja.

41. § (1) Ha a fegyelmi eljárás alá vont személy ellen ugyanabban az ügyben büntető eljárás folyik, annak jogerős befejezéséig a fegyelmi eljárást fel kell függeszteni, kivéve, ha a tényállás egyébként is tisztázható.

(2) A fegyelmi eljárást - az (1) bekezdésben foglaltak kivételével - egy hónapon belül be kell fejezni.

42. § Az e törvény 39. § (1) bekezdésének c) és d) pontjaiban meghatározott fegyelmi büntetést megállapító határozat, annak közlésétől számított 30 napon belül a bíróság előtt megtámadható. A jogerős határozat végrehajtható, kivéve, ha bírósági felülvizsgálatát kérték. A keresetlevél benyújtásáról a hallgatónak az intézményt a keresetlevél egy példányának megküldésével értesíteni kell.

43. § (1) A fegyelmi eljárás részletes szabályait, ideértve a mentesülés eseteit és a mentesítési eljárást, az intézményi fegyelmi bizottság megalakítását, a tárgyalás és a bizonyítás szabályait, a védelem biztosításának, továbbá a fegyelmi tárgyalás nyilvánosságának kérdéseit, a felsőoktatási intézmény Szabályzatban állapítja meg.

(2) A fegyelmi bizottságban a hallgatói önkormányzat szavazati jogú képviselőjének mértéke legalább egyharmad.

(3) **A fegyelmi eljárásban a tényállást tisztázni kell. A fegyelmi eljárásban a hallgatót meg kell hallgatni és lehetővé kell tenni számára, hogy védekezését előadja, továbbá, hogy bizonyítási indítvánnyal éljen. Ha a hallgató szabályos értesítés ellenére nem jelenik meg a bizottsági ülésen, úgy a személyes meghallgatásától el lehet tekinteni. Ha távolmaradásának menthető indokát igazolja, meghallgatására új időpontot kell kitzúzni, illetve kérelmére lehetővé kell tenni, hogy észrevételeit írásban megtehesse. A bizonyítási indítvány elutasítását az eljárást befejező határozatban indokolni kell. A hallgató a fegyelmi eljárásban jogi képviselő közreműködését veheti igénybe.**

11. Fejezet

Kártérítési (anyagi) felelősség

44. § (1) A hallgató a tanulmányai folytatásával összefüggésben a felsőoktatási intézménynek, kollégiumnak, illetőleg a gyakorlati oktatásban (szakmai gyakorlaton) való részvétel során a foglalkoztatónak jogellenesen okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik.

(2) Gondatlan károkozás esetén a hallgató felelőssége korlátozott; a kártérítés összege az éves hallgatói normatíva egyötödénél nem lehet több.

(3) Szándékos károkozás esetén a hallgató a teljes kárt köteles megtéríteni.

(4) A hallgató jegyzékkel vagy átvételi elismervénnyel - visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel - átvett dolgokban bekövetkezett hiányért, amelyeket állandóan őrizetben tart, kizárólagosan használ vagy kezel, teljes kártérítési felelősséggel tartozik. Mentesül a felelősség alól, ha a hiányt elháríthatatlan ok idézte elő.

45. § (1) Ha a hallgatót a tanulmányok folytatásával összefüggésben vagy a gyakorlati oktatás (szakmai gyakorlat) során kár éri, a felsőoktatási intézmény, illetőleg a 44. § (1) bekezdésében említett foglalkoztatók kötelesek a kárt megtéríteni. A felsőoktatási intézmény, illetőleg a foglalkoztató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(2) Nem kell megtéríteni a kárt, ha azt a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat a felsőoktatási intézmény vagy a 44. § (1) bekezdésében említett foglalkoztató által szervezett foglalkozás (rendezvény) során bekövetkezett károkért való felelősségre is alkalmazni kell.

46. § (1) Az anyagi felelősség egyéb kérdéseiben a Polgári Törvénykönyvnek a kártérítésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(2) A jogerős kártérítési határozat, annak közlésétől számított 30 napon belül bíróság előtt megtámadható. A jogerős határozat végrehajtható, kivéve, ha bírósági felülvizsgálatát kérték. A keresetlevél benyújtásáról a hallgatónak az intézményt a keresetlevél egy példányának megküldésével értesíteni kell.

HARMADIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZERVEZETE, MŰKÖDÉSE ÉS VEZETÉSE

12. Fejezet

A felsőoktatási intézmények szervezete

47. § (1) A felsőoktatási intézmények - e törvényben meghatározott keretek között - a szervezetüket maguk alakítják ki úgy, hogy az alkalmas legyen az oktatási, tudományos kutatási, művészeti és egyéb feladataik ellátására, a gazdaságos működtetésre.

(2) Az egyetem és a főiskola karokra tagozódhat. Egyetemen főiskolai kar is működhet.

(3) A felsőoktatási intézményekben a képzés és a tudományos kutatás oktatási szervezeti egységben (tanszék, klinika, intézet stb.) folyik. A felsőoktatási intézmények szervezetében kutatóintézet, kutatócsoport is működhet.

(4) A felsőoktatási intézményhez kollégium, könyvtár, gyakorlóiskola és -óvoda, gyakorlóléhszék, tangazdaság, gyógyító, termelő, szolgáltató és más szervezeti egységek is tartozhatnak. A gyakorlóiskolák közoktatási és felsőoktatással összefüggő feladatokat is ellátnak.

48. § (1) Állami felsőoktatási intézményben kar létesítése és megszüntetése, nem állami felsőoktatási intézményben kar létesítésének és megszüntetésének elismerése a Kormány hatásköre. Az oktatási miniszter a Magyar Akkreditációs Bizottság (a továbbiakban: MAB) véleménye alapján, az FTT javaslatára teszi meg előterjesztését. Az oktatási, a kutatási és más szervezeti egységek létesítése és megszüntetése a felsőoktatási intézmény hatáskörébe tartozik.

(2) A felsőoktatási intézmények karainak felsorolását kormányrendelet tartalmazza.

49. § Felsőoktatási intézményhez tartozó oktatási, tudományos kutatási szervezeti egységet alapítvány, vállalat, illetőleg más szervezet vagy személy is létesíthet és támogathat. Erről az alapító és a felsőoktatási intézmény tanácsa megállapodást köt.

50. § (1) A felsőoktatási intézmények feladataik teljesítéséhez igazgatási, szervezési, pénzügyi, gazdasági, műszaki és más szolgáltató szervezeti egységeket létesíthetnek.

(2) A felsőoktatási intézmények a 37/A. § (2) bekezdésében meghatározott feladatok ellátását más intézményekkel való együttműködésben vagy saját szervezeti egység létrehozásával biztosítják.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szervezeti egységekben foglalkoztatottak rendszeres továbbképzését biztosítani kell.

13. Fejezet

A felsőoktatási intézmények működése és vezetése

51. § (1) A felsőoktatási intézmény szervezetéről és működéséről az egyetemi, illetőleg a főiskolai tanács Szabályzatot alkot.

(2) A Szabályzat tartalmazza és meghatározza a felsőoktatási intézmény oktatási és tudományos kutatási feladatait, az intézmény oktatóinak, tudományos kutatóinak, hallgatóinak jogait és kötelességeit, az intézmény vezetésének, ezen belül az önkormányzati szervek, a testületek és a vezetők feladat- és hatáskörét, az intézményi testületekben a képviselő és a választás rendjét, az intézmény szervezeti tagozódását, a hatáskörök intézményen belüli megoszlását, az intézményhez tartozó szervezeti egységeket; a működés és más intézményekkel létesített együttműködés szabályait, az intézmény által meghatározott más feladatok ellátásának szabályait; a Szabályzatba e törvény szerint tartozó más rendelkezéseket, így különösen a gazdasági vezető más jogszabályokban meghatározott jogainak gyakorlását. A felsőoktatási intézmény Szabályzatában a felsőoktatás minőségpolitikai követelményrendszerének megfelelően meghatározza minőségbiztosítási rendszerét.

(3) A Szabályzatnak része a hallgatók felvételi és átiratkozási, tanulmányi és vizsga-, juttatási és térítési, kollégiumi, illetőleg fegyelmi, kártérítési, baleset- és munkavédelmi szabályzata, a hallgatói önkormányzat szervezeti és működési szabályzata, továbbá a tudományos kutatásra, a művészeti alkotó tevékenységre, egyetemeken a doktori képzésre és a doktori fokozat megszerzésére, a habilitációs eljárásra vonatkozó szabályzat, valamint az oktatói-kutatói követelményrendszer, az oktatók hallgatói véleményezésének és a Magyar Köztársaság állami ünnepeiről szóló 1991. évi VIII. törvényben felsorolt, illetve az intézményi ünnepek és megemlékezések rendje.

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott tárgykörökről külön szabályzatokban is lehet rendelkezni.

(5) A felsőoktatási intézmény a szabályzatait, valamint azok módosítását megküldi az oktatási miniszternek.

52. § (1) Az egyetemet a rektor, a többkarú főiskolát a főiskolai rektor, a karokra nem tagozódó főiskolát a főigazgató (a továbbiakban együtt: az intézmény vezetője) vezeti. Munkáját helyettesek közreműködésével végzi.

(2) A felsőoktatási intézmény igazgatási szervezetének vezetője az intézmény vezetőjének alárendelt főtitkár. Kinevezésének módjáról, időtartamáról az intézmény Szabályzata rendelkezik.

(3) A felsőoktatási intézmény gazdasági szervezetének vezetője a gazdasági (fő)igazgató. A gazdasági (fő)igazgató az intézmény működésével összefüggő gazdasági és pénzügyi feladatok tekintetében az intézmény vezetőjének helyettese. Feladatait az intézmény vezetőjének közvetlen irányítása és ellenőrzése mellett látja el.

(4) Ha a Szabályzat úgy rendelkezik, a gazdasági (fő)igazgató látja el a főtitkári feladatokat is.

(5) A felsőoktatási intézményekben a rektorhelyettes, a főiskolai főigazgató-helyettes, a dékánhelyettes és az oktatási szervezeti egység vezetőhelyettesének megbízása határozott időre történik.

(6)

53. § (1) A felsőoktatási intézmény vezető testülete az intézményi tanács.

(2) Az intézményi tanács hatáskörébe tartozik

a) az intézményi tevékenység elveinek meghatározása, illetőleg jóváhagyása, az intézmény fejlesztési tervének elfogadása;

b) az intézmény Szabályzatának megalkotása és más szabályzatainak jóváhagyása;

c) a tantervek meghatározása, illetve jóváhagyása;

d) tudományos programok meghatározása és kutatási eredmények értékelése;

e) a rektor, a főiskolai rektor, a főigazgató, illetve a gazdasági (fő)igazgató megbízásának és felmentésének kezdeményezése;

- f) az egyetemi és a főiskolai tanárok kinevezésére és felmentésére előterjesztés;
- g) a rektorhelyettesek és a főiskolai főigazgató-helyettesek megbízásának előzetes véleményezése;
- h) az oktatási, a kutatási és más szervezeti egységek vezetői megbízásának véleményezése;
- i) az egyetemi és főiskolai docensek kinevezésének véleményezése;
- j) a főtitkár, valamint a gazdasági (fő)igazgató kinevezésének véleményezése;
- k) javaslatétel kar alapítására, az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés programjára, alapképzésben és szakirányú továbbképzésben új szak képesítési követelményeire, valamint szakok indítására, továbbá doktori képzési programra.

(3) Az intézményi tanács dönt

- a) az intézményi költségvetési javaslatokról és a jóváhagyott költségvetési előirányzatok felhasználásának elveiről;
- b) az előző évi költségvetés teljesítéséről szóló beszámoló elfogadásáról;
- c) a rendelkezésre álló vagyoni eszközök felhasználásának elveiről;
- d) az intézmény gazdasági tevékenységére vonatkozó javaslatokról;
- e) és értékeli a vagyonnal való gazdálkodást, az egész intézmény, különösen az oktatás és a tudományos kutatás fejlesztése tekintetében;
- f) oktatási, kutatási és más szervezeti egységek létesítéséről, illetőleg megszüntetéséről;
- g) a szakirányú továbbképzési szakok és az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzések indításáról, illetőleg az utóbbiak szakközépiskolával történő közös indításának jóváhagyásáról.

(4) Az intézményi tanács a (2) bekezdés c), d), f), és i) pontjában foglalt hatásköreit más testületekre ruházhatja át.

54. § (1) Az intézményi tanács működésének szervezeti és eljárási rendjét a Szabályzat határozza meg.

(2) Az intézményi tanácsot tizenöt napon belül össze kell hívni, ha azt az intézményi tanács tagjainak egyharmada írásban kéri.

(3) Az intézményi tanács ülésének előterjesztései, jegyzőkönyvei és határozatai - beleértve a gazdálkodásra vonatkozó dokumentumokat - az intézmény oktatói, tudományos kutatói, hallgatói és más dolgozói számára nyilvánosak.

55. § (1) Az intézményi tanács tagjainak legalább egynegyedét, de legfeljebb egyharmadát a hallgatók, legalább egyharmadát a tanárok és docensek képviselői alkotják. Az intézményi tanácsban a karok képviselőtét biztosítani kell.

(2) Az intézményi tanács elnöke egyetemen a rektor, a többkarú főiskolán a főiskolai rektor, a karokra nem tagozódó főiskolán a főigazgató. Hivatalból tagjai a karok vezetői (dékán, kari főigazgató) és az intézmény hallgatói önkormányzatának elnöke.

(3) Az intézményi tanács összetételét az (1) és (2) bekezdésre is figyelemmel a Szabályzat állapítja meg, és biztosítja az intézményi tanácsban más oktatók és foglalkoztatottak, valamint a hallgatói képviseleten belül a különböző képzési formákban, illetőleg a doktori képzésben részt vevő hallgatók képviseletét is. Az intézményi tanács tagjainak számát úgy kell megállapítani, hogy az szakszerűen és hatékonyan működhessék.

(4) Az intézményi tanács munkájában részt vesznek állandó és alkalmankénti meghívottak is. Az állandó meghívottak az intézményi adminisztráció, a Közalkalmazotti Tanács, a reprezentatív szakszervezet(ek) és a képzésben érdekelt más szervek, szervezetek, intézmények és az érintett tárcák képviselői.

(5) Az intézményi tanács tagjait legalább egy, legfeljebb három évre választják.

(6) Az intézményi tanács tagja nem lehet olyan hallgató, aki vizsgakötelezettségének nem tett eleget, és emiatt az adott félévre nem iratkozhatott be.

56. § (1) A rektort az egyetemi tanárok közül az intézményi tanács döntése alapján az oktatási miniszter előterjesztésére a köztársasági elnök bízza meg, illetve menti fel.

(2) A többkarú főiskola rektorát, illetőleg a karokra nem tagozódó főiskola főigazgatóját az egyetemi tanárok, egyetemi docensek és főiskolai tanárok közül pályázat útján, a főiskolai tanács döntése alapján, az oktatási miniszter előterjesztésére a miniszterelnök bízza meg, és menti fel.

(3) Az állami felsőoktatási intézmények esetében az intézményi tanács azt a személyt terjeszti fel, aki a szavazatoknak több mint a felét megkapta. Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott előterjesztés megtételekor, illetőleg a döntés meghozatalakor a törvényességi feltételek meglétét kell vizsgálni.

(4) Az állami felsőoktatási intézmény vezetője az intézményben teljes munkaidőben foglalkoztatott közalkalmazott - és a 110. § hatálya alá eső intézményeket kivéve - magyar állampolgárságú oktató lehet. Az intézményvezetői megbízás 65 éves korig tölthető be.

(5) A rektor, a főiskolai rektor, illetőleg a főigazgató megbízása legfeljebb négy évre szól. A rektor, a főiskolai rektor, a főigazgató - pályázat alapján, megszakítás nélkül - egy ízben négy évre ismét megbízható. Újabb

megbízásra csak az intézményi tanács által meghatározott időtartamú egy ciklus kihagyása után, új pályázat alapján kerülhet sor.

(6) A rektor, a főiskolai rektor és a főigazgató tekintetében a munkáltatói jogkört - a megbízás és a felmentés kivételével - az oktatási miniszter gyakorolja. Az intézmény vezetőjének visszahívással történő felmentését az intézményi tanács, a visszahívást az intézményi tanácsnál a miniszter is kezdeményezheti. A felmentés kezdeményezéséről az intézményi tanács minősített többséggel dönt. A munkáltatói jogkörök az intézményre részben átruházhatók.

56/A. § (1) Nem állami egyetem rektorát az egyetemi tanárok közül a fenntartó javaslata alapján - a törvényességi feltételek fennállása esetén - **az oktatási miniszter a fenntartóval egyetértésben terjeszti elő**, és a köztársasági elnök bízta meg, illetve menti fel.

(2) Nem állami főiskola főigazgatóját, valamint a nem állami többkarú főiskola rektorát az egyetemi tanárok, egyetemi docensek és főiskolai tanárok közül a fenntartó bízta meg, **és megbízását a fenntartóval egyetértésben - a törvényességi feltételek fennállása esetén - az oktatási miniszter előterjesztése alapján a miniszterelnök erősíti meg.**

57. § (1) Az intézmény vezetője az intézmény törvényes képviselője. Feladat- és hatáskörét a (2) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel az intézményi tanács a Szabályzatban határozza meg.

(2) Az intézmény vezetőjének feladat- és hatáskörébe tartozik, különösen

a) az intézményben folyó képzési és tudományos kutatási, művészeti, igazgatási és gazdasági tevékenység irányítása;

b) a személyzeti munka irányítása és a munkáltatói, illetőleg a kiadmányozási jogkör gyakorlása;

c) az intézmény rendelkezésére álló költségvetési előirányzatok, vagyon és más források feletti - jogszabályok szerinti - rendelkezés;

d) a kiadói és a terjesztői jogkör gyakorlása.

(3) Az intézmény vezetőjének a hatásköreit a Szabályzat a dékánra, a kari főigazgatóra, a gazdasági (fő)igazgatóra, a főtitkára, illetőleg más személyre átruházhatja.

58. § (1) Az intézmény vezetőjének feladatai ellátása és hatáskörének gyakorlása során általános utasítási, illetőleg intézkedési joga van; nem utasíthatja azonban sem az intézményi tanácsot, sem az intézményben működő más tanácsokat, ideértve a hallgatói önkormányzatot, illetőleg az intézményben működő érdekképviseleti szervezeteket is.

(2) Az intézmény vezetője - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével - megsemmisíthet minden olyan döntést, határozatot, intézkedést, amely jogszabályt sért. Akire a döntés sérelmes rendelkezést tartalmaz, az intézményi tanácshoz fellebbezhet.

(3) Az intézmény vezetője az intézményi tanács, az intézményi tanács pedig az intézmény vezetője jogszabálysértő döntéseinek megsemmisítése érdekében előterjesztéssel fordulhat az oktatási miniszterhez.

59. § (1) A felsőoktatási intézmény az általa ellátott, a 7. § (1) és (2) bekezdésében rögzített feladatai folyamatos - a felsőoktatási minőségpolitikai követelményrendszernek megfelelő - ellenőrzésére külön bizottságot hoz létre. A bizottság az intézményi tanács javaslattevő testülete, elnökét és tagjait az oktatók és kutatók köréből a tanács három évre választja. A hallgatói önkormányzat e bizottságba - az intézményi tanács egyetértésével - képviselőt delegálhat.

(2) A bizottság évente rendszeresen értékeli a képesítési követelmények érvényesülését, az intézményi hatáskörben indított szakirányú továbbképzési szakok és **a felsőfokú szakképzések** minőségét, a személyi és tárgyi feltételek fennállását, összegzi az oktatási és kutatási tevékenység eredményeit, és éves jelentését - intézkedési javaslataival együtt - az intézményi tanács elé terjeszti.

(3) A tanács a jelentést jóváhagyás után megküldi a MAB-nak. A jelentésben foglalt adatok - mint közérdekű adatok - nyilvánosak.

(4) Szabályzattal az intézményi és kari igazgatási, oktatási, tudományos, szervezési és más feladatok ellátására külön testületek (bizottságok, tanácsok, kollégiumok) létesíthetők az oktatók, a tudományos kutatók, a hallgatók és más dolgozók köréből. E testületekre a Szabályzatban az intézményi tanács, illetőleg a kari tanács egyes jogait átruházhatja, kivéve azokat, amelyek kizárólag az intézményi tanács, a rektor, a főiskolai rektor, a főiskolai főigazgató, a kari tanács vagy a dékán, illetve a kari főigazgató hatáskörébe tartoznak. A testületek megalakítását, feladatkörét, működését a Szabályzat határozza meg.

(5) A felsőoktatási intézményben - a Szabályzatában meghatározott módon - a társadalmi-gazdasági szféra képviselőiből és külső szakemberekből tanácsadó testületként Társadalmi Tanács működik. Feladata a társadalmi-gazdasági igények kielégítésére irányuló intézményi tevékenység figyelemmel kísérése, értékelése, a képzés és képzésfejlesztés véleményezése, az intézmény oktató és tudományos munkájával, fejlesztési tervével kapcsolatos javaslatok kidolgozása és a fejlesztési tervek véleményezése. Az állami támogatásban nem részesülő, valamint azon

felsőoktatási intézményekben, amelyek kizárólag a 114. § szerinti hitélettel összefüggő képzést végeznek, a Társadalmi Tanács megalakításának kötelezettségétől a fenntartó egyetértésével el lehet térni.

13/a. Fejezet

A felsőoktatási szövetség működése és vezetése

59/A-H. §

14. Fejezet

A karok és az oktatási szervezeti egységek működése

60. § Az egyetemi és főiskolai kar szervezetének és működésének szabályait a Szabályzat, illetőleg külön kari szabályzat állapítja meg. A kari szabályzatra e törvény 54-55. §-aira is figyelemmel az 51. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

61. § (1) Az egyetemen szervezett egyetemi kart a dékán, az egyetemen szervezett főiskolai kart és a főiskolán szervezett kart a kari főigazgató vezeti.

(2) A kar vezető testülete a kari tanács. A kari tanács véleményt nyilvánít, javaslatot tesz mindazokban az ügyekben, amelyek a kart érintik, és amelyek az intézményi tanács, valamint az intézmény vezetője feladat- és hatáskörébe tartoznak, és dönt a rábízott ügyekben.

(3) A kart a dékán, illetőleg a kari főigazgató képviseli. Feladatkörének meghatározásánál az 57. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(4) A dékánt az egyetemi tanárok és az egyetemi docensek közül, illetve a kari főigazgatót az egyetemi tanárok, egyetemi docensek és főiskolai tanárok közül a kari tanács választja pályázat alapján a rektor, illetve a főiskolai rektor véleményének meghallgatásával. A megbízás pályázat alapján - újraválasztással - egy ízben megismételhető. A kar által javasolt személyek megbízólevelét az intézmény vezetője írja alá és adja ki, legfeljebb négyévi időtartamra.

62. § (1) A kari tanács összetételére az 55. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A kari tanács elnöke a dékán, illetőleg a kari főigazgató; a kari tanács maga választja meg a titkárát.

63. § (1) A felsőoktatási intézmény oktatási, tudományos kutatási, művészeti szervezeti egységének vezetését a szervezeti egység tanácsával együttműködve a szervezeti egység vezetője (tanszékvezető, intézetigazgató) látja el. Vezetővé csak tanár vagy docens bízható meg.

(2) A felsőoktatási intézmény oktatási szervezeti egységében működő tanácsnak, valamint vezetőjének feladat- és hatáskörét, a tanács összetételét és tagjai megbízásának időtartamát a Szabályzat határozza meg.

(3) A szervezeti egység vezetőjének megbízásához a szervezeti egység tanácsának véleményét ki kell kérni.

(4) A szervezeti egység vezetőjének megbízása legfeljebb öt évre szól, amely - a (3) bekezdésben foglaltak szerint - további öt évre megismételhető. A második és további megisméltetéshez a kari, illetőleg az intézményi tanács minősített (kétharmados többségű) szavazással támogatott javaslata szükséges. Az intézményi szabályzat alapján a szervezeti egység vezetése rotációs elv alapján is megoldható. A szervezeti egység vezetését hatvanöt év feletti személy nem láthatja el.

(5) Más szervezeti egységek szervezetét, vezetését és működését a Szabályzat állapítja meg. A gyakorlóiskolák (-óvodák) vezetőit - külön jogszabályban meghatározott feltételekkel - a felsőoktatási intézmény vezetője bízta meg.

NEGYEDIK RÉSZ

A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK ÖNKORMÁNYZATA (AUTONÓMIÁJA) ÉS FELÜGYELETE

15. Fejezet

A felsőoktatási intézmények önkormányzata

64. § (1) A felsőoktatási intézmény dönt minden olyan intézményi ügyben, amelyet törvény vagy felhatalmazása alapján más jogszabály nem utal állami vagy helyi önkormányzati hatáskörbe.

(2) Az oktatás, a tudományos képzés, a művészeti tevékenység, a kutatás és a tanulás szabadságának biztosítása érdekében a felsőoktatási intézmények önkormányzati joga, különösen

- a) szervezeti és működési rendjük önálló kialakítása;
- b) az oktatók, a tudományos kutatók és a vezetők kiválasztása;
- c) a költségvetési támogatásra is figyelemmel a felvehető hallgatók számának megállapítása, továbbá a felvétel feltételeinek meghatározása, a hallgatók kiválasztása és felvétele;
- d) tantervek, tananyagok, képzési programok meghatározása, valamint bizonyítványok, végzettséget, illetőleg szakképesítést tanúsító oklevelek kibocsátása, továbbá kreditértékek beszámítása feltételeinek meghatározása az intézménybe való felvételnél, illetve átvételnél;
- e) tudományos kutatási programok kidolgozása, tudományos kutatási feladatok meghatározása és szervezése;
- f) a részére jóváhagyott pénzügyi eszközök, források és előirányzatok feletti rendelkezési jog, valamint a kezelésükben lévő vagyontárgyakkal kapcsolatos jogok gyakorlása;
- g) nemzetközi oktatási és kutatási kapcsolatok kialakítása és fejlesztése;
- h) az intézményben folyó oktató és kutató munka minőségét biztosító intézkedések bevezetése és ellenőrzése.

(3) Az egyetemek joga kiterjed a doktori képzésre és a doktori fokozat odaítélésére, a habilitációs eljárás szabályainak kidolgozására és az eljárás lefolytatására.

65. § (1) Az állam a felsőoktatással kapcsolatos feladatait a felsőoktatási intézményeknek az Alkotmányban és e törvényben szabályozott, valamint e törvény alapján megalkotott intézményi Szabályzatukban megállapított jogok, kötelezettségek és hatáskörök tiszteletben tartásával látja el.

(2) A felsőoktatási intézmények önkormányzatát sértő jogszabályok és egyedi döntések az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontja alapján az Alkotmánybíróság előtt megtámadhatók.

(3) A felsőoktatási intézmények és az állami szervek vagy a helyi önkormányzatok között felmerülő hatásköri vitákban az államigazgatási határozatok felülvizsgálatára vonatkozó szabályok szerint az érintett felsőoktatási intézmény székhelye szerint illetékes bíróság jár el.

16. Fejezet

A hallgatói önkormányzat

66. § (1) A hallgatói önkormányzat a felsőoktatási intézmény önkormányzatának részeként működik. A hallgatói önkormányzatnak tagja a felsőoktatási intézmény minden beiratkozott hallgatója, függetlenül attól, hogy tanulmányait milyen oktatási formában végzi.

(2) A hallgatói önkormányzat tisztségviselőit és képviselőit a hallgatók választják meg, ennek során minden hallgató választó, illetve választható. Érvényes a választás, ha azon legalább a hallgatók egynegyede részt vesz.

(3) A felsőoktatási intézmények Szabályzatukban határozzák meg azokat az ügyeket, amelyekben a hallgatói önkormányzat dönt, amelyekben egyetértése szükséges, illetőleg amelyekben véleményének kikérése kötelező. A hallgatók a hallgatói önkormányzat részére biztosított jogokat választott képviselőik útján - a hallgatói önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában rögzített módon - gyakorolják.

(4) A hallgatói önkormányzat a Szabályzat alapján és keretei között saját szervezeti és működési szabályzatát maga alkotja meg, és azt bemutatja az intézményi tanácsnak. Az intézményi tanács kifogást emelhet törvény- vagy szabályzatellenes rendelkezés ellen, illetőleg azt megsemmisítheti. Az intézményi tanács ilyen rendelkezése ellen a hallgatói önkormányzat panasszal fordulhat a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez, ennek eredménytelensége esetén az oktatási miniszterhez.

(5) A hallgatói önkormányzat a felsőoktatási intézmény más szerveivel együttműködve látja el feladatait.

(6) A hallgatói önkormányzat működéséhez és a szabályzatban meghatározott feladatok elvégzéséhez a tárgyi és anyagi feltételeket az intézmény vezetése biztosítja, amelyek jogszerű felhasználását az intézmény vezetője ellenőrzi.

67. § (1) A hallgatói önkormányzat joga, különösen

a) a szabályzatában meghatározott választás alapján képviselők küldése az intézményi és a kari tanácsba, valamint más vezető testületekbe;

b) részvétel a felvételi bizottságok munkájában;

c) javaslat a szabadon választható tantárgyak, szemináriumok bevezetésére;

d) javaslat külső oktató (előadó) meghívására;

e) részvétel a tudományos és szakmai diákkörök szervezésében; a dolgozatok közzététele;

f) a szükséges feltételek megléte esetén a kulturális, szociális szervezeti egységek létesítése, megszüntetése, irányítása;

g) a hallgatók hazai és külföldi oktatási, kulturális és tudományos képzési kapcsolatainak építése;

h) az oktatói munka hallgatói véleményezése;

i) a felsőoktatási intézmény sportlétesítményei hasznosításának véleményezése;

j) részvétel a kollégiumok (diákotthonok) vezetésében;

k) részvétel a hallgatók tanulmányi, ösztöndíj- és támogatási ügyeinek intézésében.

(2) A hallgatói önkormányzat más - elsősorban hallgatókat érintő - feladatok ellátására is felkérhető, döntési jogkörrel felruházható.

(3) A hallgatói önkormányzat egyetértést gyakorol:

a) a tanulmányi és vizsgaszabályzat elfogadásakor, illetve módosításakor;

b) az oktatás hallgatói véleményezésének rendjére alkotott intézményi szabályzat elfogadásakor, illetve módosításakor;

c) a Szabályzatban rögzített hallgatói jóléti, kulturális, sport célú ingatlanok és intézmények, szervezeti egységek, helyiségek (kollégiumok, diákotthonok, klubok, hallgatói sportlétesítmények) rendeltetésszerű használatának megváltoztatásakor, megszüntetésekor és hasznosításával kapcsolatban.

67/A. § (1) A felsőoktatási intézmények hallgatóinak országos képviselőjét a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (a továbbiakban: HÖOK) látja el. A testület véleményt nyilváníthat, illetve javaslatot tehet a felsőoktatást irányító közigazgatási és egyéb szervek részére a felsőoktatást érintő bármely kérdésben, továbbá ellátja a hallgatók képviselőjét a felsőoktatás országos szervezeteiben.

(2) A HÖOK a felsőoktatási intézményi hallgatói önkormányzatok küldötteiből álló testület, amely önmaga határozza meg szervezeti és működési szabályzatát. A szabályzatban rendelkezni kell a tiztagú elnökség és az elnök megválasztásának rendjéről, feladatairól. A felsőoktatási intézményi hallgatói önkormányzatokat intézményenként, illetve karonként egy-egy küldött képviseli.

(3) A HÖOK, illetve elnöksége döntéseinek meghozatala előtt köteles a felsőoktatási intézmények adott kérdésben érdekelt szakmai hallgatói rétegszervezetek véleményét kikérni.

(4) A HÖOK működésének pénzügyi fedezetére az éves hallgatói normatíva országos keretösszege másfél ezrelékének megfelelő összeget kell az Oktatási Minisztérium fejezetében előirányzatként biztosítani.

(5) A felsőoktatási intézmények doktori képzésben részt vevő (a továbbiakban: doktorandusz) hallgatóinak képviselőjét a Doktoranduszok Országos Szövetsége látja el. A testület a doktoranduszok sajátos - kutatói és oktatói feladatokból fakadó - helyzetét érintő kérdésekben véleményt nyilváníthat, illetve javaslatot tehet a felsőoktatást irányító közigazgatási és egyéb szervek részére.

17. Fejezet

A felsőoktatási intézmények vezetőinek testületei

68. § (1) Az egyetemek képviselőiből álló Magyar Rektori Konferencia, Művészeti Egyetemek Rektori Széke, valamint a főiskolák képviselőiből alakult Főiskolai Főigazgatói Konferencia a felsőoktatási intézmények képviselői szervei, melyek véleményt nyilváníthatnak, illetve javaslatot tehetnek a felsőoktatást irányító közigazgatási és egyéb szervek részére a felsőoktatást érintő bármely kérdésben.

(2) Az (1) bekezdésben megnevezett testületeknek az illetékes rektorok, illetőleg a főiskolai főigazgatók a tagjai, akik a testületek tevékenységéről és határozatairól az intézményi tanácsot folyamatosan tájékoztatják.

(3) A testületek maguk határozzák meg szervezetük és működésük szabályait, ezekben megállapítják az elnök megválasztásának rendjét, a testületek képviselőjére jogosultak körét, s a testületben a felsőoktatási intézmények képviselőjére jogosultak körét.

(4) A testületek működésének gazdasági, igazgatási feltételeit a felsőoktatási intézmények biztosítják; az egyes intézmények által viselt költségek arányát szabályzat állapítja meg.

18. Fejezet

A felsőoktatással kapcsolatos állami hatáskörök

69. § A felsőoktatás összehangolt fejlesztése, a magyar felsőoktatási rendszer egységének, a képzés alapvető követelményeinek biztosítása, valamint a nemzeti és nemzetközi integrációs folyamatokba való bekapcsolódás érdekében a felsőoktatással, illetve a felsőoktatási intézményekkel kapcsolatban az állam központi szervei, az országos felsőoktatási testületekre támaszkodva, a 70-74. §-okban foglalt feladatokat látják el.

70. § Az Országgyűlés

- a) meghatározza a felsőoktatás fejlesztési tervét;
- b) a költségvetési törvényben meghatározza a felsőoktatás éves fejlesztését és működési költségvetését;
- c) állami felsőoktatási intézményt létesít, alakít át és szüntet meg;
- d) nem állami alapítású felsőoktatási intézmény létesítéséhez, illetve megszüntetéséhez hozzájárul, illetve az elismerést megvonja.

71. § (1) A köztársasági elnök

- a) kinevezi és felmenti az egyetemi tanárokat;
- b) megbízza és felmenti az egyetemek rektorait.

(2) A köztársasági elnök hozzájárul a Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae kitüntetéssel való doktorrá avatáshoz.

72. § A Kormány a felsőoktatással kapcsolatos feladatai körében

a) biztosítja az állami felsőoktatási intézményhálózat fenntartási, működtetési feltételeit, meghatározza a felsőoktatás-fejlesztés és a tudományos kutatás fejlesztésének államilag finanszírozott feladatait, és biztosítja az ezek megvalósulásához szükséges feltételeket;

b) állami felsőoktatási intézményben hozzájárul kar létesítéséhez, megszüntetéséhez, nem állami intézmények esetében kar létesítését, megszüntetését elismeri;

c)

d) meghatározza az alapképzésben a képesítési követelményeket;

e) meghatározza a doktori képzés, a doktori fokozat odaítélésének eljárási szabályait, a képzésben résztvevők és a doktorok jogait és kötelezéseit;

f) meghatározza a "Professor Emeritus" címmel járó állami juttatásokat;

g) meghatározza a habilitációs eljárás általános szabályait;

h) meghatározza a MAB szervezetét és működésének alapvető szabályait;

i)

j) meghatározza az évente felvehető államilag finanszírozott hallgatói összlétszámot;

k) szabályozza az állami felsőoktatási intézményekben a hallgatók által fizetendő díjakat és térítéseket, a diákigazolvány kiállítása és az általa igénybe vehető kedvezmények szabályait;

l) meghatározza a hallgatók állami támogatásának rendszerét;

m) szabályozza a külföldi hallgatók hazai felsőoktatási intézményekben folytatott, illetőleg a külföldi ösztöndíjas tanulmányok egyes kérdéseit;

n) szabályozza a felsőoktatási intézmények létesítésének, megszüntetésének és működésük engedélyezésének rendjét;

o) meghatározza a felsőoktatás minőségpolitikai követelményrendszerét;

p) meghatározza a képesítési követelmények egységes irányelveit, szerkezeti és elkészítési rendjét;

r) meghatározza az egyes tudományterülethez tartozó tudományágakat.

73. § A miniszterelnök

a) kinevezi és felmenti a főiskolai tanárt;

b) állami főiskolán megbízza és felmenti, nem állami főiskolán megerősíti a főiskolai rektort, illetve főigazgatót;

c) megbízza és felmenti a MAB elnökét és tagjait.

d)

74. § (1) Az oktatási miniszter a felsőoktatással kapcsolatos állami feladatai körében

a) részt vesz a felsőoktatási politika és fejlesztés állami döntéseinek előkészítésében, illetőleg kialakításában, irányítja az ágazat tudománypolitikáját, annak megvalósítását, koordinálja az országos tudománypolitikai koncepció kialakítását és ezzel összefüggésben előterjesztést tesz;

b) benyújtja a Kormányhoz az FTT állásfoglalása alapján a felsőoktatás éves költségvetési beszámolóját és támogatásának tervét;

c) törvényességi felügyeletet lát el a felsőoktatási intézmények felett, és ebben a jogkörében megsemmisíthet minden olyan intézményi szabályzatot, döntést, amely jogszabályba ütközik, továbbá a jogszabálysértő állapot megszüntetése érdekében intézkedhet. A nem állami felsőoktatási intézményeknél a jogsértő állapot megszüntetését a fenntartónál kezdeményezi;

d) az FTT képzési szakirányok fejlesztéséről kialakított véleménye figyelembevételével, a MAB állásfoglalása alapján engedélyezi alapképzésben a szak indítását, illetőleg visszavonja az engedélyt;

e) meghatározza a MAB véleménye alapján a szakirányú továbbképzésben a képesítési követelményeket;

f) a felsőoktatási intézmény felkérésére közlésezi a külön rendeletben meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő szakirányú továbbképzési szakok, valamint az Országos Képzési Jegyzékbe felvett - jóváhagyott szakmai követelmények alapján javasolt - ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzések indítását az Oktatási Közlönyben;

g) az FTT állásfoglalása alapján dönt a különféle képzési szintek első évére felvehető államilag finanszírozott hallgatói létszámról, annak szakok, szakcsoportok és intézmények közötti megosztásáról. Az egyházi felsőoktatási intézmények esetében, az egyházi fenntartókkal - a Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentzség között, valamint a Kormány és az egyházak között létrejött megállapodásokban rögzített létszámarányokat figyelembe véve - előzetes egyeztetést folytat az államilag finanszírozott hallgatói létszám intézmények közötti megosztásáról, majd ennek alapján az államilag finanszírozott intézményi létszámról megállapodást köt az egyházi felsőoktatási intézmények vezetőivel;

h) a MAB javaslatára meghatározott időre felfüggesztheti egyes intézményekben és szakokon **képzés folytatásának jogát vagy a záróvizsgáztatási és oklevél-kiadási jog gyakorlását**;

i) ellenőrzi az állam által rendelkezésre bocsátott támogatások és eszközök felhasználásának hatékonyságát, továbbá jogszerűségét és a képesítési követelményeknek való megfelelést. Kialakítja az ellenőrzés szervezetét és biztosítja az ellenőrzés eredményeinek - a vizsgált intézmény állásfoglalásának is helyet adó - nyilvánosságra hozatalát;

j) támogatja a felsőoktatási intézmények nemzetközi kapcsolatainak kialakítását és fejlesztését;

k) javaslatot tesz a Kormányának a 72. § a)-b) pontjában foglalt feladataira, ellátja a felsőoktatás tervezésével kapcsolatos feladatokat;

l) szabályozza a Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae kitüntetéssel való doktorrá avatás alapvető feltételeit;

m) a MAB véleményének figyelembevételével engedélyezi külföldi felsőoktatási intézmény magyarországi működését;

n) szabályozza az FTT szervezetét, működésének alapelveit;

o) meghatározza a fogyatékkal élő hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges esélyegyenlőséget biztosító feltételeket, különösen a felvételi vizsgakövetelmények, a képzés szakmai és gyakorlati követelményeinek teljesítése és az akadálymentes környezet megteremtése érdekében;

p) egyetértési jogot gyakorol - az intézményi tanács javaslatát követően és az intézményvezető által történő megbízás, illetőleg felmentés előtt - az állami felsőoktatási intézmény gazdasági (fő)igazgatójának megbízása és felmentése alkalmával. A gazdasági (fő)igazgató megbízása legfeljebb öt évre szól. A gazdasági (fő)igazgató - pályázat alapján, megszakítás nélkül - több alkalommal, ismét megbízható;

r) dönt e törvényben meghatározott egyéb esetekben;

s) az állami felsőoktatási intézményekben az intézményi tanács előterjesztése és a MAB egyetértő véleménye alapján - a törvényi feltételek fennállása esetén - előterjeszti az egyetemi és főiskolai tanárok kinevezését. A MAB ellenvéleménye esetén az előterjesztést újabb megfontolásra az intézménynek visszaküldi;

t) meghatározza az egyetemi és a főiskolai szintű alapképzési szakokból álló szakcsoportokat;

u) meghatározza a képzéssel, illetve az intézmény működésével kapcsolatos intézményi nyilvántartások és adatszolgáltatások körét és feltételeit.

(2) Ha az oktatási miniszter előterjesztésében vagy döntésében eltér a MAB állásfoglalásától, köteles azt indokolni.

(3) Az (1) bekezdés h) pontjában meghatározott záróvizsgáztatási és oklevél kiadási jog felfüggesztése esetén az oktatási miniszter kijelöli azt a felsőoktatási intézményt, amely szakindítási engedély birtokában, a felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján biztosítja a záróvizsga 96. §-ban meghatározott

feltételeit és kiadja az oklevelet. A hallgató – kérelem benyújtásával, annak kedvező elbírálása esetén - jogosult más, azonos képzést folytató felsőoktatási intézményben is záróvizsgát tenni. A képzés folytatásának felfüggesztésére irányuló döntés, valamint a felsőoktatási intézmény megszűnése esetén az oktatási miniszter kijelöl valamely más, azonos képzést folytató intézményt, hogy megteremtse a hallgatók számára a tanulmányok folytatásának lehetőségét, és államilag finanszírozott képzésben részt vevő hallgató esetén a képzés finanszírozásáról is intézkedik. Azt a felsőoktatási intézményt terheli a tanulmányokat megkezdett és a fogadó felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató hallgatók képzési költsége, amelynek a képzését - a képesítési követelményekben meghatározott képzési idő hátralévő részében- az oktatási miniszter felfüggesztette. Az oktatási miniszter által kijelölt felsőoktatási intézmény köteles fogadni a hallgatókat. A **tantervi követelmények meghatározása a fogadó intézmény hatásköre.**

(4) Az oktatási miniszter az (1) bekezdés c) pontjában foglalt jogkörében hozott döntései - a közigazgatási határozatok felülvizsgálatára vonatkozó szabályok szerint - bíróság előtt megtámadhatók.

74/A. § (1) Az oktatási miniszter törvényességi felügyeleti jogkörében vizsgálja, hogy a felsőoktatási intézmény működése, döntéshozatali eljárása, illetőleg döntései megfelelnek-e a jogszabályoknak.

(2) Nem terjed ki az oktatási miniszter törvényességi felügyeleti jogköre azokra a döntésekre, amelyek alapján

a) munkaügyi vitának, illetve közalkalmazotti jogviszonyból származó vitának;

b) **az e törvényben vagy külön jogszabályban meghatározott bírósági vagy államigazgatási eljárásnak van helye.**

(3) A törvényességi felügyeleti eljárás hivatalból indul. Az oktatási miniszter - törvényességi felügyeleti jogkörében - határidő tűzésével felhívja az érintettet (nem állami felsőoktatási intézmény esetében a fenntartót is) a jogszabálysértés megszüntetésére. Az érintett (nem állami felsőoktatási intézmény esetén a fenntartó is) köteles a felhívásban foglaltakat megvizsgálni, és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedéséről vagy egyet nem értéséről a minisztert tájékoztatni.

(4) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a miniszter

- a jogszabálysértő Szabályzatot vagy döntést megsemmisíti,

- a felsőoktatási intézmény vezetőjének fegyelmi felelősségrevonását, illetve - a cselekmény jellegétől függően - bírósági eljárást kezdeményez.

(5) ~~A törvényességi felügyeleti eljárás részletes szabályait az oktatási miniszter rendeletben határozza meg.~~

75. § Az oktatási miniszter a felsőoktatási intézményt érintő - a hatáskörébe tartozó - ügyekben kikéri a felsőoktatási intézmény véleményét.

19. Fejezet

Országos felsőoktatási testületek

76. § (1) Az FTT az oktatási miniszter felsőoktatással és tudományos kutatással kapcsolatos feladatainak ellátását segítő, javaslattevő, döntés-előkészítő és véleményező testülete.

(2) Az FTT az oktatási miniszter tanácsadó testületeként

a) véleményezi a felsőoktatás intézmény- és szakképzési rendszerének fejlesztésére, korszerűsítésére vonatkozó koncepciót;

b) állást foglal a felsőfokú szakemberképzés állami támogatásának, a támogatási rendszer korszerűsítésének elveiről;

c) véleményezi a teljesítménymutatók felsőoktatás területén érvényesítendő rendszerét;

d) munkaerő-piaci előrejelzések, az elhelyezési statisztikai adatok és a felsőoktatásba jelentkezők szakterületi megoszlása alapján készített szakterületi prioritásokat véleményezi és állást foglal a hallgatói létszám középtávú fejlesztésének elveiről;

e) véleményezi a felsőoktatás területén az Oktatási Minisztérium fejezetében finanszírozott tudományos kutatások prioritási szempontjait, összehangolva más országos kutatási programokkal;

f) javaslatokat dolgoz ki a felsőoktatással kapcsolatos bármely tárgyban;

g) ajánlásokat dolgoz ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezése alapján.

(3) Az FTT az oktatási miniszter felkérésére

a) **véleményezi felsőoktatási intézmény,** továbbá a karok létesítésére, megszüntetésére vonatkozó kérelmeket;

b) állást foglal az alapképzési és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeinek és az alapképzési szakok indításának elveiről;

c) véleményt nyilvánít a felsőoktatás költségvetéséről, illetve a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóról;

d) véleményt nyilvánít az évenként felvehető államilag finanszírozott hallgatólétszámról és annak megosztásáról;

e) véleményt nyilvánít a felsőoktatás területén a kutatási tevékenységet érintő valamennyi országos, állam által finanszírozott pályázat kiírásának feltételeiről és végrehajtásáról.

(4) Az FTT szakbizottságai a szakképzéssel kapcsolatos állásfoglalásaik meghozatalakor, kötelesek konzultálni az Oktatási Minisztérium, és a képzésben érdekelt egyes minisztériumok képviselőivel, és véleményüket kikérve, velük egyetértésben alakítják ki állásfoglalásukat.

(5) A felsőoktatási intézményeket érintő stratégiai jelentőségű állásfoglalásait és javaslatait az FTT nyilvánosságra hozza.

77. § (1) Az FTT huszonegy tagból áll. Az FTT tíz tagja a felsőoktatás által választott tudományos fokozattal rendelkező szakértő. Az FTT további tíz tagja a különböző felhasználói szervezetek szakértő képviselője, akiket a szakmai kamarák, a munkaadók, tudományos testületek (Magyar Tudományos Akadémia, kutatóintézetek), a budapesti és vidéki önkormányzatok választanak annak az elvnek a figyelembevételével, hogy a bizottságban bekövetkező személyi változások esetén minden képviselt rétegnek legalább egy képviselője maradjon. Az FTT egy tagja az oktatási miniszter küldötte. Az FTT tagja nem lehet a MAB tagja.

(2) Az FTT tagjainak megválasztásakor a nem állami intézmények arányos képviseletét biztosítani kell.

(3) Az FTT tagjait az oktatási miniszter három évre bízta meg. Az FTT elnökét tagjai közül - a tagok javaslatára - egyetértése esetén az oktatási miniszter bízta meg.

(4) Az FTT szakbizottságainak szakképzéssel kapcsolatos ülésén állandó meghívottként részt vesznek a képzésben érdekelt minisztériumok képviselői.

(5) Az FTT tagjainak névsorát a Magyar Közlönyben és az Oktatási Közlönyben közzé kell tenni.

78. § (1) Az FTT Képzési és Kutatási Stratégiai Szakbizottsága kilenc tagból áll. A bizottság tagjait az FTT elnökének javaslatára a testület szakértők közül választja meg három évre. A bizottság saját tagjainak sorából választja meg vezetőjét.

(2) Az FTT Finanszírozási Szakbizottsága kilenc tagból áll. A bizottság tagjait az FTT elnökének javaslatára az FTT szakértők közül választja meg három évre. A bizottság saját tagjainak sorából választja meg vezetőjét.

(3) A bizottságok munkájuk segítésére szakértőket kérhetnek fel, illetve eseti szakértői bizottságot hozhatnak létre. A bizottsági döntések előkészítése során biztosítani kell az adott kérdésben érintett felsőoktatási intézmények véleményének megismerését.

(4) Az FTT-nek és szakbizottságainak a működését az FTT Titkársága segíti. A Titkárság dolgozói közalkalmazottak. A Titkárság vezetője pályázat útján, az FTT javaslata alapján az oktatási miniszter által kinevezett főtitkár. A főtitkár felett a munkáltatói jogokat - a kinevezés és felmentés kivételével - az FTT elnöke gyakorolja.

78/A. § (1) ~~Az FTT Titkárságának koordinációjában működik az Országos Kredittanács Irodája, továbbá más, a felsőoktatás működését és fejlesztését elősegítő testületek vagy szervezetek.~~

~~(2) A "Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok" Irodája felett a törvényességi felügyeletet az oktatási miniszter az FTT közreműködésével gyakorolja.~~

79. § (1) Az FTT vezetője és képviselője az FTT elnöke. Az FTT, valamint szakbizottságainak feladatkörét és működését érintő kérdésben csak az FTT elnöke adhat ki külső szervek részére állásfoglalást.

(2) Az FTT működésére vonatkozó részletes szabályokat az oktatási miniszter szabályozza.

(3) Az FTT működésének pénzügyi fedezetét az Országgyűlés az éves központi költségvetés Oktatási Minisztérium fejezetében elkülönítetten biztosítja.

80. § (1) A felsőoktatásban a képzés és a tudományos tevékenység minőségének hitelesítésére és a minősítés elvégzésére a Kormány Magyar Akkreditációs Bizottságot hoz létre. A MAB a felsőoktatási intézmények, a tudományos kutatóintézetek és a felhasználói szféra legalább doktori fokozattal rendelkező képviselőiből áll. A MAB tagjai közül maga választja elnökét, aki nem lehet köztisztviselő.

(2) A MAB tagjait és elnökét az oktatási miniszter előterjesztésére a miniszterelnök három évre bízta meg. A megbízás egy ízben meghosszabbítható.

(3) A MAB mellett egy (legfeljebb tizenegy tagú) Nemzetközi Tanácsadó Testület működik. Tagjait a MAB állásfoglalását kikérve a MAB elnöke kéri fel.

(4) A MAB ülésein - tanácskozási joggal - a HÖÖK egy küldöttje is részt vesz.

(5) A MAB külső tagok bevonásával szakbizottságokat hoz létre. A szakbizottságokban a felhasználói szféra képviselői és esetenként külföldi személyek is részt vesznek.

(6) A MAB jogi személy, a magyar felsőoktatást szolgáló független szakmai testület, titkársága teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. Működésének pénzügyi fedezetét az Országgyűlés az éves központi költségvetés keretében elkülönítetten biztosítja.

(7) A MAB szervezetének, működésének, valamint akkreditációs eljárásának szabályait kormányrendelet állapítja meg. A MAB működése felett a törvényességi felügyeletet az oktatási miniszter gyakorolja.

(8) A MAB tagjainak névsorát a Magyar Közlönyben és az Oktatási Közlönyben közzé kell tenni.

(9) A MAB, illetve az FTT tagság összeférhetetlen a rektori, főiskolai rektori és a főiskolai főigazgatói tisztséggel. Az összeférhetetlenség létrejöttével a MAB, illetve az FTT tagjának megbízatása megszűnik.

81. § (1) A MAB

a) jóváhagyja a doktori iskolák működését, és dönt arról, hogy az egyetem melyik tudományterületen, azon belül mely tudományágban folytathat doktori képzést, ítéltet oda doktori fokozatot;

b) állást foglal olyan kérdésekben, amelyek e törvény végrehajtása során az oktatás minőségét érintik.

(2) A MAB az oktatási miniszter, az FTT vagy felsőoktatási intézmény felkérésére véleményt nyilvánít

a) felsőoktatási intézmény létesítéséről, illetőleg elismeréséről;

b) kar létesítéséről, illetőleg elismeréséről;

c) a képesítési követelményekről;

d) alapképzésben a szakindítási engedély megadásáról;

e) az egyetem doktori, illetőleg habilitációs szabályzatáról;

f) arról, hogy a felsőoktatási intézményekben mely tudományágban, illetőleg művészeti területen vannak meg a feltételek a szakirányú továbbképzés, illetőleg az ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzés indításához és folytatásához;

g) a kreditrendszer alkalmazásának szabályozásáról;

h) külföldi felsőoktatási intézmény magyarországi működésének engedélyezéséről;

i) az oklevelek honosításáról, illetőleg egyenértékűsítéséről szóló nemzetközi egyezmények tervezetéről;

j) az egyetemi, illetve a főiskolai tanárok kinevezéséről a 17. § (4) bekezdése, illetve a 18. § (2) bekezdése alapján.

(3) A MAB a felsőoktatási intézmény felkérésére közreműködik a doktori vizsgabizottságok és a habilitációs bizottságok külső tagjainak kijelölésében.

(4) A MAB rendszeresen, de legalább nyolcévenként hitelesíti (akkreditálja) az egyes felsőoktatási intézményekben a képzés és a tudományos tevékenység minőségét. Az alapképzési és a szakirányú továbbképzési szakok, továbbá az ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzések, valamint a doktori iskolák működése alapján véleményt nyilvánít arról, hogy az egyetemen mely tudományterületen, művészeti területen, főiskolán mely tudományágban, művészeti területen van meg az alapképzés, a szakirányú továbbképzés, az ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzés, **továbbá egyetemen a doktori képzés feltétele**. Az oktatási miniszter felkérésére soron kívül folytatja le az említett körbe tartozó és felkérésben megjelölt vizsgálatot, és adja meg értékelését. Ha a MAB azt állapítja meg, hogy a képzés színvonala miatt a felsőoktatási intézmény vagy annak bizonyos szakjai, programjai nem felelnek meg a képzési célnak, dönt a doktori iskola működésének felfüggesztéséről, illetve javaslatot tesz

a) az adott szakon (szakokon) a záróvizsgáztatási és oklevél kiadási jog gyakorlásának meghatározott időre történő felfüggesztésére vagy visszavonására, illetve nem állami intézmények esetében az állami elismerés visszavonására;

b) a felsőoktatási intézmény megszüntetésére vagy az állami elismerés visszavonására;

c) a szükséges intézkedések végrehajtásának meghatározott időn belüli ellenőrzésére.

(5) A MAB az akkreditációs értékeléshez bekérheti az intézmény képzési és tudományos tevékenységére vonatkozó adatokat. Megvizsgálja az 59. § (3) bekezdésében foglaltak szerinti jelentést az intézmény működésének és tevékenységének szempontjából, és felhasználja azt az intézmény következő akkreditációs értékelése folyamán.

(6) A MAB ügyintézésének feladatait titkárság látja el. A titkárság vezetőjét - a MAB elnökének egyetértésével - az oktatási miniszter nevezi ki és menti fel, és adja ki részére a magasabb vezetői (főtitkári) megbízást. A titkárság dolgozói közalkalmazottak, a velük kapcsolatos munkáltatói jogokat - a gazdasági igazgató esetében a kinevezés és felmentés kivételével - a főtitkár, a főtitkár esetében - a kinevezés és a felmentés kivételével - a MAB elnöke gyakorolja. A titkárság vezeti az országos habilitációs és az országos doktori nyilvántartást, amelyek nyilvánosak.

(7) A MAB az (1), (2), (3), (4) bekezdésekben foglalt feladatai ellátásának módjáról és követelményeiről részletes folyamatleírást és eljárási időtartamot is tartalmazó eljárásrendet, valamint akkreditációs követelményrendszert dolgoz ki. A kidolgozott eljárási rendet és követelményrendszert nyilvánosságra hozza. Ezen szabályok megsértése esetén az Oktatási Minisztérium az eljárás megismétlésére kötelezheti a MAB-ot.

ÖTÖDIK RÉSZ

FELVÉTEL A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYBE

20. Fejezet

A felvétel feltételei és eljárása

82. § Minden magyar állampolgárnak joga van - a 83. § keretei között - arra, hogy az általa választott felsőoktatási intézményben és szakon felsőfokú tanulmányokat folytasson, továbbá, hogy – a jelentkezések sorrendjét meghatározva – több felsőoktatási intézménybe is jelentkezzen.

83. § (1) Felsőoktatási intézménybe

a) egyetemi szintű vagy főiskolai szintű alapképzésre, valamint felsőfokú szakképzésre érettségi bizonyítvánnyal, illetőleg azzal egyenértékű középiskolai végzettséget tanúsító bizonyítvánnyal, továbbá egyetemi vagy főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevéllel;

b) szakirányú továbbképzésre egyetemi vagy főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevéllel;

c) doktori képzésre egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevéllel vagy azzal egyenértékű oklevéllel

lehet jelentkezni.

(2) Az érettségi bizonyítvány felsőoktatásban való felvételre jogosít. A felvételi kérelmek elfogadásáról a felsőoktatási intézmény az érettségi bizonyítvány és a (6)-(8) bekezdésben meghatározottak alapján dönt.

(3) Az ötévesnél hosszabb tanulmányi idejű egyetemi képzés alatt kivételesen engedélyezhető a doktori tanulmányok megkezdése, ha a hallgató már a doktori képzés szakterületének minden tárgyából vizsgát tett.

(4) Egyetemi és főiskolai szintű alapképzésben és felsőfokú szakképzésben a felvételi kérelmek elbírálásának rendjét és a felvételi eljárás szabályait, továbbá a felsőoktatási intézmények feladatait a Kormány rendeletben állapítja meg. A kormányrendelet meghatározza azokat a minőségi követelményeket, amelyeket az államilag finanszírozott és a költségtérítéses képzésre jelentkezők esetében egyaránt érvényesíteni kell. Rendelkezik az alapképzési szakok szakcsoportjaihoz tartozó érettségi vizsgatárgyak közzétételéről. A felvételi eljárás megszervezése és lebonyolítása – a rendeletben meghatározottak szerint – a felsőoktatási intézmények feladata. A hitéleti képzés tekintetében a kormányrendelet nem tartalmazhat előírást. Egyházi felsőoktatási intézmény a felvételre jelentkezés előfeltételeként kikötheti valamely vallás, világnézet elfogadását.

(5) A felsőoktatási intézmény felsőfokú szakképzésben, alapképzésben, szakirányú továbbképzésben, doktori képzésben a Szabályzatában határozza meg a felvételi eljárás szabályait és a felvételi követelményeket. Költségtérítéses képzésre jelentkezők esetében a Szabályzat az államilag finanszírozott képzésre jelentkezőkétől eltérő rendelkezéseket is megállapíthat.

(6) A (2) és (4) bekezdéshez kapcsolódóan a felsőoktatási intézmények az alapképzési szakok szakcsoportjait figyelembe véve szakterületenként egységesen határozzák meg, hogy a felvételhez a jelentkezőknek az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból milyen szintű követelményekre épülő érettségi vizsgát kell tenniük. A felsőoktatási intézmények a felvételi kérelem elbírálásakor továbbá figyelembe vehetik, illetve figyelembe veszik – jogszabályban meghatározottak szerint – a középiskolai tanulmányok során kapott osztályzatokat, a sporteredményeket, valamint a középiskolai tanulmányi versenyeken elért eredményeket.

(7) Az egyetemi vagy főiskolai szintű tanulmányokhoz szükséges különleges képesség vagy a megszerezhető szakképzettséggel betölthető munkakör sajátos alkalmazási feltételei miatt a felsőoktatási intézmény kormányrendeletben meghatározott módon alkalmassági vizsgát jogosult tartani, amennyiben e képességről az érettségi vizsga keretében nem, vagy nem megfelelő módon lehet meggyőződni. Az intézmény köteles gondoskodni arról, hogy az alkalmassági vizsgákat olyan időpontban tartsa meg, mely a jelentkezők számára lehetővé teszi, hogy élhessenek a (6) bekezdésben biztosított jogukkal.

(8) A felsőoktatási intézmény a felvételt meghatározott munkakör betöltéséhez, meghatározott időtartamú szakmai gyakorlathoz, korábban szerzett végzettséghez, szakképzettséghez kötheti.

(9) A felsőoktatási intézménynek a (6)-(8) bekezdés alapján meghatározott követelményeket a felvételi kérelmek benyújtási határideje előtt legalább két évvel korábban nyilvánosságra kell hoznia.

(10) A felsőoktatási intézmény szakirányú továbbképzésben és kiegészítő alapképzésben, továbbá második, illetve további alapképzésben az e törvény 83. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltételeken túlmenően a felvételt a Szabályzatában további követelményekhez kötheti.

(11) Ha a fogyatékossgal élő jelentkezőt középiskolai tanulmányai során mentesítették az idegen nyelv vagy más érettségi tantárgy alól, illetve engedélyezték, hogy tudásáról az állapotának megfelelő módon adjon számot, a mentesítést a felvételi eljárásban is biztosítani kell, ha ezt a hallgató a felvételi eljárás alkalmával igazolja.

(12) A felsőoktatási intézmények az intézményben folyó képzésről, a tanulmányok elvégzésének feltételeiről rendszeres tájékoztatást adnak; a felvételi feltételeket és követelményeket pedig évente, a (9) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve megfelelő időben és módon közzéteszik.

(13) A felsőoktatási intézmény - az oktatási miniszternek az első évre felvehető államilag finanszírozott hallgatói létszám képzési szintek, valamint szakok, szakcsoportok szerinti megosztásáról az FTT állásfoglalásának figyelembevételével hozott döntése alapján - évenként állapítja meg a szakra, szakcsoportra, karra, intézménybe felvehető hallgatók keretszámát.

(14) A felsőoktatási intézménybe felsőfokú szakképzésre, alapképzésre, vagy a szakirányú továbbképzésre való felvételtől a felsőoktatási intézmény e célra szervezett bizottsága, a doktori képzésre való felvételtől az egyetem doktori tanácsa dönt. A bizottság, illetőleg a tanács felvételt megtagadó első fokon hozott döntése ellen e törvény 34. §-ában meghatározottak szerint jogorvoslattal lehet élni.

(15) A felvételi eljárással kapcsolatos állami és intézményi feladatok koordinálását és segítségét az Országos Felsőoktatási Információs Központ biztosítja, amely a jelentkező személyes adatait (arcképét, családi és utónevét, születési helyét és idejét, lakóhelyét vagy tartózkodási helyét, anyja nevét, állampolgárságát, aláírását, valamint a (4) bekezdés szerinti kormányrendeletben meghatározott, a felvételi eljáráshoz kapcsolódó egyéb adatait) az adott év felvételi eljárását követő első félév kezdetétől számított hatvanadik napig, illetve a felvételi döntéssel kapcsolatos jogorvoslati eljárás befejezéséig jogosult kezelni. Az adatkezelés jogszerűségéért az oktatási miniszter felelős.

(16) A magyar állampolgárokkal azonos feltételekkel nyerhetnek felsőoktatási intézményekbe felvételt a

- a) az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országok állampolgárai;
- b) nemzetközi megállapodás vagy jogszabály alapján a magyar állampolgárral azonos elbírálás alá eső külföldi állampolgárok,
- c) azon állam polgárai, amelyben a magyar állampolgár a viszonyosság elve alapján veheti igénybe az adott állam felsőoktatási szolgáltatásait.

(17) A (16) bekezdés alá nem tartozó külföldi hallgatók felvételi eljárásáról az intézmény a Szabályzatában rendelkezik.

(18) Külföldi állampolgárok Magyarországon folyó tanulmányainak szabályait a Kormány rendeletben határozza meg.

HATODIK RÉSZ

FELSŐFOKÚ KÉPZÉS

21. Fejezet

Képzési szintek, képesítési követelmények, tantervek

84. § (1) A felsőoktatási intézményekben ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzés, egyetemi és főiskolai szintű alapképzés, általános és szakirányú továbbképzés, valamint doktori képzés folyhat nappali tagozaton, illetőleg más formában (pl. esti, levelező, távoktatás).

(2) A képzés szintjei:

- a) ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzés;
- b) főiskolai szintű képzés
  - főiskolai szintű alapképzés
  - ~~főiskolai~~ szakirányú továbbképzés;
- c) egyetemi szintű alapképzés;
- d) posztgraduális képzés

- egyetemi szakirányú továbbképzés
- doktori, illetve mesterképzés.

(3) A főiskolák ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzést, főiskolai szintű alapképzést, főiskolai szakirányú továbbképzést, az egyetemek ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzést, főiskolai és egyetemi szintű alapképzést, szakirányú továbbképzést, doktori képzést, a művészeti egyetemek, valamint más egyetemek művészeti szakjainon mesterképzést folytatnak. A főiskolák egyes szakokon - a megfelelő akkreditációs eljárás alapján - egyetemi szintű alapképzést is folytathatnak.

(4) Távoktatásban a képesítési követelményekkel meghatározott, illetve szakindítási engedéllyel rendelkező alapképzési vagy szakirányú továbbképzési szakok vagy ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzések akkor indíthatók, ha a Magyar Akkreditációs Bizottság a felsőoktatási intézmény kérésére a képzés tananyaga, az oktatásban alkalmazott ismeretátadási, tanulási módszerek, az ehhez készített speciális taneszközök alapján azokat olyannak ítélte, amelyek birtokában a képesítési, illetve képzési követelmények teljesíthetők.

85. § (1) ~~Akkreditált iskolai rendszerű~~ Felsőfokú szakképzésben felsőfokú szakképesítést igazoló bizonyítványt a szakmai követelmények szerinti legalább kétéves képzésben lehet megszerezni.

(2) A főiskolai végzettséget a képesítési követelmények szerinti legalább hároméves nappali képzésben lehet megszerezni.

(3) Az egyetemi végzettséget a képesítési követelmények szerinti, legalább négyéves nappali képzésben lehet megszerezni.

(4) Az egyetemi alapképzés képesítési követelmények szerinti tanulmányi ideje az öt évet kivételes esetben haladhatja meg. A főiskolai alapképzés képesítési követelmények szerinti tanulmányi ideje négy évnél hosszabb nem lehet.

(5) A szakirányú továbbképzés a képesítési követelmények szerint, nappali képzés keretében legalább egy, ~~de~~ legfeljebb három év.

(6) Más oktatási formákban a képzési idő - az alkalmazott oktatási formától és módszerektől függően - a (2)-(3) és (5) bekezdésben meghatározott időtartammal azonos vagy hosszabb.

(7) A doktori képzésben a tanulmányi idő tartama három év.

(8) A főiskolai végzettség a képesítési követelmények szerint feljogosít a tanulmányok egyetemi folytatására.

86. § (1) A felsőoktatási intézményben megszerezhető végzettség, illetőleg a szakképesítés szakmai követelményeit a képesítési követelmények határozzák meg.

(2) Az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben a képesítési követelmények szakok szerint tartalmazzák a képzési cél meghatározását, az oktató főbb tanulmányi területeket és ezek arányait, a képzési időt félévekben meghatározva, a legkisebb teljesítményt összoraszámban, illetve kreditben vagy egyéb megfelelő számítási módon meghatározva, a szigorlati tárgyakat, a záróvizsga típusát, tárgyait, eredményének kiszámítási módját, a szakdolgozat, diplomamunka követelményeit, a végzettség szintjét, a szakképzettséget és a hozzájuk kapcsolódó cím megnevezését, továbbá a szak (szakterület) szempontjából lényeges más rendelkezéseket.

(3) A doktori fokozat megszerzésének feltételeit az egyetem a doktori szabályzatában állapítja meg.

87. § (1) Az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben a részletes oktatási és tanulmányi követelményeket, továbbá a képzés részletes szabályait - különösen a képzési szakaszokat, a szigorlati és a záróvizsga tárgyából előírt tanegységek, kreditek számát, a kötelező vizsgákat, szigorlatokat, az ismeretek ellenőrzésének rendszerét, a résztanulmányok beszámítását, az egymásra épülő ismeretellenőrzési formákat - a tantervek, az egyes tantárgyak keretében elsajátítandó ismereteket pedig a tantárgyi programok határozzák meg.

(2) A tanterv és a tantárgyi programok összeállításánál a képesítési követelmények mellett figyelemmel kell lenni a nemzetközi szokásokra, normákra, a szak jellegétől függően a gyakorlati, szakmai követelményekre.

22. Fejezet

A tanulmányi és vizsgarend általános szabályai

88. § A hallgatók tanulmányi és vizsgarendjét a felsőoktatási intézmény e törvény keretein belül, szabályzatban maga állapítja meg.

89. § (1) A hallgatók tanulmányi és vizsgaügyeiben egyaránt a felsőoktatási intézmények járnak el. Az első fokon eljáró intézményi testületben ötvenszázalékos hallgatói részvételt, szavazati joggal biztosítani kell.

(2) ~~Az első fokon hozott határozat ellen a hallgató, a kézhezvétel után tizenöt napon belül a tanulmányi követelmények teljesítésére vonatkozó értékelés kivételével a Szabályzatban rögzítettek szerint, halasztó hatályú fellebbezéssel élhet.~~

~~(3) A másodfokú határozattal szemben további fellebbezésnek nincs helye.~~

~~(4) A tanulmányi követelmények teljesítésére vonatkozó értékelés ellen jogorvoslatnak helye nincs.~~

90. § (1) Az adott képzési célhoz igazodó, egymásra épülő ismeretellenőrzési formákat (vizsgákat) a képesítési követelmények, valamint a tanterv határozza meg.

(2) A tananyag ismeretének értékelése, általában

a) öt fokozatú: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1);

b) három fokozatú: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg minősítéssel történhet.

(3) A felsőoktatási intézmény Szabályzatában a tanulmányi követelmények teljesítésének ellenőrzésére és értékelésére más rendszert (pl. halmazott pontozás, tanegység, kredit) is választhat; ebben az esetben is biztosítani kell azonban a (2) bekezdésben foglalt ellenőrzési, értékelési rendszerrel való összehasonlíthatóságot.

23. Fejezet

A doktori képzés és fokozatszerzés

91. § (1) Az egyetem doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére azon a tudományterületen, illetőleg tudományágban jogosult, amelyben arra való alkalmasságát a MAB állásfoglalásában elismerte.

(2) A doktori képzés szervezésére és a fokozat odaítélésére az egyetem doktori tanácsot hoz létre; nagylétszámú egyetemeken a doktori tanács karonként és szakonként is létrehozható. A doktori tanácsnak tanácskozási jogú tagja a doktori képzésben részt vevő hallgatók által választott egy képviselő.

(3) A doktori tanács valamennyi tagjának doktori fokozattal kell rendelkeznie; a tanács tagja lehet az is, aki az egyetemnek nem dolgozója.

(4) A doktori eljárásban nem vehet részt az a személy, aki a pályázóval függelmi, hozzátartozói viszonyban van, vagy akitől az ügy tárgyilagosa elbírálása egyéb okból nem várható el.

92. § (1) A doktori fokozat egyetemi szervezett képzésben való részvétel keretében, illetve egyéni felkészülés alapján szerezhető meg.

(2) A doktori fokozat megszerzésének feltételei:

a) az egyetemi doktori szabályzat alapján előírt kötelezettségek teljesítése, továbbá a doktori vizsgák (szigorlatok) eredményes letétele;

b) az önálló tudományos munkásság - cikkekkel, tanulmányokkal vagy más módon történő - bemutatása;

c) két idegen nyelvnek a tudományterület műveléséhez szükséges ismeretének igazolása;

d) a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldása; értekezés, alkotás bemutatása; az eredmények megvédése nyilvános vitában.

(3) Az egyetem doktori tanácsa felmentést adhat bármely pályázónak a szervezett képzésben vagy a képzés egy részében való részvétel alól.

93. § (1) Doktori szigorlatot szigorlati (vizsga)bizottság előtt kell tenni. A szigorlati bizottságot a doktori tanács doktori fokozattal rendelkező személyekből hozza létre. A szigorlati (vizsga)bizottság legalább egyharmada az egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban nem álló külső szakember.

(2) A doktori munkát bírálóbizottság előtt nyilvános vitában kell megvédeni. A doktori munka bírálóbizottságának elnöke az egyetem szakmailag illetékes tanára; a bizottság tagjait a doktori tanács - az (1) bekezdésben foglaltak értelemszerű alkalmazásával - jelöli ki.

(3) A doktori fokozat megszerzésére irányuló eljárásban hozott határozatok kizárólag jogszabálysértés, illetőleg az egyetemi doktori szabályzat megsértése miatt fellebbezhetőek meg.

94. § (1) A doktori fokozat odaítéléséről vagy elutasításáról központi nyilvántartást kell vezetni. Ennek megszervezése a MAB feladata. A nyilvántartás mindenki számára nyilvános.

(2) A doktori képzés és a fokozat odaítélésének részletes szabályait az egyetem doktori szabályzata állapítja meg.

24. Fejezet

Záróvizsgák, oklevelek és címek

95. § (1) A hallgató tanulmányait az egyetemi és a főiskolai szintű alapképzésben, valamint a szakirányú továbbképzésben záróvizsgával, az ~~akkreditált iskolai rendszerű~~ felsőfokú szakképzésben szakmai vizsgával fejezi be.

(2) A záróvizsga a felsőfokú iskolai végzettség megszerzéséhez szükséges tudás (kézség) ellenőrzése és értékelése, amelynek során a jelöltnek arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja.

(3) A záróvizsga

- a) szakdolgozat (diplomamunka) elkészítéséből és megvédéséből;
- b) a képesítési követelményekben előírt írásbeli, illetőleg szóbeli vizsgából;
- c) egyes szakokon meghatározott gyakorlatok elvégzéséből áll.

(4) A záróvizsgára bocsátás feltétele a tantervben előírt vizsgák eredményes letétele és más tanulmányi követelmények teljesítése, kreditrendszerű képzésben továbbá az előírt kreditpontok megszerzése és ezek alapján a végbizonyítvány megléte.

b) külön jogszabályban előírt államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzésének igazolása.

(5) A záróvizsga típusát és eredményének kiszámítási módját, a záróvizsga jellegétől függően a képesítési követelmények határozzák meg.

(6) Az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben szakmai vizsgát kell tenni a szakképzési törvény vonatkozó szabályai szerint.

(7) Ha e törvény másként nem rendelkezik, az oklevél kiadásának feltétele az alapképzési szakok és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló kormányrendeletben, illetve miniszeri rendeletben a záróvizsgára bocsátás előfeltételeként előírt államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga (a továbbiakban: nyelvvizsga) követelmény teljesítése.

(8) Ha a hallgató a hallgatói jogviszony megszűnéséig záróvizsgáját nem teljesíti, azt hallgatói jogviszonya megszűnését követően bármikor leteheti a záróvizsga letétele idején hatályos képesítési követelményeknek a záróvizsgára vonatkozó rendelkezései alapján.

96. § (1) A záróvizsgát vizsgáztató bizottság előtt kell tenni.

(2) A záróvizsga-bizottságnak az elnökön kívül legalább két tagja van.

(3) A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja külső szakember legyen.

(4) A záróvizsga írásbeli részének módszerét és az elbírálás módját a Szabályzat határozza meg.

(5) A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

(6) Az azonos szakterületen működő intézmények (karok, szakok) közös vizsgabizottságot is létrehozhatnak.

97. § (1) A sikeres záróvizsga és – ha e törvény másként nem rendelkezik – az előírt nyelvvizsga teljesítésének igazolását követő 30 napon belül a felsőoktatási intézmény kiállítja és kiadja az oklevelet a jogosult részére.

(2) A felsőoktatási intézmények az oklevelet - a (3) és (4) bekezdésekre figyelemmel - hagyományaiknak megfelelő formában és tartalommal oly módon adják ki, hogy az azonosítható és ellenőrizhető legyen.

(3) Az oklevél tartalmazza a kibocsátó felsőoktatási intézmény nevét, az oklevél birtokosának nevét, születésének helyét és idejét, a végzettség, illetve az odaítélt fokozat és a tanulmányi szakirány (szak, szakképzettség), a képzési forma megnevezését, a kibocsátás (avatás) helyét, évét, hónapját és napját. Tartalmaznia kell továbbá a felsőoktatási intézmény vezetőjének (illetőleg a Szabályzatban meghatározott intézményi, kari vezetőnek), a záróvizsga-bizottság vagy a doktori szigorlati bizottság elnökének az eredeti aláírását, az intézmény pecsétjét, továbbá mindazokat az adatokat, amelyeket a felsőoktatási intézmény Szabályzata feltüntetni rendel. Oklevél vagy bizonyítvány kibocsátásakor a kormányrendeletben meghatározott képesítés elnevezését csak az adott szak indítására engedéllyel rendelkező felsőoktatási intézmények használhatják.

(4) Az oklevelet magyar nyelven vagy magyar és latin nyelven, nemzeti és etnikai kisebbségi képzés esetében a nemzeti és etnikai kisebbségek nyelvén, továbbá - kivételesen, a felsőoktatási intézmény döntésének megfelelően - **a képzés nyelvén is ki kell adni.**

(5) Külföldi felhasználásra, kérelem alapján, idegen nyelvű oklevélmelléklet adható ki, amely a tanulmányi kötelezettség legfontosabb adatairól és a tanulmányi eredményekről ad tájékoztatást.

(6) A Magyarországon szerzett felsőfokú végzettséggel rendelkező személyek külföldön az alábbi, angol nyelvű elnevezéseket használhatják a tanulmányi irány megjelölésével:

- a) a főiskolai végzettséggel rendelkezők a "Bachelor" (rövidítve: BA, BSc stb.);
- b) egyetemi végzettséggel rendelkezők "Master" (rövidítve MA, MSc stb.);
- c) a doktori (PhD) fokozattal rendelkezők a "Doctor of Philosophy" (rövidítve: PhD);
- d) a mesterfokozattal rendelkezők a "Doctor of Liberal Arts" (rövidítve: DLA).

(7) A felsőoktatási intézmény az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés sikeres szakmai vizsgája alapján az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítést igazoló bizonyítványt ad.

(8) A hallgató kérésére a felsőoktatási intézmény magyar nyelvű oklevélmellékletet állít ki az Európai Bizottság és az Európa Tanács által kidolgozott oklevélmelléklet szerint. A hallgató kérésére és költségére az oklevélmellékletet angol nyelven is ki kell adni.

98. § (1) Az egyetemi végzettséget igazoló doktori címet az orvosok, fogorvosok, állatorvosok, jogászok nyerhetik el; ezeknek rövidített jelölése: dr. med., dr. med. dent., dr. vet., dr. jur.

(2) Az (1) bekezdésben nem említett egyetemi végzettséggel rendelkezők címe: okleveles mérnök, okleveles közgazdász, okleveles tanár, illetőleg - a szaktól függően - a képesítési követelményekben meghatározott más cím.

(3) A főiskolai végzettséggel rendelkező személyek általában - a tanulmányi iránytól függően - a következő címeket viselhetik: mérnök, közgazdász, tanár, tanító, óvodapedagógus, gyógypedagógus, szakoktató, illetőleg - a szaktól függően - a képesítési követelményekben meghatározott más cím.

(4) A felsőoktatási intézmények által alapképzés alapján kiállított, egyetemi vagy főiskolai végzettséget tanúsító oklevél

a) további egyetemi, illetőleg főiskolai képzésben való részvételre jogosít;

b) egyetemi vagy főiskolai végzettséghez, illetőleg jogszabályban, képesítési követelményekben, valamint alkalmazási előírásokban meghatározott munkakörök betöltésére, foglalkozás (tevékenység) gyakorlására képesít.

(5) A (4) bekezdés b) pontjában meghatározott szakképesítés munkakör betöltésére, foglalkozás (tevékenység) folytatására jogszabályban meghatározott feltételek alól nem mentesít.

99. § (1) A szakirányú továbbképzés befejezése után a hallgató záróvizsgát tesz, amelyre az értelemszerű eltérésekkel a 96-97. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A szakirányú végzettségről a záróvizsga után a felsőoktatási intézmény oklevelet állít ki. Az oklevélre a 97. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A szakirányú egyetemi és főiskolai végzettséggel rendelkezők a szakirányú képzésre utalással használhatják az egyetemi, illetőleg főiskolai címet.

(3) A szakirányú egyetemi és főiskolai képzésben nyert oklevél különleges szakképzettséget tanúsít, és az alkalmazási előírásokban meghatározott munkakör betöltésére, foglalkozás (tevékenység) gyakorlására képesít. E rendelkezés nem érinti azonban a külön jogszabályokban a felsőoktatásban folytatott továbbképzéstől függetlenül előírt képesítési követelményeket.

100. § (1) Az egyetem a doktort a hagyományoknak megfelelően ünnepélyesen avatja.

(2) Az egyetem - a köztársasági elnök előzetes hozzájárulásával - Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae kitérítéssel avatja doktorrá azt, aki középiskolai, egyetemi és doktori tanulmányait kiváló eredménnyel végezte. Az adományozás részletes feltételeit az oktatási miniszter állapítja meg.

(3) Az egyetem doktori szabályzatában foglalt követelményeknek megfelelően, az arra érdemes bel- és külföldi személyeket tiszteletbeli doktorrá (doctor honoris causa) avathatja.

(4) A felsőoktatási intézmény arany, gyémánt, vas, illetve rubin díszoklevelet adományozhat annak, aki oklevelét 50, 60, 65 vagy 70 éve szerezte, közmegebecsülésre méltó, megfelel a felsőoktatási intézmény Szabályzatában foglalt követelményeknek, és így a felsőoktatási intézmény hírnevét öregbítette.

(5) A doktori (PhD) fokozattal rendelkező személyek nevük mellett, címként a "doktor (PhD)" vagy a "Dr." rövidítést használhatják. A (3) bekezdésben említettek a "doctor honoris causa" címet vagy a "Dr. h. c." rövidítést használhatják.

HETEDIK RÉSZ

NEMZETKÖZI TANULMÁNYI KAPCSOLATOK

25. Fejezet

Magyar állampolgárok külföldi tanulmányai

101. § Magyar állampolgár külföldön magyar hatósági engedély nélkül folytathat felsőfokú tanulmányokat.

102. § (1) Külföldi felsőoktatási intézményekben tanulmányok folytatására pályázat alapján állami ösztöndíj adományozható.

(2) A pályázó jogait és kötelezettségeit az elfogadott pályázatot kiíró állami szerv és a pályázó közötti megállapodás határozza meg.

26. Fejezet

Külföldiek magyarországi tanulmányai

103. § (1) A külföldiek felvételére, jogállására és hazai felsőoktatási intézményben való tanulmányaira e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, kivéve, ha jogszabály vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik.

(2) A külföldi hallgatókra vonatkozó részletes szabályokat a felsőoktatási intézmény Szabályzatban állapítja meg.

104. § A külföldi hallgatók, ha jogszabály vagy nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik, a 31. § rendelkezéseinek megfelelően tandíjat, költségtérítést és egyéb díjat fizetnek.

27. Fejezet

Külföldi tanulmányok magyarországi elismerése

105-109. §

28. Fejezet

Külföldi felsőoktatási intézmények Magyarországon

110. § (1) Külföldi felsőoktatási intézmény Magyarországon akkor folytathat rendszeres alapképzést, szakirányú vagy doktori képzést (önállóan, más szervezet keretében vagy azzal együttműködve), illetve akkor adhat ki külföldi oklevelet, ha

a) abban az országban, ahol székhelye van, az intézményt hivatalosan felsőoktatási intézménynek, az általa kiadott oklevelet (adományozott fokozatot) felsőoktatási oklevélnek (fokozatnak) ismerik el, és ezt hitelt érdemlően bizonyították;

b) az oktatási miniszter a MAB véleményének kikérése után a külföldi felsőoktatási intézmény ilyen működését engedélyezte.

(2) Magyar felsőoktatási intézmény külföldi felsőoktatási intézménnyel akkor folytathat közös alap- és szakirányú, továbbá doktori képzést, amennyiben az együttműködő külföldi felsőoktatási intézmény megfelel az (1) bekezdés *a)* pontjában említett feltételeknek. Az ilyen együttműködést az oktatási miniszternek be kell jelenteni.

(3)

NYOLCADIK RÉSZ

TUDOMÁNYOS KUTATÁS

29. Fejezet

111. § (1) A felsőoktatási intézmény az oktatók, a tudományos kutatók és a hallgatók számára biztosítja a 33. § rendelkezéseivel összhangban a tudományos értékű tevékenységek szabadságát, és támogatja azok feltételeinek megvalósulását; megteremti a tudományos kutatás eszköztárát, könyvtárakat, műszerparkot létesít és tart fenn, és biztosítja azok hozzáférhetőségét.

(2) A felsőoktatási intézmények egyéni, csoportos és intézményi programok indításával, finanszírozásával, tudományos rendezvények szervezésével, a hazai és külföldi tudományos kapcsolatok kiépítésével és fenntartásával, az egyetemek a doktorjelöltek képzésével, tudományos művek kiadásával és más formában segítik az (1) bekezdésben említettek megvalósulását.

(3) A felsőoktatási intézmény Szabályzatban rendelkezik az intézmény, illetőleg az oktatási és a tudományos kutatási szervezeti egység tudományos célú műszereinek és más eszközeinek használatáról és a használat feltételeiről.

(4) A felsőoktatási intézmény önállóan vagy más intézményekkel közösen létrehozhat és működtethet tudományos kutatás, illetve fejlesztés céljaira létesített intézeteket, ipari parkokat, illetve szakmai tanácsadó vállalkozásokat.

(5) A felsőoktatási intézmények részt vesznek a Magyar Tudományos Akadémia elnökének az Országgyűlés elé terjesztendő, a magyar tudomány általános helyzetét bemutató beszámolója elkészítésében.

(6) A felsőoktatási intézmények tudományos (művészeti) tevékenységének támogatását szolgáló, a 9/E. § (1) bekezdésében meghatározott összeg legkevesebb 50%-át az intézmények kutatási és fejlesztési tevékenységére vonatkozó teljesítményi mutatók arányában kell a felsőoktatási intézmények között felosztani. A fennmaradó rész pályázat alapján nyerhető el kiemelkedő tudományos eredményeket ígérő kutatások és fejlesztések támogatására, illetőleg mielőbbi gyakorlati bevezethetőségük céljára az FTT által meghatározott stratégiai szempontok szerint.

KILENCEDIK RÉSZ

ÉRDEKKÉPVISELETI SZERVEK A FELSŐOKTATÁSBAN

30. Fejezet

112. § (1) A felsőoktatási intézményekben foglalkoztatottak érdekképviselői szerve vagy szervei a jogszabályokban, továbbá az intézményi Szabályzatban, illetve e szervekkel kötött külön megállapodásban foglaltak szerint működnek.

(2) A felsőoktatási intézményekben érdekegyeztető tanács működik. A tanács szervezetét és működését a felsőoktatási intézmény Szabályzatában kell megállapítani.

(3) A felsőoktatás munkavállalói ágazati jelentőségű, munkaügyi és szociális kérdéseinek egyeztetésére Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács működik. A Tanács működési rendjét maga alakítja ki.

TIZEDIK RÉSZ

KÜLÖNÖS ÉS ÁTMENETI SZABÁLYOK

31. Fejezet

Különös rendelkezések

113. § (1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, e törvény hatálya a nem állami felsőoktatási intézményekre a (2)-(3) bekezdésben és a 114-114/A. §-ban foglaltak szerint terjed ki.

(2) A nem állami felsőoktatási intézmények fenntartói rendelkezéseiben, valamint ezen intézmények Szabályzataikban e törvény 14. § (2)-(3) bekezdésében, 17. § (2) bekezdésében, 22. §-ában, 52. § (2)-(4)

bekezdésében, 53. § (2)-(4) bekezdésében, 54. § (2)-(3) bekezdésében, 55. §-ában, 56. § (3)-(6) bekezdésében, 57. § (2)-(3) bekezdésében, 58. §-ában, 61. § (3)-(4) bekezdésében, 62-65. §-ában, 66. § (3)-(6) bekezdésében, 67. § (1) bekezdés *b), f), j)* és *k)* pontjában ~~83. § (5) bekezdésében, valamint a 85. § (4) bekezdésében~~ foglaltaktól eltérő rendelkezéseket állapíthatnak meg; ellenkező esetben e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) Az oktatási miniszter a nem állami felsőoktatási intézmények esetén az 56/A. § (1)-(2) bekezdésében említett Javaslátát, illetőleg előterjesztését a fenntartóval egyetértésben teszi meg.

(4)

(5) Az állami felsőoktatási intézmények tulajdonáról később elkészítendő jogszabály rendelkezik.

114. § (1) Az egyházi felsőoktatási intézmények hittudományi, illetve hitélettel összefüggő képzést folytatnak. Egyházi egyetemek, illetve főiskolák nem hittudományi kart, illetve szakot is létesíthetnek. Ez utóbbiak állami elismerésére, és hallgatóinak a 9/H. § szerinti állami finanszírozására abban az esetben kerülhet sor, ha az állami elismerés feltételül szabott valamennyi törvényi követelménynek megfelelnek.

(2) Az egyházi egyetemek, főiskolák, teológiai karok, illetőleg szakok állami elismerésekor a hitélettel összefüggő tárgyak, ismeretek tartalma nem vizsgálható. A hitéleti képzés tekintetében a képesítési követelményeket az egyházi egyetemek és főiskolák a rájuk vonatkozó egyházi szabályok alapján határozzák meg.

(3) A világi szakismeretekre épülő, de a hitéletben is felhasználható (hitélettel összefüggő) tárgyak akkreditálási folyamata során a MAB az egyház speciális követelményeit figyelembe veszi.

(4) A hittudományi képzést folytató egyházi egyetemek és főiskolák tekintetében a 3. § (1) bekezdésének bevezető szövegrészében és *a)* pontjában, valamint 4. § (1) bekezdésének bevezető szövegrészében, valamint *a)* és *c)* pontjaiban meghatározott feltételektől el lehet tekinteni.

(5) Az egyházi felsőoktatási intézmények a hitéleti képzés tekintetében Szabályzatukban a 113. § (2) bekezdésében foglaltakon kívül a 17. § (4) bekezdésében, a 18. § (2)-(3) bekezdésében, az 53. § (1) bekezdésében, az 56. § (1)-(2) bekezdésében, a 63. § (4) bekezdésében, **85. § (4) bekezdésben**, valamint a 97. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérő rendelkezéseket is megállapíthatnak.

114/A. § (1) Az egyházi felsőoktatási intézmények nem hitéleti képzésben és az e törvény 31. § (6) bekezdése szerint tandíjmentességben részesülő államilag finanszírozott hallgatólétszámáról (az egyházak javaslatainak figyelembevételével - az oktatási miniszter évente dönt a 74. § (1) bekezdésének *g)* pontjában biztosított hatáskörében annak az elvnek a figyelembevételével, hogy a fenntartó egyházanként évente felvehető államilag finanszírozott hallgatói helyek aránya nem lehet kisebb, mint az 1997/98-as tanévre az adott egyház összes intézményébe felvett hallgatóknak az összes államilag finanszírozott hallgatókhoz viszonyított aránya. Finanszírozás az állami intézményekkel azonos rend szerint felvételt nyert hallgatók után jár.

(2) Az (1) bekezdés szerinti (az egyházakkal kötött megállapodások szerint változó) arányok betartását - a 74. § (1) bekezdésének *g)* pontjában foglaltak szerint, a fenntartó egyházakkal folytatott előzetes egyeztetést követően - az oktatási miniszter érvényesíti az egyházi felsőoktatási intézmények vezetőivel évenként kötendő megállapodásában.

(3) A hitéleti, illetve hitélettel összefüggő képzésben részesülő hallgatók államilag finanszírozott létszámát, beleértve a határon túl élő magyar nemzetiségű hallgatókat is - az egyházakkal való megállapodások szerinti felső létszámhatár keretei között -, az intézmények az Oktatási Minisztériumnak évente jelentik be olyan időpontban, hogy a létszámok a költségvetési tervezés során figyelembe vehetők legyenek.

(4) Az egyházi felsőoktatási intézmények államilag finanszírozott hallgatólétszámát a 72. § *j)* pontja alapján meghatározott összlétszám tartalmazza.

115. § (1) A **katonai felsőoktatási intézmény** felett a honvédelmi miniszter, a rendvédelmi felsőoktatási intézmény felett a belügyminiszter közvetlen felügyeletet gyakorol. E jogkörének gyakorlása során előterjesztést tesz

a) az oktatók, illetve az intézményi vezetők kinevezésének és jogállásának törvényi szabályozására;

b) a hallgatók jogállásának, a számukra nyújtott támogatások és az általuk fizetett tandíjak törvényi szabályozására.

(2) A honvédelmi, illetőleg a belügyminiszter külön szabályozza

a) a felsőoktatási intézményben működő szervezeti egységek létesítésének és működésének rendjét;

b) az évenként felvehető hallgatók számát és a felvétel különös feltételeit;

c) a külföldi hallgatók felvételének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályait, a juttatások és a tandíjfizetés rendjét.

(3) A honvédelmi, illetőleg a belügyminiszter az általa felügyelt felsőoktatással kapcsolatos állami feladatai körében

a) benyújtja a Kormányhoz az FTT állásfoglalása alapján a katonai, illetve a rendvédelmi felsőoktatás éves költségvetési beszámolóját és támogatásának tervét;

b) ellenőrzi az állam által rendelkezésre bocsátott eszközök felhasználásának hatékonyságát és jogszerűségét;

c) a 10/C. §-ban, a 12/A. § (2) bekezdésében és a 74/A. §-ban foglalt jogköröket a honvédelmi miniszter, illetőleg a belügyminiszter gyakorolja.

116. § (1) Az egészségügyi felsőoktatási intézmények, illetőleg az egységes intézmények orvosi és egészségügyi karai és egészségtudományi centrumai (a továbbiakban: egészségügyi felsőoktatási intézmények) az egészségügy körébe tartozó feladatok ellátásában, az agrár felsőoktatási intézmények, továbbá az egységes felsőoktatási intézmények agrár karai, agrár centrumai (a továbbiakban: agrár felsőoktatási intézmények) az agrárgazdaság körébe tartozó feladatok ellátásában a vonatkozó törvények és kormányrendeletek rendelkezései szerint vesznek részt, az azokban meghatározott finanszírozási feltételekkel.

(2) Az egészségügyi felsőoktatási intézmények klinikai központjai - ennek hiányában a felsőoktatási intézmény - a területileg illetékes megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztárral kötött finanszírozási szerződésben foglaltak szerint

a) egészségügyi szolgáltatást nyújtanak az ellátási területükhöz tartozó biztosítottak számára;

b) ellátják a jogszabályokból és a progresszív betegellátásból rájuk háruló feladatokat.

(3) Az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter ágazata tekintetében koordinálja az egészségügyi felsőoktatási intézmények klinikai központjaiban - ennek hiányában a felsőoktatási intézményben - folytatott

a) betegellátó tevékenységet;

b) a tancélú gyógyító-megelőző tevékenységet;

c) ágazati kutató-fejlesztő tevékenységet, kivéve a 9/E. § (1) bekezdésében foglalt előirányzatot;

d) egészségmegőrző tevékenységet;

e) regionális ellátási tevékenységet.

(4) Az egészségügyi felsőoktatási intézmények klinikai központjai - külön jogszabályban meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény - részt vesznek a szakorvos-, a szakfogorvos-, a szakgyógyszerész, klinikai szakpszichológus, népegészségügyi szakember képzésében, beleértve a más felsőfokú végzettséggel rendelkezők egészségügyi szak- és továbbképzését is. E képzéseket az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter koordinációval segíti.

(5) A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter ágazata tekintetében koordinálja és - külön jogszabályban meghatározott kivételekkel - finanszírozza az agrár felsőoktatási intézményekben folytatott

a) ágazati kutató-fejlesztő tevékenységet, kivéve a 9/E. § (1) bekezdésében foglalt előirányzatot;

b) a gazdálkodást segítő szaktanácsadási, valamint a gyakorlati képzési tevékenységet és annak fejlesztését, kivéve a 9/B. § (2) bekezdésében foglalt előirányzatot;

c) a növényi és állati járványos betegségeket megelőző tevékenységet és annak fejlesztését;

d) a vidék- és területfejlesztési tevékenységet.

(6) A (3)-(5) bekezdésben foglalt miniszteri koordináció és finanszírozás a felsőoktatási intézmények oktatási-kutatási autonómiáját nem sértheti. Az autonómia megsértése esetén a felsőoktatási törvény vonatkozó rendelkezései szerint kell eljárni.

(7) A (3) bekezdés b)-d) pontjaiban, továbbá a (4) bekezdésben meghatározott feladatokhoz szükséges költségvetési támogatást a központi költségvetésben az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium fejezetében kell biztosítani.

(8) Az (5) bekezdésben foglalt feladatok ellátását a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium költségvetésében külön kell biztosítani.

(9) Az integrált intézmények orvos- és egészségtudományi, illetve agrártudományi karai és az oktatómunkában is részt vevő klinikák, kutatóintézetek, tangazdaságok, tanüzemek, kísérleti telepek és gyakorlati oktatási intézmények a (2)-(5) bekezdésekben meghatározott közös feladatok ellátása érdekében - a kari tanácsok javaslata és az egyetemi tanács döntése alapján - szakmailag autonóm egészségtudományi, illetve agrártudományi centrumot alkothatnak.

(10) A centrum vezetője az elnök, aki az alkotó karok tanácsai, mint a centrum közös tanácsa által megválasztott egyetemi vagy főiskolai tanár, egyúttal rektorhelyettes, és így az egyetemi tanács tagja. A rektor felhatalmazásával, átruházott jogkörben jogosult az illetékes szakminisztériumokkal, hatóságokkal, országos szervekkel tárgyalásokat folytatni, megállapodásokat, szerződéseket aláírni, szakmai képviselőket ellátni. Pénzügyi kötelezettség vállalására az intézményi gazdálkodási szabályzat szerint kerül sor.

(11) Az intézményi tanács az intézményi Szervezeti és Működési Szabályzatban e törvény 53. § (4) bekezdésében meghatározott jogköröket adhat át a centrum közös tanácsának. A centrumok létrehozása során az alakító karok tanácsai határozzák meg, hogy tevékenységi és döntési jogkörük mely részét ruházzák át a centrum elnökére. A centrum az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata alapján végzi tevékenységét.

(12) A centrum az intézményen belül részjogkörű költségvetési egységként működhet, kincstári számlán kezelheti a (2)-(5) bekezdésekben említett feladatokra biztosított forrásokat. E források más célra nem használhatók, miként az ezekben keletkezett hiány más intézményi forrásokból nem finanszírozható.

116/A. § Az Oktatási Minisztérium - az érintett felsőoktatási intézmények véleményének figyelembevételével - megállapodást köt az érintett minisztériumokkal a hatáskörükbe tartozó, a felsőoktatási intézmények által ellátott feladatokról, valamint az érintett minisztériumok által vállalt finanszírozási és egyéb kötelezettségekről.

117. § A felsőoktatási intézmények e törvény 2. számú mellékletében meghatározott adatokat tartják nyilván, illetve kezelik azokat. A **törvényben** meghatározott kivételtől eltekintve az adatok harmadik személy számára csak az érintett hozzájárulásával adhatók ki.

118. § (1) Az 1984. szeptember 1-je előtt doktori cselekmények alapján szerzett, illetőleg e nap előtt engedélyezett doktori cselekmények alapján később megszerzett egyetemi doktori cím továbbra is viselhető.

(2) Az a személy, aki 1984. szeptember 1-je után egyetemi tudományos fokozatot (doctor universitatis) szerzett, továbbra is használhatja a "dr. univ." megjelölést.

(3) Hittudományi egyetemeken e törvény hatálybalépése előtt szerzett hittudományi doktori cím továbbra is viselhető.

(4) Az (1) és (3) bekezdésben említett doktori cím és a (2) bekezdésben említett egyetemi doktori fokozat (doctor universitatis) birtokosának az adományozó egyetem, amennyiben a doktori fokozat odaítélésére jogosult - kérelemre, és egyedi elbírálás alapján, az általa meghatározott feltételek teljesítése esetén - doktori fokozatot ítélhet oda, illetőleg megállapíthatja annak e törvény szerinti doktori fokozattal való egyenértékűségét. Erre az eljárásra 1997. december 31. után nincs lehetőség.

(5) Amennyiben az egyetem a (4) bekezdésben említett egyenértékűséget megállapítani nem tudja, indokolt határozatban utasítja el a kérelmet. Az elutasító határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(6) A hittudományi egyetemek és az egyházi egyetemek hittudományi karai doktori fokozat odaítélésére való jogosultságának elősegítése érdekében a következő átmeneti eljárást kell alkalmazni:

a) a hittudományi egyetem vezetője vagy annak fenntartója javaslatot tesz a MAB részére nemzetközileg elismert, legalább doktori fokozattal rendelkező hazai és külföldi tagokból álló ad hoc bizottság felállítására, mely a meglévő egyetemi teológiai doktori fokozatok átminősítését, illetve egyenértékűségének megállapítását készíti elő;

b) az ad hoc bizottság a MAB egyetértésével kezdi meg munkáját;

c) az átminősítés elveit és eljárását tartalmazó szabályzatot az ad hoc bizottság véleményezésre megküldi a MAB-nak;

d) az ad hoc bizottság munkáját 1999. augusztus 31-ig be kell fejezni;

e) az ad hoc bizottság javaslata alapján a MAB a 81. § (1) bekezdése szerint jár el.

119. § (1) Amennyiben e törvény alkalmazási, foglalkoztatási, képzési előírásként doktori fokozatot említ, illetőleg más jogszabály alkalmazási, foglalkoztatási, képzési előírásként "tudományos fokozat"-ot említ, azon e törvény szerinti doktori fokozatot, a tudomány(ok) kandidátusa, a tudomány(ok) doktora, illetve a külföldön szerzett és honosított vagy elismert tudományos fokozatot kell érteni.

(2) A tudomány(ok) kandidátusa fokozattal rendelkező személyek e törvény hatálybalépésétől a "doktori fokozat" megjelölést használhatják.

(3)

120. § (1) Művészeti egyetem akkor létesíthető, illetve működhet, ha egy művészeti területen legalább két szakon képes és alkalmas a 3. § (1) bekezdésének a)-e) pontjaiban foglaltakra.

(2) A felsőoktatási intézményekben oktatott művészeti tárgyak tekintetében a 3. § (1) bekezdés d) és e) pontjában, illetőleg a 4. § c) pontjában, továbbá a 14. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint a **20. § (2)-(3) bekezdésében** meghatározott követelményektől el lehet térni. Ebben az esetben a megítélés alapja a képzést folytató személy művészi teljesítménye.

(3) A művészeti egyetemeken, illetőleg a művészeti karokon, továbbá az egyetemek művészeti szakjain a doktori képzést "mester"-fokozattal záruló mesterképzés helyettesítheti, amelynek időtartama legalább két év.

(4) A művészeti egyetemeken folytatott habilitáció keretében a pályázónak oktatói és előadói képessége mellett művészeti alkotóképességéről kell tanúbizonyosságot adnia.

(5) A művészeti főiskolák és egyetemek nappali tagozatára művésznövendék e törvény 83. § (1) bekezdésének a) pontjától eltérően - a MAB egyetértésével meghatározott művészeti szakokon - az érettségi bizonyítvány megszerzését megelőzően is felvehető, intézményi döntés alapján.

121. § (1) Azok a személyek, akik e törvény hatálybalépése előtt szereztek magyar egyetemen vagy főiskolán oklevelet, jogosultak e törvényben említett címek használatára (98-100. §).

(2) Az oklevelet kibocsátó felsőoktatási intézmény (vagy annak jogutódja) az (1) bekezdésben említett jogosultságról igazolást állít ki.

(3) A honosított (elismert) oklevelekre is az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy amennyiben az elismerést vagy honosítást valamely korábbi irányító minisztérium végezte, az igazolást az Oktatási Minisztérium adja ki.

122. § (1) E törvény hatálybalépését követően - legkésőbb 2000. június 30-ig - valamennyi felsőoktatási intézmény tekintetében az első akkreditációs értékelést el kell végezni. Az intézményi akkreditáció sorrendjét a MAB állapítja meg.

(2) Ha az akkreditálási eljárás során bizonyítást nyer, hogy a felsőoktatási intézmény nem felel meg a 3. § (1) bekezdésében, illetve a 4. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, s azokat legkésőbb 2002. június 30-ig sem teljesíti, e határidő eltelte után önálló felsőoktatási intézményként nem működhet tovább, államilag elismert oklevelet nem bocsáthat ki, és képzési tevékenysége államilag nem finanszírozható. Az intézmény átszervezéséről vagy megszüntetéséről a fenntartó gondoskodik.

(3) Az akkreditáció követelményrendszerét a MAB nyilvánosságra hozza. Akkreditációs eljárás csak nyilvánosságra hozott követelmények alapján folyhat.

123. § (1) A 3. § (1) bekezdés *d)* pontja tekintetében e törvény hatálybalépését megelőzően kinevezett egyetemi tanárokat habilitálnak kell tekinteni, és habilitáló egyetemnek azt az egyetemet kell tekinteni, amelyre őket kinevezték.

(2) A 14. § (2) bekezdésében foglaltak nem érintik a nem teljes munkaidőben foglalkoztatott, továbbá a törvény hatálybalépése előtt határozatlan időre kinevezett tanársegédek és adjunktusok közalkalmazotti jogviszonyát, de az intézményeknek kezdeményezniük kell annak határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyra történő - megegyezéssel való - átváltoztatását.

(3) E törvény hatálybalépése előtt kinevezett főiskolai tanárookra a 4. § (1) bekezdése *c)* pontjának rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

(4) A doktori, vagy azzal egyenértékű fokozatot szerzettek határozott időre egyetemi adjunktusként, legalább ötéves oktatói-kutatói gyakorlat alapján pedig határozatlan időre egyetemi docensként alkalmazhatók.

(5) A felsőoktatási intézmény Szabályzatában állapítja meg az oktatók és a tudományos kutatók munkaidőbeosztását, s ennek keretében a rendszeresen ellátandó oktatási és egyéb feladatok körét, s azok teljesítésének feltételeit.

(6) A felsőoktatási intézmények az oktatók évi rendes szabadságát elsősorban a nyári szünetben, szorgalmi időben csak méltánylást érdemlő esetekben, vagy az intézményi Szabályzatban meghatározott időszakokban adják ki.

(7) Azokon a szakterületeken, amelyeken akkreditált doktori, illetve mesterképzés nem folyik, a törvény 18. § (1) bekezdésének *c)* pontjában, a 18. § (2) bekezdésében és a 20. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően a főiskolai tanári kinevezés, illetőleg a címzetes főiskolai tanári cím adományozásának feltétele a doktori, illetve mesteri fokozat helyett az alkotó szakmai gyakorlati tevékenység, illetőleg művészi alkotó tevékenység.

(8) 2010. december 31-ig foglalkoztatás és programakkreditáció szempontjából egyenértékűnek kell tekinteni a felsőoktatási intézményekben a habilitáció, egyetemi, főiskolai tanári kinevezés, egyetemi docensi kinevezés feltételeként e törvényben előírt doktori fokozattal az 1990. évi XII. törvényben meghatározott díjakat, a testkulturális felsőoktatásban az Olimpiai Játékokon, felnőtt világbajnokságon, felnőtt Európa-bajnokságon elért első három helyezést valamelyikét, továbbá a művészeti karon, szakon előírt DLA mesterfokozattal az 1991. évi XXXI. törvényen alapuló kormányrendeletben meghatározott, illetve miniszteri rendeletek alapján adományozható művészeti díjakat, vagy a MAB által ezekkel egyenértékűnek tekintett külföldi művészeti elismeréseket. E rendelkezés figyelembevételével az egyetemi, főiskolai tanár, illetve egyetemi docens felsőoktatási intézménybe egy alkalommal nevezhető ki.

(9) Az 1996. szeptember 1-je előtt a felsőoktatási intézményekben létesített szakosító továbbképzési szakokon a szakirányú továbbképzési szakok képzési követelményeinek hatálybalépéséig, de legkésőbb a 2001/2002-es tanévben indítható új évfolyam. A szakosító továbbképzési oklevél által tanúsított szakképzettség a munkakör betöltése és a foglalkozás (tevékenység) gyakorlása szempontjából egyenértékű az e törvényben meghatározott, szakirányú továbbképzésben szerzhető szakképzettséggel.

(10) Amennyiben a 86. § (2) bekezdése szerint a képzési követelmények általános nyelvvizsgát írnak elő, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok az egyetemi és főiskolai szintű képzésre felvett hallgatók, akik a beiratkozás évében legalább a 40. életévüket betöltik.

124. § (1) A címzetes egyetemi tanárok és docensek az egyetemi Szabályzatban foglaltaknak megfelelően viselhetik továbbra is címüket, illetve - amennyiben megfelelnek a 20. §-ban foglaltaknak - számukra egyetemi magántanári cím adományozható.

(2) A címzetes főiskolai tanárok és docensek a főiskolai Szabályzatnak megfelelően viselhetik tovább címeiket, illetve a 20. §-ban, valamint a főiskola Szabályzatában foglaltaknak megfelelően a címzetes főiskolai tanárok címének viselését megerősítheti, a címzetes főiskolai docenseknek címzetes főiskolai tanári címet adományozhatnak.

124/A. § (1) Állami felsőoktatási intézményekben azon személyek esetében, akiknek megbízására, illetve kinevezésére e törvény szerint valamely testület választása, előterjesztése alapján került sor (rektor, főiskolai rektor, főigazgató, dékán, kari főigazgató, oktatási szervezeti egység vezetője, illetve helyetteseik), megszűnik a megbízás

- a) a megbízás időtartamának lejártával;
- b) lemondással;
- c) visszahívás alapján kezdeményezett felmentéssel;
- d) a törvényben meghatározott életkor betöltésével;
- e) a vezető halálával;
- f) az intézmény, a kar, illetve az adott szervezeti egység megszűnésével vagy átalakulása esetén.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a megbízási idő lejárta előtti visszahívásra - nyolc nappal az ülés napja előtt megküldött írásbeli előterjesztésre - az intézmény vezetője, illetőleg a Szabályzatban meghatározott testületek véleményének megkérését követően minősített többséggel hozott döntés alapján az a testület jogosult, amely a vezetőt megválasztotta, megbízására, illetve kinevezésére javaslatot tett. A visszahívást a testületnél a jogszabályok alapján kinevezésre, illetőleg felmentésre jogosult is kezdeményezheti.

(3) A visszahívásról hozott döntés alapján a kinevezésre, illetőleg felmentésre jogosult személy - az eljárás törvényességének megvizsgálása után haladéktalanul - indoklással ellátott határozatot hoz a felmentésről. A visszahívásra jogosult testület határozatának érvényesítése érdekében eljárást indíthat.

(4) A (2)-(3) bekezdésekben foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni, ha a Kjt. 47-54. §-a szerint fegyelmi eljárást folytattak le, és annak alapján a 45. § (2) bekezdésének d) pontja szerinti fegyelmi büntetést szabtak ki. Ilyen esetben a visszahívásra jogosult testület is megtámadhatja (elnöke, illetve vezetője útján) a fegyelmi határozatot.

124/B. § A felsőoktatási intézmény vezetője (rektor, főiskolai rektor, főigazgató) a gazdasági feladatok tekintetében az intézmény - az államháztartásról szóló törvényben meghatározott szabályok szerinti - egyszemélyi felelős vezetője.

124/C. § Az 1996. szeptember 1-jéig már megtörtént vezetői kinevezések, megbízások érvényességét a törvény új rendelkezései nem érintik.

124/D. § A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés szabályait, szakmai követelményeit 1996. december 31-ig,
- b) a kreditrendszer szabályait 1997. december 31-ig,
- c) az egységes tanárképzés képesítési követelményeit 1997. december 31-ig, továbbá
- d) a teljesítménymutatók rendszerét, bevezetését.

124/E. § E törvény alkalmazásában

a) *akkreditáció*: felsőoktatási intézményben, illetve annak karain folytatott oktatási és kutatási tevékenységnek és e tevékenység eredményének minőség szempontjából történő hitelesítése;

b) *akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés*: felsőoktatási intézmények által végzett, hallgatói jogviszonyt eredményező, illetve felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján szakközépiskolában történő, tanulói jogviszonyt eredményező szakképzés, amely beépül a felsőoktatási intézmény főiskolai, egyetemi szintű programjába, és egyben olyan szakmai képesítést ad, mely az Országos Képzési Jegyzékben szerepel;

c) *általános továbbképzés*: felsőoktatási intézményben megszerzett oklevél tudástartalmának megújítását, bővítését szolgáló képzés;

b) felsőfokú szakképzés: felsőoktatási intézmények által végzett, hallgatói jogviszonyt eredményező szakképzés, amely beépül a felsőoktatási intézmény főiskolai, egyetemi szintű képzésébe és egyben az Országos Képzési Jegyzékben szereplő felsőfokú szakmai képesítést ad;

e) *kar*: a felsőoktatási intézmény olyan oktatási és igazgatási szervezeti egysége, amely a törvényben biztosított hatáskörében eljárva egy vagy több szakmailag összetartozó szakon folyó felsőfokú képzés feladatainak ellátását szervezi és biztosítja;

f) *kiegészítő alapképzés*: a főiskolai szintű végzettség és szakképzettség megszerzése után ugyanazon a szakon szerzett egyetemi végzettség és szakképzettség, továbbá főiskolai vagy egyetemi végzettségre épülő tanári képesítés megszerzésére irányuló képzés;

g) *költségtérítés*: a felsőoktatási intézmény által megállapított mértékű, a képzéssel összefüggő (működési, fenntartási célokat is szolgáló) valamennyi költség, amely az állam által nem finanszírozott képzésben résztvevőket terheli;

h) *kutatóintézet*: önálló kutatóintézet és önálló kutatási hely;

i) *művészeti terület*: az alkotó, az alkalmazott és az előadó művészetek;

j) *szak*: önálló oklevél kiadásával végződő felsőfokú képzés;

k) *szakirányú továbbképzés*: főiskolai vagy egyetemi alapképzésben megszerzett végzettségre és meghatározott szakképzettségre épülő olyan, újabb végzettséget nem adó képzés, amely speciális szakirányú szakképzettséget tanúsító oklevél kiadásával zárul;

l) *tudományág*: a felsőoktatási képzés szempontjából a tudományágakat kormányrendelet sorolja fel;

m) *tudományterület*: a bölcsészettudományok, a hittudomány, az agrártudományok, a műszaki tudományok, az orvostudományok, a társadalomtudományok, a természettudományok és a művészetek;

n) **diákotthon (kollégium, szakkollégium): a felsőoktatási intézmény, vagy más fenntartó által létesített intézmény, amely hallgatók elhelyezésére, lakhatására szolgál. A diákotthonok részeként, vagy önállóan működő szakkollégiumok az egyetemi, főiskolai tanulmányokhoz kapcsolódóan saját program kidolgozásával biztosítják a minőségi képzés, a tehetséggondozás, a kulturált életvitel, az egészséges életmód, a közéleti szerepvállalásra, az értelmiségi feladatokra történő felkészülés tárgyi és személyi feltételeit.**

o) *közös képzés*: felsőoktatási intézmények szerződése alapján folyó, közösen meghirdetett - egyik szakon nem hitéleti, másik szakon hitoktató, illetve hittanár - két szakos képzés. A hallgató mindkét intézménnyel hallgatói jogviszonyban áll, a két szak tanulmányi követelményeinek eredményes teljesítéséről külön-külön oklevelet kap. Az államilag finanszírozott hallgatói létszám után a hallgatói normatívára az állami felsőoktatási intézmény, képzési és fenntartási normatívára mindkét intézmény jogosult;

p) *minőségbiztosítási rendszer*: az egész intézményre kiterjedő, tudatos és szervezett tevékenységek rendszere, amely a felsőoktatási intézmény szakmai céljainak és tényleges működésének állandó közelítését szolgálja, és amelynek középpontjában a közvetlen és közvetett partnerek igényeinek kielégítése áll, különös tekintettel a hallgatókra (beleértve a továbbtanuló felnőtteket), a munkaadókra, a kutatások megrendelőire, és a nemzetközi és hazai tudományos közösségre;

q) *minőségellenőrzés*: a felsőoktatási intézmény működésének a hatályos jogszabályoknak, illetve belső dokumentumoknak való megfelelését vizsgálja törvényességi, gazdasági és képzési-képesítési szempontokból;

r) *minőségértékelés*: szakmai célkitűzéseket vet össze a tényleges intézményi működéssel, eredményességi, hatékonysági és a minőségi szempontok szerint, az érintett szakmai közösség bevonásával elkészített mutatórendszer alapján;

s) *minőséghitelesítés (akkreditáció)*: a MAB azon eljárása, melynek során - intézményi és programakkreditáció keretében - vizsgálja, hogy a felsőoktatási intézmény képzési és tudományos tevékenysége, illetve a képzési programok szakmai és infrastrukturális színvonala, valamint az intézmény személyi és szervezeti feltételei megfelelnek-e a MAB által kidolgozott és nyilvánosságra hozott akkreditációs követelményeknek;

t) *párhuzamos képzés*: a hallgatónak több felsőoktatási intézményben vagy karon vagy szakon egyidejűleg folyó, főiskolai vagy egyetemi szintű alapképzési oklevél megszerzésére irányuló tanulmánya, amelyben a szakokra való felvétel eltérő időpontban történt, kivéve, ha a két szak eltérő időpontban való felvételét külön jogszabály írja elő. A hallgatónak csak egyik képzése lehet államilag finanszírozott;

u) *szakcsoport*: az egyetemi vagy főiskolai szintű szakok szakterület szerinti csoportosítása, amelyben a felvételi eljárás azonos elvek alapján történik. Az egyes szakcsoportba tartozó szakokat az oktatási miniszter határozza meg;

x) ***végbizonyítvány (abszolutórium): a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a nyelvvizsga letételének és szakdolgozat (diplomamunka) elkészítésének kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését, illetve a szakdolgozathoz (diplomamunkához) rendelt kreditpontok kivételével a képesítési követelményekben előírt kreditpontok (ezen belül a kötelező és kötelezően választható tantárgyakhoz rendelt összes kreditpont) megszerzését igazolja, amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett. A végbizonyítványt a felsőoktatási intézmény vezetője – karokra tagozódó felsőoktatási intézményben az intézményvezető által átadott hatáskörben a dékán, kari főigazgató – írja alá a hallgató lecke-könyvében.***

v) *székhelyen kívüli képzés*: valamely szakindítási engedéllyel rendelkező alapképzési szaknak olyan képzése, amelynek során az oktatás (konzultáció) és/vagy a vizsgáztatás (beleértve a záróvizsgát is) részben vagy teljes egészében a képzést folytató egyetem/főiskola székhelyén (karokra tagozódó, több városban működő intézmény esetében az egyetem/főiskola karainak működési helyén) kívül folyik;

z) *távoktatás*: sajátos információ-technológiai és kommunikációs taneszközök, valamint ismeretátadási-tanulási módszerek használatával az oktató és hallgató interaktív kapcsolatára és az önálló hallgatói munkára épülő képzés, amelynek időtartamát, az ismeretátadás és a tanulmányok teljesítése ellenőrzésének formáit a hallgatóval kötött - egyéni tanulmányi rendre vonatkozó - megállapodásban a felsőoktatási intézmény határozza meg.

zs) ***A magyar állampolgárságú hallgatókkal azonos jogállású külföldi hallgató: az illetékes hatóság által kiállított, a Magyar Köztársaság területére érvényes letelepedési, illetve bevándorlási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgárságú, valamint a külön jogszabály értelmében menekültnek minősülő személy a személyazonosító igazolvány, illetőleg a letelepedési engedély okmány kiállításának napjától***

TIZENEGYEDIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

32. Fejezet

125. § (1) Ez a törvény - a törvény különböző jogszabályhelyein foglalt kivételekkel - 1993. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) Az e törvény alapján 1996. évre megállapított hallgatói költségtérítést a személyi jövedelemadó-kedvezmény szempontjából tandíjnak kell tekinteni.

(3) A MAB az Országos Akkreditációs Bizottság jogutódjaként működik.

(4) A felsőoktatási intézmények épületeiken és valamennyi hivatalos iraton és okiraton használhatják a Magyar Köztársaság címerét.

(5) A felsőoktatási intézmények 1997. június 30-ig készítik el Szabályzatuk módosítását (51. §). A Szabályzat elfogadásáig az eddigi Szabályzatok hatályosak azon rendelkezések kivételével, amelyek e törvénnyel ellentétesek.

(6) A törvény 67/A. §-a szerinti szervezet létrehozásának határideje 1996. december 31.

(7) Az egyetem, főiskola székhelyén kívül folyó képzés - a törvény 11/A. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerinti - akkreditálásának határideje 2002. június 30.

126. § A törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

- az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény felsőoktatásra vonatkozó rendelkezései [23. § (2)-(3) bekezdése, 24. § *b*) pontja, 28-30. §, 94-96. §, 97. § (1) bekezdése, 98-101. §, 102. § (1) bekezdése, 104-106. §, 107. § (3) bekezdése, 108. § (1), (3) bekezdése, 109-110. §, 111. § (1), (2), (4) bekezdése, 112-114. §, 115. § (1), (3) bekezdése, 116. § (1) bekezdése, 117. §, 118. § (1), (2) bekezdése, 119-122. §, 123. § (4) bekezdése, 124. §, 127. §, 155. § (1) bekezdés *b*) pontja, 162. §],

- az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény módosításáról rendelkező 1990. évi XXIII. törvény felsőoktatásra vonatkozó rendelkezései (11. §, 31-43. §, 50. §),

- az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény hatálybalépéséről rendelkező 1985. évi 17. törvényerejű rendelet,

- az egyetemekről szóló 30/1990. (III. 21.) OGY határozat,

- az egyetemekről szóló 30/1990. (III. 21.) OGY határozat módosításáról rendelkező 2/1993. (II. 4.) OGY határozat,

- a kitüntetéses doktorrá avatásról szóló 1958. évi 1-6. NET határozat,

- a kiváló egyetemi (főiskolai) hallgatók kitüntetéséről szóló 1958. évi 1-7. NET határozat.

127. § (1) „A felsőoktatási intézmény feladatainak ellátásához szükséges feltételek (így különösen oktatás, kutatás, diákokthoni ellátás) megteremtéséhez a Kormány által meghatározott feltételek szerint, az államháztartási körön kívüli befektetők is bevonhatók.

(2) A felsőoktatási intézmény, továbbá alapítvány, egyesület, gazdálkodó szervezet, illetőleg más szervezet (jogi személy) vagy természetes személy a felsőoktatási hallgatók lakhatásának biztosítása céljából felsőoktatási kollégiumot létesíthet és tarthat fenn. A kollégium működési engedélyét a hatályos jogszabályokban foglalt engedélyek és a kollégiumi alapszolgáltatások keretében meghatározott, a kollégium használatára vonatkozó feltételek meglétekor a felsőoktatási intézmény, egyházi fenntartású kollégiumok esetében az egyház adja ki. Az engedélyek és feltételek meglétét a működési engedélyt kiadó felsőoktatási intézmény, illetőleg egyház jogosult ellenőrizni.

(3) Az Oktatási Minisztérium a jogi személyiséggel rendelkező egyházi fenntartóval kötött megállapodásban – a felsőoktatási kollégiumok támogatásának gyakorlatával megegyező mértékben – határozza meg a hallgatók elhelyezésére szolgáló kollégiumi férőhelyek költségvetési támogatását.

(4) A felsőoktatási intézmény – az egyházi fenntartó kivételével - a fenntartóval kötött megállapodásban - e törvény 9/A. § (2) bekezdése szerint biztosított előirányzatból, valamint egyéb bevételeiből - a szolgáltatás minőségének figyelembevételével határozza meg a hallgatók elhelyezésére szolgáló kollégiumi férőhelyek költségvetési támogatását, továbbá a hallgatói önkormányzat működését és jogosultságait.

(5) Felhatalmazást kap az oktatási miniszter, hogy a megállapodás tartalmi követelményeit rendelettel határozza meg.

128. § Az egyetemi tanári, főiskolai tanári kinevezéssel rendelkezőkkel – e törvény 113. §-a (2) bekezdésének, 114. §-a (5) bekezdésének és 18. §-a (4) bekezdésének eltérő rendelkezéseit figyelembe véve – felsőoktatási intézményben új munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony csak a 14. § (1) bekezdésében, a 17. § (4) bekezdésében és a 18. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén létesíthető.

129. § A felsőoktatási intézmények alapképzésben a 2003-2005 közötti időszakban az Ftv. 84-86. §-aiban foglaltaktól eltérő szerkezetű, tartalmú és időtartamú képzést a képesítési követelmények módosítása alapján az oktatási miniszter külön engedélyével indíthatnak.

1. számú melléklet az 1993. évi LXXX. törvényhez

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEI

I. EGYETEMEK

A)

Állami egyetemek

Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest
 Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest
 Debreceni Egyetem, Debrecen
 Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
 Szent István Egyetem, Gödöllő
 Kaposvári Egyetem, Kaposvár
 Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest
 Magyar Iparművészeti Egyetem, Budapest
 Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest
 Miskolci Egyetem, Miskolc
 Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
 Pécsi Tudományegyetem, Pécs
 Semmelweis Egyetem, Budapest
 Szegedi Tudományegyetem, Szeged
 Széchenyi István Egyetem, Győr
 Színház- és Filmművészeti Egyetem, Budapest
 Veszprémi Egyetem, Veszprém
 Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest

B)

Nem állami egyetemek

a)

Egyházi egyetemek

Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen
 Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest
 Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
 Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem, Budapest
 Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest

b)

Magán, illetve alapítványi egyetemek

Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem, Budapest

II. FŐISKOLÁK

A)

Állami főiskolák

Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely
 Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapest
 Budapesti Műszaki Főiskola, Budapest
 Dunaújvárosi Főiskola, Dunaújváros
 Eötvös József Főiskola, Baja
 Eszterházy Károly Főiskola, Eger
 Kecskeméti Főiskola, Kecskemét
Károly Róbert Főiskola, Gyöngyös
 Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest
 Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza
 Rendőrtiszti Főiskola, Budapest
 Szolnoki Főiskola, Szolnok
 Tessedik Sámuel Főiskola, Szarvas

B)

Nem állami főiskolák

a)

Egyházi főiskolák

Adventista Teológiai Főiskola, Budapest
 Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Zsámbék
 A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, Budapest
 Baptista Teológiai Akadémia, Budapest
 Egri Hittudományi Főiskola, Eger
 Esztergomi Hittudományi Főiskola, Esztergom

Győri Hittudományi Főiskola, Győr
 Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen
 Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa
 Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs
 Pünkösdi Teológiai Főiskola, Budapest
 Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest
 Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak
Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Budapest
 Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged
 Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza
 Szent Bernát Hittudományi Főiskola, Zirc
 Szent Pál Akadémia, Budapest
 Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, Veszprém
 Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola, Esztergom
 Wesley János Lelkészépző Főiskola, Budapest

b)

Magán, illetve alapítványi főiskolák

Általános Vállalkozási Főiskola, Budapest
 Budapesti Kommunikációs Főiskola, Budapest
 Gábor Dénes Főiskola, Budapest
Harsányi János Főiskola, Budapest
 Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest
 Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár
 Modern Üzleti Tudományok Főiskolája, Tatabánya
 Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete, Budapest
 Nemzetközi Üzleti Főiskola (International Business School), Budapest
 Zsigmond Király Főiskola, Budapest

2. számú melléklet az 1993. évi LXXX. törvényhez

A felsőoktatási intézményekben kezelt személyes és különleges adatok

A dolgozók adatai

1. E törvény alapján nyilvántartott adatok:

- a) név, születési hely és idő, állampolgárság;
- b) állandó és ideiglenes lakcím, telefonszám;
- c) munkaviszonyra, közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozó adatok, így különösen
  - iskolai végzettség, szakképesítés, alkalmazási feltételek, képesítési feltételek alóli mentesítés,
  - továbbképzés, szakirányú továbbképzés, továbbképzésben szerzett szakképesítés,
  - tudományos fokozatok, címek,
  - idegen nyelv tudása,
  - kinevezési okmány, munkakör, munkaköri leírás,
  - vezetői megbízások,
  - gyakornoki idő, vizsga, próbaidő,
  - fegyelmi eljárás, büntetés, felmentés,
  - fizetési fokozat,

- tudományos kutatás (publikáció), művészeti alkotói tevékenység, tudományos kapcsolatok,
- munkában töltött idő, közalkalmazotti jogviszonyba beszámítható idő, besorolással kapcsolatos adatok,
- dolgozó által kapott kitüntetések, díjak és más elismerések, címek,
- munkakör, munkakörbe nem tartozó feladatra történő megbízás, munkavégzésre irányuló további jogviszony, fegyelmi büntetés, kártérítésre kötelezés,
- munkavégzés ideje, túlmunka ideje, alapilletmény, pótlékok (jogcím szerint), illetménykiegészítés, megbízási díj, továbbá az azokat terhelő tartozás és annak jogosultja,
- szabadság, kiadott szabadság,
- dolgozó részére történő kifizetések és azok jogcímei,
- a dolgozó részére adott juttatások és azok jogcímei,
- a dolgozó munkáltatóval szemben fennálló tartozásai, azok jogcímei,
- a többi adat az érintett hozzájárulásával.

A hallgatók adatai

1. E törvény alapján kezelt adatok:

- a) hallgató neve, születési helye és ideje, állampolgársága, állandó és ideiglenes lakásának címe és telefonszáma;
- b) a hallgatói jogvissonnyal összefüggő adatok, így különösen
  - felvételeivel kapcsolatos adatok,
  - a hallgató tanulmányainak értékelése és minősítése, vizsgaadatok,
  - a hallgatói fegyelmi és kártérítési ügyekkel kapcsolatos adatok,
  - a többi adat az érintett hozzájárulásával;
- c) a hallgató részére a különböző juttatások (ösztöndíj, szociális támogatás, segély stb.) megállapításához a szülő (eltartó) neve, állandó és ideiglenes lakásának címe, telefonszáma, valamint a szülő (eltartó), illetve a hallgató jövedelmi és szociális helyzetét igazoló adatok.

A hallgatók nevét, születési helyét és idejét, valamint lakóhelyét és tartózkodási helyét tartalmazó adatokról készült nyilvántartás adatait az Országos Felsőoktatási Információs Központ számára az adatvédelmi törvény rendelkezései szerint át kell adni.

K/Dokumentum/2003/ELOTERJESZTESEK/2003 Ftv egyesített 030625